

Uradni list

Evropske unije

L 172

Slovenska izdaja

Zakonodaja

Letnik 62

26. junij 2019

Vsebina

I Zakonodajni akti

UREDBE

- ★ Uredba (EU) 2019/1022 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o vzpostavitvi večletnega načrta za ribolov, ki izkorišča pridnene staleže v zahodnem Sredozemskem morju, in spremembi Uredbe (EU) št. 508/2014 1

DIREKTIVE

- ★ Direktiva (EU) 2019/1023 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o okvirih preventivnega prestrukturiranja, odpustu dolgov in prepovedih opravljanja dejavnosti ter ukrepih za povečanje učinkovitosti postopkov glede prestrukturiranja, insolventnosti in odpusta dolgov ter o spremembi Direktive (EU) 2017/1132 (Direktiva o prestrukturiranju in insolventnosti) ⁽¹⁾ 18
- ★ Direktiva (EU) 2019/1024 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o odprtih podatkih in ponovni uporabi informacij javnega sektorja 56

⁽¹⁾ Besedilo velja za EGP.

SL

Akti z rahlo natisnjenimi naslovi so tisti, ki se nanašajo na dnevno upravljanje kmetijskih zadev in so splošno veljavni za omejeno obdobje.

Naslovi vseh drugih aktov so v mastnem tisku in pred njimi stoji zvezdica.

I

(Zakonodajni akti)

UREDBE

UREDBA (EU) 2019/1022 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 20. junija 2019

o vzpostavitvi večletnega načrta za ribolov, ki izkorišča pridnene staleže v zahodnem Sredozemskem morju, in spremembi Uredbe (EU) št. 508/2014

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 43(2) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽¹⁾,v skladu z rednim zakonodajnim postopkom ⁽²⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Konvencija Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu z dne 10. decembra 1982, katere pogodbenica je Unija, določa obveznosti ohranjanja, vključno z ohranjanjem ali obnavljanjem populacij lovljenih vrst na ravneh, ki omogočajo največji trajnostni donos (maximum sustainable yield, MSY).
- (2) Na vrhu Združenih narodov o trajnostnem razvoju, ki je potekal v New Yorku leta 2015 so se Unija in njene države članice zavezale, da bodo do leta 2020 učinkovito uredile lovljenje, odpravile prelov, nezakoniti, neprijavljeni in neregulirani ribolov in škodljive ribolovne prakse in uvedle znanstveno utemeljene načrte upravljanja, da bi v najkrajšem možnem času obnovile ribje staleže vsaj do ravni, ki omogočajo največji trajnostni donos, kot ga določajo njihove biološke značilnosti.
- (3) Izjava z ministrske konference MedFish4Ever na Malti z dne 30. marca 2017 ⁽³⁾ določa nov okvir za upravljanje ribolova v Sredozemskem morju in opredeljuje delovni program s petimi konkretnimi ukrepi za naslednjih deset let. Ena od sprejetih zavez je vzpostavitev večletnih načrtov.
- (4) Uredba (EU) št. 1380/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁾ določa pravila skupne ribiške politike (SRP) v skladu z mednarodnimi obveznostmi Unije. SRP bi morala prispevati k varstvu morskega okolja, trajnostnemu upravljanju vseh komercialno izkoriščanih vrst in zlasti cilju, da se do leta 2020 doseže dobro okoljsko stanje.

⁽¹⁾ UL C 367, 10.10.2018, str. 103.⁽²⁾ Stališče Evropskega parlamenta z dne 4. aprila 2019 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in odločitev Sveta z dne 6. junija 2019.⁽³⁾ Izjava z ministrske konference MedFish4Ever na Malti. Ministrska konferenca o trajnosti ribištva v Sredozemlju (Malta, 30. marec 2017).⁽⁴⁾ Uredba (EU) št. 1380/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o skupni ribiški politiki in o spremembi uredb Sveta (ES) št. 1954/2003 in (ES) št. 1224/2009 ter razveljavitvi uredb Sveta (ES) št. 2371/2002 in (ES) št. 639/2004 ter Sklepa Sveta 2004/585/ES (UL L 354, 28.12.2013, str. 22).

- (5) Cilji SRP so med drugim zagotovitev dolgoročne okoljske, družbene in gospodarske trajnosti ribolovnih dejavnosti in dejavnosti akvakulture ter uporaba previdnostnega pristopa in izvajanje ekosistemskega pristopa k upravljanju ribištva. SRP prispeva tudi k primernemu življenjskemu standardu za ribiški sektor, vključno z malim, obrtnim ali priobalnim ribištvom. Doseganje teh ciljev prispeva tudi k zanesljivi preskrbi s hrano in ustvarja koristi v smislu zaposlovanja.
- (6) Za doseganje ciljev SRP bi bilo treba sprejeti več ohranitvenih ukrepov, kot so večletni načrti, tehnični ukrepi ter določitev in dodelitev največjega dovoljenega ribolovnega napora.
- (7) Na podlagi členov 9 in 10 Uredbe (EU) št. 1380/2013 morajo večletni načrti temeljiti na znanstvenih, tehničnih in ekonomskih mnenjih. V skladu z navedenimi določbami bi moral večletni načrt, vzpostavljen s to uredbo (v nadaljnjem besedilu: načrt), vsebovati cilje, merljive cilje z jasnimi časovnimi okviri, referenčne točke ohranjanja, zaščitne ukrepe in tehnične ukrepe, namenjene preprečevanju in zmanjšanju neželenega ulova.
- (8) „Najboljše razpoložljivo znanstveno mnenje“ bi bilo treba razumeti kot javno dostopno znanstveno mnenje, ki je podprto z najnovejšimi znanstvenimi podatki in metodami ter ga je izdal ali pregledal neodvisen znanstveni organ, priznan na ravni Unije ali mednarodni ravni.
- (9) Komisija bi morala pridobiti najboljše razpoložljivo znanstveno mnenje za staleže, ki spadajo na področje uporabe načrta. V ta namen bi se morala posvetovati zlasti z Znanstvenim, tehničnim in gospodarskim odborom za ribištvo (v nadaljnjem besedilu: odbor STECF). Komisija bi morala zlasti pridobiti javno dostopno znanstveno mnenje, vključno z mnenjem o mešanem ribolovu, ki upošteva načrt ter vsebuje podatke o razponih F_{MSY} in referenčnih točkah ohranjanja (B_{PA} in B_{LIM}).
- (10) Uredba Sveta (ES) št. 1967/2006 ⁽⁵⁾ vzpostavlja okvir upravljanja za trajnostno izkoriščanje ribolovnih virov v Sredozemskem morju in določa sprejetje načrtov upravljanja za ribolovne dejavnosti v teritorialnih vodah držav članic, ki se opravljajo z vlečnimi mrežami, potegalkami odprtega morja, obalnimi potegalkami, obkroževalnimi mrežami in strgačami.
- (11) Francija, Italija in Španija so sprejele načrte upravljanja na podlagi Uredbe (ES) št. 1967/2006. Vendar ti načrti niso dovolj usklajeni in v njih se ne upoštevajo vsa orodja, ki se uporabljajo za izkoriščanje pridnenih staležev, ter čezconska razširjenost nekaterih staležev in ribiških flot. Poleg tega so se navedeni načrti izkazali za neučinkovite pri doseganju ciljev SRP. Države članice in zainteresirane strani so izrazile podporo razvoju in izvajanju večletnega načrta za zadevne staleže na ravni Unije.
- (12) Podatki odbora STECF so pokazali, da izkoriščanje številnih pridnenih staležev v zahodnem Sredozemskem morju znatno presega ravni, potrebne za doseg največjega trajnostnega donosa.
- (13) Zato je ustrezno vzpostaviti večletni načrt za ohranjanje in trajnostno izkoriščanje pridnenih staležev v zahodnem Sredozemskem morju.
- (14) V načrtu bi bilo treba upoštevati mešano naravo ribolova in dinamiko med staleži, zaradi katerih se izvaja ta ribolov, tj. staležem osliča (*Merluccius merluccius*), progastega bradača (*Mullus barbatus*), dolgoostne rdeče kozice (*Parapenaeus longirostris*), škampa (*Nephrops norvegicus*), rdeče-modre kozice (*Aristeus antennatus*) in orjaške rdeče kozice (*Aristaeomorpha foliacea*). Upoštevati bi bilo treba tudi vrste iz prilova, ki so bile ulovljene pri pridnenem ribolovu, in pridnene staleže, za katere ni na voljo dovolj podatkov. Načrt bi se moral uporabljati za pridneni ribolov (zlasti z vlečnimi mrežami, stoječimi mrežami, pastmi in parangali), ki se izvaja v vodah Unije ali z ribiškimimi plovili Unije zunaj njenih voda v zahodnem Sredozemskem morju.
- (15) Kadar ima umrljivost zaradi rekreacijskega ribolova znaten vpliv na zadevne staleže, bi moral Svet imeti možnost, da določi nediskriminatorne omejitve za rekreativne ribiče. Svet bi moral pri določitvi takih omejitev upoštevati pregledna in objektivna merila. Kadar je ustrezno, bi morale države članice sprejeti sorazmerne ukrepe, potrebne za spremljanje in zbiranje podatkov za zanesljivo oceno dejanskih ravni ulova pri rekreacijskem ribolovu. Poleg tega bi morale biti mogoče sprejeti tehnične ohranitvene ukrepe v zvezi z rekreacijskim ribolovom.

⁽⁵⁾ Uredba Sveta (ES) št. 1967/2006 z dne 21. decembra 2006 o ukrepih za upravljanje za trajnostno izkoriščanje ribolovnih virov v Sredozemskem morju, spremembi Uredbe (EGS) št. 2847/93 in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1626/94 (UL L 409, 30.12.2006, str. 11).

- (16) Geografsko območje uporabe načrta bi moralo temeljiti na geografski razširjenosti staležev, kot izhaja iz najboljšega razpoložljivega znanstvenega mnenja. Zaradi boljših znanstvenih informacij bo v prihodnosti morda treba spremeniti podatke o geografski razširjenosti staležev, kot je določena v načrtu. Zato bi bilo treba na Komisijo prenesti pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov o prilagoditvi geografske razširjenosti staležev iz načrta, če znanstveno mnenje kaže, da se je geografska razširjenost zadevnih staležev spremenila.
- (17) Namen načrta bi moral biti prispevati k uresničevanju ciljev SRP, zlasti k doseganju in ohranjanju največjih trajnostnih donosov za ciljne staleže, izvajanju obveznosti iztovarjanja za pridnene staleže in prilove pelagičnih vrst, ulovljenih pri pridnem ribolovu, za katere velja najmanjša referenčna velikost ohranjanja, in spodbujanju primerne življenjskega standarda za tiste, ki so odvisni od ribolovnih dejavnosti, pri čemer se upoštevajo priobalni ribolov in družbenoekonomski vidiki. Z načrtom bi se moral izvajati tudi ekosistemski pristop k upravljanju ribištva, da bi se čim bolj zmanjšali negativni vplivi ribolovnih dejavnosti na morski ekosistem. Načrt bi moral biti skladen z okoljsko zakonodajo Unije, zlasti s ciljem, da se do leta 2020 doseže dobro okoljsko stanje v skladu z Direktivo 2008/56/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁶⁾, ter s cilji Direktive 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁷⁾ in Direktive Sveta 92/43/EGS ⁽⁸⁾.
- (18) Primerno je določiti ciljno ribolovno umrljivost (F), ki ustreza cilju doseganja in ohranjanja največjega trajnostnega donosa, in sicer kot razpone vrednosti, ki so skladni z doseganjem največjega trajnostnega donosa (F_{MSY}). Ti razponi, ki temeljijo na najboljšem razpoložljivem znanstvenem mnenju, so potrebni, da se zagotovi prilagodljivost pri upoštevanju sprememb znanstvenega mnenja, da se prispeva k izvajanju obveznosti iztovarjanja in da se upošteva mešani ribolov. Na podlagi načrta so ti razponi izračunani tako, da omogočajo zmanjšanje dolgoročnega donosa za največ 5 % v primerjavi z največjim trajnostnim donosom. Poleg tega je zgornja meja razpona F_{MSY} določena tako, da se verjetnost zmanjšanja staleža na raven pod mejno referenčno točko za biomaso (B_{LM}) omeji na največ 5 %.
- (19) Za namen določitve največjega dovoljenega ribolovnega napora bi bilo treba določiti razpone F_{MSY} za „običajno uporabo“ in ob upoštevanju dobrega stanja zadevnih staležev, možnost določitve največjega dovoljenega ribolovnega napora nad temi razponi F_{MSY} za najranljivejše staleže, če je na podlagi znanstvenega mnenja to potrebno za doseganje ciljev te uredbe pri mešanem ribolovu, za preprečevanje škode za stalež, ki jo povzroča dinamika znotraj staleža ali med različnimi staleži, ali za omejitev medletnih sprememb največjega dovoljenega ribolovnega napora. Ciljno ribolovno umrljivost v skladu s temi razponi F_{MSY} bi bilo treba doseči postopoma, po možnosti do leta 2020 in najpozneje do 1. januarja 2025.
- (20) Za staleže, za katere so na voljo cilji v zvezi z največjim trajnostnim donosom, in zaradi izvajanja zaščitnih ukrepov je treba določiti referenčne točke ohranjanja, izražene kot previdnostne referenčne točke (B_{PA}) in mejne referenčne točke (B_{LM}).
- (21) Določiti bi bilo treba ustrezne zaščitne ukrepe, da se zagotovi uresničitev ciljev in se po potrebi začnejo izvajati popravni ukrepi, med drugim kadar se staleži zmanjšajo na raven pod referenčnimi točkami ohranjanja. Popravni ukrepi bi morali vključevati nujne ukrepe v skladu s členoma 12 in 13 Uredbe (EU) št. 1380/2013, največji dovoljeni ribolovni napor in druge posebne ohranitvene ukrepe.
- (22) Za zagotovitev preglednega dostopa do ribolova in dosege ciljnih ribolovnih umrljivosti bi bilo treba sprejeti ureditev ribolovnega napora na ravni Unije za vlečne mreže, ki so glavno orodje, ki se uporablja za izkoriščanje pridnenih staležev v zahodnem Sredozemskem morju. Zato je treba določiti skupine ribolovnega napora, da bo lahko Svet vsako leto določil največji dovoljeni ribolovni napor, izražen kot število ribolovnih dni. Ureditev ribolovnega napora bi morala po potrebi vključevati druga ribolovna orodja.
- (23) Glede na skrb vzbujajoče stanje številnih pridnenih staležev v zahodnem Sredozemskem morju in zaradi znižanja trenutnih visokih ravni ribolovne umrljivosti bi morala ureditev ribolovnega napora vključevati znatno zmanjšanje ribolovnega napora v prvih petih letih izvajanja načrta.

⁽⁶⁾ Direktiva 2008/56/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 2008 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju politike morskega okolja (Okvirna direktiva o morski strategiji) (UL L 164, 25.6.2008, str. 19).

⁽⁷⁾ Direktiva 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic (UL L 20, 26.1.2010, str. 7).

⁽⁸⁾ Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L 206, 22.7.1992, str. 7).

- (24) Države članice bi morale sprejeti posebne ukrepe za zagotovitev učinkovitosti in izvedljivosti ureditve ribolovnega napora z vključitvijo metode za dodeljevanje kvot za ribolovni napor v skladu s členom 17 Uredbe (EU) št. 1380/2013, oblikovanjem seznama plovil, izdajo dovoljenj za ribolov ter evidentiranjem in posredovanjem ustreznih podatkov o ribolovnem naporu.
- (25) Kot prispevek k učinkovitemu doseganju ciljev načrta in v skladu z načeli dobrega upravljanja iz člena 3 Uredbe (EU) št. 1380/2013 bi morale države članice imeti možnost, da na lokalni ravni spodbujajo sisteme participativnega upravljanja.
- (26) Za zaščito območij odraščanja, občutljivih habitatov in malega ribolova bi morala biti obalna cona vedno namenjena selektivnejšemu ribolovu. Zato bi bilo treba v načrtu za tri mesece vsako leto določiti prepoved ribolova z vlečnimi mrežami znotraj šestih morskih milj od obale, razen na območjih, ki so globlja od izobate 100 m. Moralo bi biti mogoče določiti še druga območja zaprtja, kadar bi s tem lahko zagotovili najmanj 20-odstotno zmanjšanje ulova nedoraslih osličev.
- (27) V zvezi s pridnenimi staleži bi bilo treba sprejeti dodatne ohranitvene ukrepe. Na podlagi znanstvenega mnenja je zlasti primerno določiti dodatne prepovedi na območjih z veliko koncentracijo posameznih drstečih se rib, da bi se zaščitili resno ogroženi odrasli osličji.
- (28) Za staleže prilova in pridnene staleže, za katere ni na voljo dovolj podatkov, bi bilo treba uporabljati previdnostni pristop. Kadar znanstveno mnenje kaže, da so potrebni popravni ukrepi, bi bilo treba v skladu s členom 18 Uredbe (EU) št. 1380/2013 sprejeti posebne ohranitvene ukrepe.
- (29) V načrtu bi bilo treba določiti dodatne tehnične ohranitvene ukrepe, ki se sprejmejo z delegiranimi akti. To je potrebno za uresničitev ciljev načrta, zlasti kar zadeva ohranjanje pridnenih staležev in izboljšanje selektivnosti.
- (30) Za izpolnjevanje obveznosti iztovarjanja iz člena 15(1) Uredbe (EU) št. 1380/2013 bi bilo treba v načrtu določiti dodatne ukrepe upravljanja, ki se nadalje opredelijo v skladu s členom 18 Uredbe (EU) št. 1380/2013.
- (31) Da se omogoči pravočasna prilagoditev načrta tehničnemu in znanstvenemu napredku, bi bilo treba na Komisijo prenesti pooblastilo, da v skladu s členom 290 Pogodbe o delovanju Evropske unije sprejme akte za dopolnitev te uredbe s popravnimi in tehničnimi ohranitvenimi ukrepi, izvajanje obveznosti iztovarjanja ter spremembo nekaterih elementov načrta. Zlasti je pomembno, da se Komisija pri svojem pripravljalnem delu ustrezno posvetuje, vključno na ravni strokovnjakov, in da se ta posvetovanja izvedejo v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje⁽⁹⁾. Za zagotovitev enakopravnega sodelovanja pri pripravi delegiranih aktov Evropski parlament in Svet zlasti prejmeta vse dokumente sočasno s strokovnjaki iz držav članic, njuni strokovnjaki pa se sistematično lahko udeležujejo sestankov strokovnih skupin Komisije, ki zadevajo pripravo delegiranih aktov.
- (32) Kot zahteva Uredba (EU) št. 1380/2013 bi bilo treba določiti rok za predložitev skupnih priporočil držav članic, ki imajo neposreden upravljalni interes.
- (33) Za oceno napredka pri doseganju največjega trajnostnega donosa bi moral načrt omogočati redno znanstveno spremljanje zadevnih staležev in po možnosti staležev prilova.
- (34) Komisija bi morala v skladu s členom 10(3) Uredbe (EU) št. 1380/2013 redno ocenjevati ustreznost in učinkovitost te uredbe. To ocenjevanje bi moralo slediti rednim ocenam načrta na podlagi znanstvenega mnenja odbora STECF in temeljiti na njih, izvesti pa bi ga bilo treba do 17. julija 2024 in nato vsaka tri leta. To obdobje bi omogočilo popolno izvajanje obveznosti iztovarjanja, sprejetje in izvajanje regionaliziranih ukrepov ter vpliv na staleže in ribolov.

⁽⁹⁾ UL L 123, 12.5.2016, str. 1.

- (35) Za zagotovitev pravne varnosti je primerno pojasniti, da se lahko ukrepi za začasno prenehanje, sprejeti za uresničitev ciljev načrta, štejejo za upravičene do podpore na podlagi Uredbe (EU) št. 508/2014 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁰⁾.
- (36) Za dosego ravnotežja med ribolovno zmogljivostjo flote in največjim dovoljenim ribolovnim naporom, ki je na voljo, bi morala biti v neuravnoteženih segmentih flote, zajetih v tej uredbi, na voljo podpora iz Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo za trajno prenehanje ribolovnih dejavnosti. Uredbo (EU) št. 508/2014 bi bilo zato treba ustrezno spremeniti.
- (37) V skladu s členom 9(4) Uredbe (EU) št. 1380/2013 so bili pred pripravo načrta ustrezno ocenjeni njegovi možni gospodarski in socialni vplivi.
- (38) Ob upoštevanju, da se največji dovoljeni ribolovni napor določi za vsako koledarsko leto, bi se morale določbe o ureditvi ribolovnega napora uporabljati od 1. januarja 2020. Ob upoštevanju okoljske, družbene in gospodarske trajnosti bi se morale določbe o razponih F_{MSY} in o zaščitnih ukrepih za staleže, ki ne dosegajo ravni previdnostne referenčne točke B_{PA} , uporabljati od 1. januarja 2025 –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

POGLAVJE I

SPLOŠNE DOLOČBE

Člen 1

Predmet urejanja in področje uporabe

1. Ta uredba vzpostavlja večletni načrt (v nadaljnjem besedilu: načrt) za ohranjanje in trajnostno izkoriščanje pridnenih staležev v zahodnem Sredozemskem morju.
2. Ta uredba se uporablja za naslednje staleže:
 - (a) rdeče-modra kozica (*Aristeus antennatus*) na podobmočjih GFCM 1, 5, 6 in 7;
 - (b) dolgoostna rdeča kozica (*Parapenaeus longirostris*) na podobmočjih GFCM 1, 5, 6, ter 9-10-11;
 - (c) orjaška rdeča kozica (*Aristaeomorpha foliacea*) na podobmočjih GFCM 9-10-11;
 - (d) oslič (*Merluccius merluccius*) na podobmočjih GFCM 1-5-6-7 in 9-10-11;
 - (e) škamp (*Nephrops norvegicus*) na podobmočjih GFCM 5, 6, 9 in 11;
 - (f) progasti bradač (*Mullus barbatus*) na podobmočjih GFCM 1, 5, 6, 7, 9, 10 in 11.
3. Ta uredba se uporablja tudi za staleže prilova, ulovljene v zahodnem Sredozemskem morju med ribolovom staležev, navedenih v odstavku 2. Uporablja se tudi za vse druge pridnene staleže, ki so ulovljeni v zahodnem Sredozemskem morju in za katere ni na voljo dovolj podatkov.
4. Ta uredba se uporablja za gospodarski ribolov pridnenih staležev iz odstavkov 2 in 3, kadar se ti vrsti ribolova izvajata v vodah Unije ali ju ribiška plovila Unije izvajajo zunaj njenih voda v zahodnem Sredozemskem morju.
5. Ta uredba določa tudi podrobnosti v zvezi z izvajanjem obveznosti iztovarjanja v vodah Unije v zahodnem Sredozemskem morju za vse staleže vrst, za katere velja obveznost iztovarjanja iz člena 15(1) Uredbe (EU) št. 1380/2013 in ki so bile ulovljene pri pridnem ribolovu.
6. Ta uredba določa tehnične ukrepe, kakor so določeni v členu 13, ki se uporabljajo v zahodnem Sredozemskem morju za kateri koli stalež.

⁽¹⁰⁾ Uredba (EU) št. 508/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo in razveljavitvi uredb Sveta (ES) št. 2328/2003, (ES) št. 861/2006, (ES) št. 1198/2006 in (ES) št. 791/2007 in Uredbe (EU) št. 1255/2011 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 149, 20.5.2014, str. 1).

Člen 2

Opredelitev pojmov

V tej uredbi se poleg opredelitev pojmov iz člena 4 Uredbe (EU) št. 1380/2013, člena 4 Uredbe Sveta (ES) št. 1224/2009 ⁽¹⁾ in člena 2 Uredbe (ES) št. 1967/2006 uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „zahodno Sredozemsko morje“ pomeni vode na geografskih podobmočjih GFCM 1 (severno Alboransko morje), 2 (otok Alboran), 5 (Balearski otoki), 6 (severna Španija), 7 (Levji zaliv), 8 (Korzika), 9 (Ligursko in severno Tirensko morje), 10 (južno Tirensko morje) in 11 (Sardinija), kot so opredeljena v Prilogi I k Uredbi (EU) št. 1343/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹²⁾;
- (2) „zadevni staleži“ pomenijo staleže, navedene v členu 1(2);
- (3) „najranljivejši stalež“ pomeni stalež, pri katerem je bila ob določitvi največjega dovoljenega ribolovnega napora ribolovna umrljivost iz predhodnega leta najbolj oddaljena od vrednosti F_{MSY} , kot je opredeljena v najboljšem razpoložljivem znanstvenem mnenju;
- (4) „razpon F_{MSY} “ pomeni razpon vrednosti, ki izhaja iz najboljšega razpoložljivega znanstvenega mnenja, zlasti znanstvenega mnenja odbora STECF, ali podobnega neodvisnega znanstvenega organa, priznanega na ravni Unije ali mednarodni ravni, v skladu s katerim vse ravni ribolovne umrljivosti znotraj tega razpona dolgoročno dosegajo največji trajnostni donos glede na ribolovni vzorec in v trenutnih povprečnih okoljskih razmerah, ne da bi bilo bistveno prizadeto razmnoževanje zadevnih staležev. Izračunan je tako, da omogoča zmanjšanje dolgoročnega donosa za največ 5 % v primerjavi z največjim trajnostnim donosom. Določena je zgornja meja razpona, da se verjetnost zmanjšanja staleža na raven pod mejno referenčno točko (B_{LIM}) omeji na največ 5 %;
- (5) „vrednost F_{MSY} “ pomeni vrednost ocenjene ribolovne umrljivosti, ki pri določenem ribolovnem vzorcu in v trenutnih povprečnih okoljskih razmerah dosega dolgoročno največji donos;
- (6) „ $MSY F_{LOWER}$ “ pomeni najnižjo vrednost v razponu F_{MSY} ;
- (7) „ $MSY F_{UPPER}$ “ pomeni najvišjo vrednost v razponu F_{MSY} ;
- (8) „spodnji razpon F_{MSY} “ pomeni razpon, ki zajema vrednosti od $MSY F_{LOWER}$ do vrednosti F_{MSY} ;
- (9) „zgornji razpon F_{MSY} “ pomeni razpon, ki zajema vrednosti od F_{MSY} do $MSY F_{UPPER}$;
- (10) „ B_{LIM} “ pomeni mejno referenčno točko, ki je izražena kot biomasa drstitvenega staleža in izhaja iz najboljšega razpoložljivega znanstvenega mnenja, zlasti mnenja odbora STECF ali podobnega neodvisnega znanstvenega organa, priznanega na ravni Unije ali mednarodni ravni, ter pod katero je lahko sposobnost razmnoževanja zmanjšana;
- (11) „ B_{PA} “ pomeni previdnostno referenčno točko, ki je izražena kot biomasa drstitvenega staleža in izhaja iz najboljšega razpoložljivega znanstvenega mnenja, zlasti mnenja odbora STECF ali podobnega neodvisnega znanstvenega organa, priznanega na ravni Unije ali mednarodni ravni, ter zagotavlja, da je verjetnost zmanjšanja biomase drstitvenega staleža na raven, nižjo od B_{LIM} , manjša od 5 %;
- (12) „skupina ribolovnega napora“ pomeni upravljalno enoto flote države članice, za katero je določen največji dovoljeni ribolovni napor;
- (13) „skupina staležev“ pomeni skupino staležev, ulovljenih skupaj, kot je določeno v Prilogi I;
- (14) „ribolovni dan“ pomeni katero koli neprekinjeno obdobje 24 ur ali del tega obdobja, med katerim se plovilo nahaja v zahodnem Sredozemskem morju in ga ni v pristanišču.

⁽¹⁾ Uredba Sveta (ES) št. 1224/2009 z dne 20. novembra 2009 o vzpostavitvi nadzornega sistema Skupnosti za zagotavljanje skladnosti s pravili skupne ribiške politike, o spremembi uredb (ES) št. 847/96, (ES) št. 2371/2002, (ES) št. 811/2004, (ES) št. 768/2005, (ES) št. 2115/2005, (ES) št. 2166/2005, (ES) št. 388/2006, (ES) št. 509/2007, (ES) št. 676/2007, (ES) št. 1098/2007, (ES) št. 1300/2008, (ES) št. 1342/2008 in razveljavitvi uredb (EGS) št. 2847/93, (ES) št. 1627/94 in (ES) št. 1966/2006 (UL L 343, 22.12.2009, str. 1).

⁽¹²⁾ Uredba (EU) št. 1343/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o nekaterih določbah za ribolov na območju Sporazuma GFCM (Generalne komisije za ribištvo v Sredozemlju) in spremembi Uredbe Sveta (ES) št. 1967/2006 o ukrepih za upravljanje za trajnostno izkoriščanje ribolovnih virov v Sredozemskem morju (UL L 347, 30.12.2011, str. 44).

Člen 3

Cilji

1. Načrt temelji na ureditvi ribolovnega napora in prispeva k uresničevanju ciljev SRP, navedenih v členu 2 Uredbe (EU) št. 1380/2013, zlasti z uporabo previdnostnega pristopa k upravljanju ribištva, ter zagotavlja, da se pri izkoriščanju živih morskih bioloških virov populacije lovljenih vrst obnovljajo in ohranjajo nad ravnmi, ki omogočajo največji trajnostni donos.
2. Načrt s čim večjim preprečevanjem in zmanjševanjem neželenega ulova prispeva k odpravi zavržkov in izvajanju obveznosti iztovarjanja iz člena 15 Uredbe (EU) št. 1380/2013 za vrste, za katere veljajo najmanjše referenčne velikosti ohranjanja v skladu s pravom Unije in za katere se uporablja ta uredba.
3. Z načrtom se izvaja ekosistemski pristop k upravljanju ribištva, da se čim bolj zmanjšajo negativni vplivi ribolovnih dejavnosti na morski ekosistem. Načrt je skladen z okoljsko zakonodajo Unije, zlasti s ciljem, da se do leta 2020 doseže dobro okoljsko stanje, kot je določeno v členu 1(1) Direktive 2008/56/ES.
4. Namen načrta je zlasti:
 - (a) zagotoviti, da so izpolnjeni pogoji, opisani v deskriptorju 3 iz Priloge I k Direktivi 2008/56/ES;
 - (b) prispevati k izpolnjevanju drugih ustreznih deskriptorjev iz Priloge I k Direktivi 2008/56/ES sorazmerno z vlogo, ki jo ima ribištvo pri njihovem izpolnjevanju, ter
 - (c) prispevati k doseganju ciljev iz členov 4 in 5 Direktive 2009/147/ES ter členov 6 in 12 Direktive 92/43/EGS, zlasti da se čim bolj zmanjša negativni vpliv ribolovnih dejavnosti na občutljive habitate in zaščitene vrste.
5. Ukrepi iz načrta se sprejmejo na podlagi najboljšega razpoložljivega znanstvenega mnenja.

POGLAVJE II

CILJNE VREDNOSTI, REFERENČNE TOČKE OHRANJANJA IN ZAŠČITNI UKREPI

Člen 4

Ciljne vrednosti

1. Ciljna ribolovna umrljivost v skladu z razponi F_{MSY} , opredeljenim v členu 2, se pri zadevnih staležih doseže postopoma po možnosti do leta 2020 in najpozneje do 1. januarja 2025, nato pa se ohranja v razponih F_{MSY} .
2. Na podlagi načrta se zahtevajo razponi F_{MSY} , zlasti od odbora STECF ali podobnega neodvisnega znanstvenega organa, priznanega na ravni Unije ali mednarodni ravni.
3. Svet v skladu s členom 16(4) Uredbe (EU) št. 1380/2013 pri določanju največjega dovoljenega ribolovnega napora ta ribolovni napor določi za vsako skupino ribolovnega napora znotraj razpona F_{MSY} , ki je takrat na voljo za najranljivejši stalež.
4. Ne glede na odstavka 1 in 3 se lahko največji dovoljeni ribolovni napor določi na ravneh, ki so nižje od razponov F_{MSY} .
5. Ne glede na odstavka 1 in 3 se lahko največji dovoljeni ribolovni napor določi na ravni, ki je višja od razpona F_{MSY} , ki je takrat na voljo za najranljivejši stalež, pod pogojem, da vsi zadevni staleži presegajo raven B_{PA} in:
 - (a) če je na podlagi najboljšega razpoložljivega znanstvenega mnenja ali dokazov to potrebno za doseganje ciljev iz člena 3 v primeru mešanega ribolova;

- (b) če je na podlagi najboljšega razpoložljivega znanstvenega mnenja ali dokazov to potrebno, da se prepreči resna škoda za stalež, ki jo povzroča dinamika znotraj staleža ali med staleži različnih vrst, ali
 - (c) da se spremembe največjega dovoljenega ribolovnega napora med zaporednimi leti omejijo na ne več kot 20 %.
6. Kadar razponov F_{MSY} za stalež, naveden v členu 1(2), zaradi pomanjkanja ustreznih znanstvenih informacij ni mogoče določiti, se ta stalež upravlja v skladu s členom 12, dokler niso razponi F_{MSY} na voljo na podlagi odstavka 2 tega člena.

Člen 5

Referenčne točke ohranjanja

Na podlagi načrta se zlasti od odbora STECF ali podobnega neodvisnega znanstvenega organa, priznanega na ravni Unije ali mednarodni ravni, za namene člena 6 zahtevajo naslednje referenčne točke ohranjanja:

- (a) previdnostne referenčne točke, izražene kot biomasa drstitvenega staleža (B_{PA}), ter
- (b) mejne referenčne točke, izražene kot biomasa drstitvenega staleža (B_{LIM}).

Člen 6

Zaščitni ukrepi

1. Kadar znanstveno mnenje kaže, da je biomasa drstitvenega staleža katerega koli od zadevnih staležev nižja od B_{PA} , se sprejmejo vsi ustrezni popravni ukrepi, da se zagotovi hitra vrnitev zadevnih staležev na ravni, višje od ravni, ki omogočajo največji trajnostni donos. Ne glede na člen 4(3) se največji dovoljeni ribolovni napor zlasti določi na ravneh, skladnih z ribolovno umrljivostjo, zmanjšano na raven znotraj razpona F_{MSY} za najranljivejši stalež, ob upoštevanju zmanjšanja biomase.
2. Kadar znanstveno mnenje kaže, da je biomasa drstitvenega staleža katerega koli od zadevnih staležev nižja od B_{LIM} , se sprejmejo dodatni popravni ukrepi, da se zagotovi hitra vrnitev zadevnih staležev na ravni, višje od ravni, ki omogočajo največji trajnostni donos. Ne glede na člen 4(3) lahko takšni popravni ukrepi vključujejo zlasti prekinitev ciljnega ribolova zadevnih staležev in ustrezno zmanjšanje največjega dovoljenega ribolovnega napora.
3. Popravni ukrepi iz tega člena lahko vključujejo:
 - (a) ukrepe na podlagi členov 7, 8 in 11 do 14 te uredbe ter
 - (b) nujne ukrepe v skladu s členoma 12 in 13 Uredbe (EU) št. 1380/2013.
4. Ukrepi iz tega člena se izberejo v skladu z naravo, resnostjo, trajanjem in ponavljanjem okoliščin, kadar je biomasa drstitvenega staleža pod ravnmi iz člena 5.

POGLAVJE III

RIBOLOVNI NAPOR

Člen 7

Ureditev ribolovnega napora

1. Ureditev ribolovnega napora se uporablja za vsa plovila, ki z vlečnimi mrežami na območjih iz Priloge I lovijo skupine staležev iz navedene priloge in spadajo v kategorije dolžin iz navedene priloge.
2. Svet na podlagi znanstvenega mnenja in člena 4 vsako leto določi največji dovoljeni ribolovni napor za vsako skupino ribolovnega napora posamezne države članice.

3. Z odstopanjem od člena 3(1) in ne glede na odstavek 2 tega člena velja v prvih petih letih izvajanja načrta naslednje:
- (a) največji dovoljeni ribolovni napor se za prvo leto izvajanja načrta zmanjša za 10 % v primerjavi z referenčno vrednostjo z izjemo geografskih podobmočij, na katerih se je v tem obdobju ribolovni napor že zmanjšal za več kot 20 %;
 - (b) od drugega do petega leta izvajanja načrta se največji dovoljeni ribolovni napor med tem obdobjem zmanjša za največ 30 %. Da se F_{MSY} doseže do 1. januarja 2025, se lahko poleg zmanjšanja ribolovnega napora uporabijo vsi ustrezni tehnični ali drugi ohranitveni ukrepi, sprejeti v skladu s pravom Unije.
4. Referenčno vrednost iz odstavka 3 vsaka država članica izračuna za vsako skupino ribolovnega napora ali geografsko podobmočje kot povprečni ribolovni napor, izražen kot število ribolovnih dni med 1. januarjem 2015 in 31. decembrom 2017, pri čemer se upoštevajo samo plovila, ki so bila dejavna v navedenem obdobju.
5. Kadar najboljše razpoložljivo znanstveno mnenje kaže, da se znatne količine določenega staleža ulovijo z ribolovnim orodjem, ki ni vlečna mreža, se lahko na podlagi takega znanstvenega mnenja določi največji dovoljeni ribolovni napor za tako posamezno orodje.

Člen 8

Rekreacijski ribolov

1. Kadar znanstveno mnenje kaže, da rekreacijski ribolov pomembno vpliva na ribolovno umrljivost staleža, navedenega v členu 1(2), lahko Svet določi nediskriminatorne omejitve za rekreativne ribiče.
2. Svet pri določanju omejitev iz odstavka 1 upošteva pregledna in objektivna merila, tudi okoljska, družbena in gospodarska. Uporabljena merila lahko vključujejo zlasti vpliv rekreacijskega ribolova na okolje, pomen navedene dejavnosti za družbo in njen prispevek h gospodarstvu obalnih območij.
3. Kadar je ustrezno, države članice sprejmejo sorazmerne ukrepe, potrebne za spremljanje in zbiranje podatkov za zanesljivo oceno dejanskih ravni ulova pri rekreacijskem ribolovu.

Člen 9

Obveznosti držav članic

1. Države članice največji dovoljeni ribolovni napor upravljajo v skladu s pogoji iz členov 26 do 34 Uredbe (ES) št. 1224/2009.
2. Vsaka država članica se v skladu z merili iz člena 17 Uredbe (EU) št. 1380/2013 odloči o metodi dodelitve največjega dovoljenega ribolovnega napora posameznim plovilom ali skupinam plovil, ki plujejo pod njeno zastavo.
3. Država članica lahko svoje dodelitve ribolovnega napora spremeni, tako da ribolovne dni z ene skupine ribolovnega napora prenese na drugo skupino napora z istega geografskega območja, vendar pod pogojem, da uporablja faktor pretvorbe, ki je podprt z najboljšim razpoložljivim znanstvenim mnenjem. Z izmenjanimi ribolovnimi dnevi in faktorjem pretvorbe takoj seznani Komisijo in druge države članice, najpozneje pa v 10 delovnih dneh.
4. Kadar država članica plovilom, ki plujejo pod njeno zastavo, dovoli ribolov z vlečnimi mrežami, zagotovi, da je tak ribolov omejen na največ 15 ur na ribolovni dan in pet ribolovnih dni na teden, ali pa uvede enakovredno omejitev.

Države članice lahko zaradi upoštevanja časa potovanja med pristaniščem in ribolovnim območjem odobrijo odstopanje za največ 18 ur na ribolovni dan. Takšna odstopanja se brez odlašanja sporočijo Komisiji in drugim zadevnim državam članicam.

5. Kadar plovilo na isti ribolovni dan lovi dve različni skupini staležev, se ne glede na odstavek 3 od največjega dovoljenega ribolovnega napora, dodeljenega temu plovilu za vsako skupino staležev, odbije polovica ribolovnega dneva.

6. Vsaka država članica plovilom, ki plujejo pod njeno zastavo in lovijo zadevne staleže, v skladu s členom 7 Uredbe (ES) št. 1224/2009 izda dovoljenja za ribolov za območja iz Priloge I.
7. Države članice zagotovijo, da se skupna zmogljivost, ki je izražena v GT in kW ter ustreza dovoljenjem za ribolov, izdanim v skladu z odstavkom 6, v obdobju uporabe načrta ne poveča.
8. Vsaka država članica sestavi in vzdržuje seznam plovil z dovoljenjem za ribolov, izdanim v skladu z odstavkom 6, ter ga sporoči Komisiji in drugim državam članicam. Države članice svoje sezname prvič posredujejo v treh mesecih po začetku veljavnosti te uredbe, nato pa najpozneje do 30. novembra vsakega leta.
9. Države članice spremljajo svojo ureditev ribolovnega navora in zagotovijo, da največji dovoljeni ribolovni napor iz člena 7 ne preseže določenih omejitev.
10. Da se dosežejo cilji načrta, lahko države članice v skladu z načeli dobrega upravljanja iz člena 3 Uredbe (EU) št. 1380/2013 na lokalni ravni spodbujajo sisteme participativnega upravljanja.

Člen 10

Sporočanje ustreznih podatkov

1. Države članice evidentirajo podatke o ribolovnem naporu in jih posredujejo Komisiji v skladu s členom 33 Uredbe (ES) št. 1224/2009 ter členi 146c, 146d in 146e Izvedbene uredbe Komisije (EU) št. 404/2011 ⁽¹³⁾.
2. Podatki o ribolovnem naporu se združijo za vsak mesec in vsebujejo informacije iz Priloge II. Oblika zapisa, ki se uporablja za združene podatke, je definicijska shema protokola XML na podlagi standarda UN/CEFACT P1000-12.
3. Države članice podatke o ribolovnem naporu iz odstavka 1 posredujejo Komisiji do 15. dne vsakega meseca.

POGLAVJE IV

TEHNIČNI OHRANITVENI UKREPI

Člen 11

Območja zaprtja

1. Poleg določb iz člena 13 Uredbe (ES) št. 1967/2006 velja, da je na podlagi najboljšega razpoložljivega znanstvenega mnenja vsako leto za tri mesece, kadar je to ustrezno pa za tri zaporedne mesece, uporaba vlečnih mrež v zahodnem Sredozemskem morju prepovedana znotraj šestih morskih milj od obale, razen na območjih, ki so globlja od izobate 100 m. To trimesečno obdobje letnega zaprtja določi posamezna država članica in velja v obdobju, ki je na podlagi najboljšega razpoložljivega znanstvenega mnenja najustreznejše. To obdobje se brez odlašanja sporoči Komisiji in drugim zadevnim državam članicam.
2. Z odstopanjem od odstavka 1 in pod pogojem, da je to upravičeno zaradi posebnih geografskih ovir, kot je na primer omejena razsežnost epikontinentalnega pasu ali velika oddaljenost ribolovnih območij, lahko države članice na podlagi najboljšega razpoložljivega znanstvenega mnenja določijo druga območja zaprtja, pod pogojem, da se na vsakem geografskem podobmočju doseže vsaj 20-odstotno zmanjšanje ulova nedoraslih osličev. Takšno odstopanje se brez odlašanja sporoči Komisiji in drugim zadevnim državam članicam.
3. Zadevne države članice do 17. julija 2021 na podlagi najboljšega razpoložljivega znanstvenega mnenja določijo druga območja zaprtja, za katera obstajajo dokazi o visoki koncentraciji nedoraslih rib pod najmanjšo referenčno velikostjo ohranjanja in drističih pridnenih staležev, zlasti za zadevne staleže.

⁽¹³⁾ Izvedbena uredba Komisije (EU) št. 404/2011 z dne 8. aprila 2011 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 1224/2009 o vzpostavitvi nadzornega sistema Skupnosti za zagotavljanje skladnosti s pravili skupne ribiške politike (UL L 112, 30.4.2011, str. 1).

4. Druga območja zaprtja, določena na podlagi odstavka 3, oceni zlasti odbor STECF ali podobni neodvisni znanstveni organ, priznan na ravni Unije ali mednarodni ravni. Če ta ocena pokaže, da zadevna območja zaprtja niso v skladu z njihovimi cilji, države članice na podlagi teh priporočil znova pregledajo zadevna območja.

5. Kadar območja zaprtja iz odstavka 3 tega člena vplivajo na ribiška plovila več držav članic, se na Komisijo prenese pooblastilo, da v skladu s členom 8 Uredbe (EU) št. 1380/2013 in členom 18 te uredbe na podlagi najboljšega razpoložljivega znanstvenega mnenja sprejme delegirane akte za vzpostavitev zadevnih območij zaprtja.

Člen 12

Upravljanje staležev prilova in pridnenih staležev, za katere ni na voljo dovolj podatkov

1. Staleži iz člena 1(3) te uredbe se upravljajo na podlagi previdnostnega pristopa k upravljanju ribištva, kakor je opredeljen v točki 8 člena 4(1) Uredbe (EU) št. 1380/2013.
2. Ukrepi za upravljanje staležev iz člena 1(3), zlasti tehnični ohranitveni ukrepi, kot so tisti, navedeni v členu 13, se določijo ob upoštevanju najboljšega razpoložljivega znanstvenega mnenja.

Člen 13

Posebni ohranitveni ukrepi

1. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 18 te uredbe in členom 18 Uredbe (EU) št. 1380/2013 za dopolnitev te uredbe z določitvijo naslednjih tehničnih ohranitvenih ukrepov:
 - (a) specifikacije v zvezi z lastnostmi ribolovnega orodja in predpisi o njegovi uporabi za zagotovitev ali izboljšanje selektivnosti, zmanjšanje neželenega ulova ali zmanjšanje negativnega vpliva na ekosistem;
 - (b) specifikacije v zvezi s spremembami ribolovnega orodja ali dodatnimi napravami za zagotovitev ali izboljšanje selektivnosti, zmanjšanje neželenega ulova ali zmanjšanje negativnega vpliva na ekosistem;
 - (c) omejitve ali prepovedi uporabe nekaterih vrst ribolovnega orodja in ribolovnih dejavnosti na določenih območjih ali v določenih obdobjih za zaščito drstečih se rib, rib pod najmanjšo referenčno velikostjo ohranjanja ali neciljnih vrst rib ali za zmanjšanje negativnega vpliva na ekosistem;
 - (d) določitev najmanjše referenčne velikosti ohranjanja za vsak stalež, za katerega se uporablja ta uredba, da se zaščitijo nedorasli morski organizmi, ter
 - (e) rekreacijski ribolov.
2. Ukrepi iz odstavka 1 prispevajo k doseganju ciljev iz člena 3.

POGLAVJE V

OBVEZNOST IZTOVARJANJA

Člen 14

Določbe o obveznosti iztovarjanja

Za vse staleže vrst v zahodnem Sredozemskem morju, za katere velja obveznost iztovarjanja iz člena 15(1) Uredbe (EU) št. 1380/2013, in za naključni ulov pelagičnih vrst v okviru ribolova, ki izkorišča staleže, navedene v členu 1(2) te uredbe, za katere velja obveznost iztovarjanja, se na Komisijo, po posvetovanju z državami članicami ter v skladu s členom 18 te uredbe in členom 18 Uredbe (EU) št. 1380/2013, prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov za dopolnitev te uredbe z določitvijo podrobnosti za navedeno obveznost, kot je določeno v točkah (a) do (e) člena 15(5) Uredbe (EU) št. 1380/2013.

POGLAVJE VI

REGIONALIZACIJA

Člen 15

Regionalno sodelovanje

1. Člen 18(1) do (6) Uredbe (EU) št. 1380/2013 se uporablja za ukrepe iz členov 11 do 14 te uredbe.
2. Za namene odstavka 1 tega člena lahko države članice, ki imajo neposreden upravljalni interes, predložijo skupna priporočila v skladu s členom 18(1) Uredbe (EU) št. 1380/2013:
 - (a) prvič najpozneje dvanajst mesecev po 16. juliju 2019 in nato najpozneje dvanajst mesecev po vsaki predložitvi ocene načrta v skladu s členom 17(2) te uredbe;
 - (b) do 1. julija v letu pred letom, v katerem naj bi se uporabili ukrepi, in/ali
 - (c) kadar menijo, da je to potrebno, zlasti v primeru nenadne spremembe stanja katerega koli od staležev, za katere se uporablja ta uredba.
3. Pooblastila, podeljena na podlagi členov 11 do 14 te uredbe, ne posegajo v pooblastila, podeljena Komisiji na podlagi drugih določb prava Unije, vključno s pooblastili na podlagi Uredbe (EU) št. 1380/2013.

POGLAVJE VII

SPREMEMBE IN SPREMLJANJE

Člen 16

Spremembe načrta

1. Kadar znanstveno mnenje kaže, da se je geografska razširjenost zadevnih staležev spremenila, se na Komisijo prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 18 za spreminjanje te uredbe s prilagoditvijo območij iz člena 1(2) in Priloge I, da se upošteva navedena sprememba.
2. Kadar Komisija na podlagi znanstvenega mnenja meni, da je treba seznam zadevnih staležev spremeniti, lahko predloži predlog za spremembo tega seznama.

Člen 17

Spremljanje in ocena načrta

1. Za namene letnega poročila iz člena 50 Uredbe (EU) št. 1380/2013 merljivi kazalniki vključujejo letne ocene trenutne ribolovne umrljivosti nad F_{MSY} (F/F_{MSY}), biomase drstitvenega staleža (SSB) in socialno-ekonomske kazalnike za zadevne staleže in, kadar je možno, staleže prilova. Na podlagi znanstvenega mnenja se lahko dopolnijo z drugimi kazalniki.
2. Komisija do 17. julija 2024 in nato vsaka tri leta Evropskemu parlamentu in Svetu poroča o rezultatih in vplivu načrta na zadevne staleže, in na ribolov, ki te staleže izkorišča, zlasti glede doseganja ciljev iz člena 3.

POGLAVJE VIII

POSTOPKOVNE DOLOČBE

Člen 18

Izvajanje prenosa pooblastila

1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov se prenese na Komisijo pod pogoji, določenimi v tem členu.

2. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz členov 11 do 14 in 16 se prenese na Komisijo za obdobje petih let od 16. julija 2019. Komisija pripravi poročilo o prenosu pooblastila najpozneje devet mesecev pred koncem petletnega obdobja. Prenos pooblastila se samodejno podaljšuje za enako dolga obdobja, razen če Evropski parlament ali Svet nasprotuje temu podaljšanju najpozneje tri mesece pred koncem vsakega obdobja.
3. Prenos pooblastila iz členov 11 do 14 in 16 lahko kadar koli prekliče Evropski parlament ali Svet. S sklepom o preklicu preneha veljati prenos pooblastila iz navedenega sklepa. Sklep začne učinkovati dan po njegovi objavi v *Uradnem listu Evropske unije* ali na poznejši dan, ki je določen v navedenem sklepu. Sklep ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov.
4. Komisija se pred sprejetjem delegiranega akta posvetuje s strokovnjaki, ki jih imenujejo države članice, v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje.
5. Komisija takoj po sprejetju delegiranega akta o njem sočasno uradno obvesti Evropski parlament in Svet.
6. Delegirani akt, sprejet na podlagi členov 11 do 14 in 16, začne veljati le, če mu niti Evropski parlament niti Svet ne nasprotuje v roku dveh mesecev od uradnega obvestila Evropskemu parlamentu in Svetu o tem aktu ali če pred iztekom tega roka tako Evropski parlament kot Svet obvestita Komisijo, da mu ne bosta nasprotovala. Ta rok se na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta podaljša za dva meseca.

POGLAVJE IX

EVROPSKI SKLAD ZA POMORSTVO IN RIBIŠTVO

Člen 19

Podpora iz Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo

Ukrepi za začasno prenehanje, sprejeti za uresničitev ciljev načrta, se štejejo za začasno prenehanje ribolovnih dejavnosti za namene točk (a) in (c) člena 33(1) Uredbe (EU) št. 508/2014.

Člen 20

Spremembe Uredbe (EU) št. 508/2014 glede določenih pravil, povezanih z Evropskim skladom za pomorstvo in ribištvo

Člen 34 Uredbe (EU) št. 508/2014 se spremeni:

(1) odstavek 4 se nadomesti z naslednjim:

„4. Podpora na podlagi tega člena se lahko dodeli do 31. decembra 2017, razen če se sprejmejo ukrepi za trajno prenehanje z namenom uresnitve ciljev večletnega načrta za ohranjanje in trajnostno izkoriščanje pridenih staležev v zahodnem Sredozemskem morju, vzpostavljenega z Uredbo (EU) 2019/1022 Evropskega parlamenta in Sveta (*).

(*) Uredba (EU) 2019/1022 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o vzpostavitvi večletnega načrta za ribolov, ki izkorišča pridnene staleže v zahodnem Sredozemskem morju, in spremembi Uredbe (EU) št. 508/2014 (UL L 172, 26.6.2019, str. 1).“;

(2) doda se naslednji odstavek:

„4a. Odhodki, povezani z ukrepi za trajno prenehanje, sprejetimi za uresničitev ciljev Uredbe (EU) 2019/1022, so upravičeni do podpore iz ESPR od začetka veljavnosti navedene uredbe.“

POGLAVJE X

KONČNE DOLOČBE

Člen 21

Začetek veljavnosti in uporaba

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ob upoštevanju okoljske, socialne in ekonomske trajnosti se člen 4 in člen 6(1) uporabljata od 1. januarja 2025.

Člen 7 se uporablja od 1. januarja 2020.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 20. junija 2019

Za Evropski parlament
Predsednik
A. TAJANI

Za Svet
Predsednik
G. CIAMBA

PRILOGA I

Ureditev ribolovnega napora

(iz člena 7)

Skupine ribolovnega napora so opredeljene kot:

- A) Plovila z vlečnimi mrežami, ki lovijo progastega bradača, osliča, dolgoostno rdečo kozico in škampa v epikontinentalnem pasu in zgornjih predelih kontinentalne strmine.

Vrsta orodja	Geografsko območje	Skupine staležev	Skupna dolžina plovil	Oznaka skupine ribolovnega napora
Vlečne mreže (TBB, OTB, PTB, TBN, TBS, TB, OTM, PTM, TMS, TM, OTT, OT, PT, TX, OTP, TSP)	Podobmočja GFCM 1-2-5-6-7	Progasti bradač na geografskih podobmočjih 1, 5, 6 in 7; oslič na geografskih podobmočjih 1-5-6-7; dolgoostna rdeča kozica na geografskih podobmočjih 1, 5 in 6 ter škamp na geografskih podobmočjih 5 in 6.	< 12 m	EFF1/MED1_TR1
			≥ 12 m in < 18 m	EFF1/MED1_TR2
			≥ 18 m in < 24 m	EFF1/MED1_TR3
			≥ 24 m	EFF1/MED1_TR4
	Podobmočja GFCM 8-9-10-11	Progasti bradač na geografskih podobmočjih 9, 10 in 11; oslič na geografskih podobmočjih 9-10-11; dolgoostna rdeča kozica na geografskih podobmočjih 9-10-11 ter škamp na geografskih podobmočjih 9 in 10.	< 12 m	EFF1/MED2_TR1
			≥ 12 m in < 18 m	EFF1/MED2_TR2
			≥ 18 m in < 24 m	EFF1/MED2_TR3
			≥ 24 m	EFF1/MED1_TR4

- B) Plovila z vlečnimi mrežami, ki v globokih vodah lovijo rdeče-modro kozico in orjaško rdečo kozico.

Vrsta orodja	Geografsko območje	Skupine staležev	Skupna dolžina plovil	Oznaka skupine ribolovnega napora
Vlečne mreže (TBB, OTB, PTB, TBN, TBS, TB, OTM, PTM, TMS, TM, OTT, OT, PT, TX, OTP, TSP)	Podobmočja GFCM 1-2-5-6-7	Rdeče-modra kozica na geografskih podobmočjih 1, 5, 6 in 7.	< 12 m	EFF2/MED1_TR1
			≥ 12 m in < 18 m	EFF2/MED1_TR2
			≥ 18 m in < 24 m	EFF2/MED1_TR3
			≥ 24 m	EFF2/MED1_TR4
	Podobmočja GFCM 8-9-10-11	Orjaška rdeča kozica na geografskih podobmočjih 9, 10 in 11	< 12 m	EFF2/MED2_TR1
			≥ 12 m in < 18 m	EFF2/MED2_TR2
			≥ 18 m in < 24 m	EFF2/MED2_TR3
			≥ 24 m	EFF2/MED1_TR4

PRILOGA II

Seznam informacij za podatke o ribolovnem naporu

(iz člena 10)

Informacije	Opredelitev in opombe
(1) Država članica	Tričrkovna oznaka ISO države članice zastave, ki sporoča podatke
(2) Skupina ribolovnega napora	Oznaka skupine ribolovnega napora iz Priloge I
(3) Obdobje ribolovnega napora	Začetni in končni datum meseca, o katerem se poroča
(4) Prijava ribolovnega napora	Skupno število ribolovnih dni

Skupna izjava Evropskega parlamenta in Sveta

Evropski parlament in Svet nameravata razveljaviti pooblastila za sprejemanje tehničnih ukrepov z delegiranimi akti iz člena 13 te uredbe, ko bosta sprejela novo uredbo o tehničnih ukrepih, ki vključuje pooblastilo za sprejetje enakih ukrepov.

DIREKTIVE

DIREKTIVA (EU) 2019/1023 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 20. junija 2019

o okvirih preventivnega prestrukturiranja, odpustu dolgov in prepovedih opravljanja dejavnosti ter ukrepih za povečanje učinkovitosti postopkov glede prestrukturiranja, insolventnosti in odpusta dolgov ter o spremembi Direktive (EU) 2017/1132 (Direktiva o prestrukturiranju in insolventnosti)

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti členov 53 in 114 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽¹⁾,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij ⁽²⁾,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom ⁽³⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Cilj te direktive je prispevati k pravilnemu delovanju notranjega trga in odpraviti ovire za uresničevanje temeljnih svoboščin, kot sta prosti pretok kapitala in svoboda ustanavljanja, ki izhajajo iz razlik med nacionalnimi zakonodajami in postopki glede preventivnega prestrukturiranja, insolventnosti, odpusta dolgov in prepovedi opravljanja dejavnosti. Namen te direktive je brez poseganja v temeljne pravice in svoboščine delavcev odpraviti take ovire z zagotovitvijo: da imajo podjetja in podjetniki v finančnih težavah, ki so sposobni preživeti, dostop do učinkovitih nacionalnih okvirov preventivnega prestrukturiranja, ki jim omogočajo nadaljnje poslovanje; da poštene insolventni ali prezadolženi podjetniki po razumnem obdobju lahko izkoristijo popoln odpust dolgov, s čimer se jim omogoči druga priložnost; ter da se izboljša učinkovitost postopkov prestrukturiranja, postopkov v primeru insolventnosti in postopkov za odpust dolgov, zlasti da bi skrajšali njihovo trajanje.
- (2) Prestrukturiranje bi moralo dolžnikom v finančnih težavah omogočiti, da v celoti ali delno nadaljujejo poslovanje, tako da spremenijo sestavo, pogoje ali strukturo svojega premoženja in svojih obveznosti ali kateri koli drug del svoje strukture kapitala – vključno s prodajo premoženja ali delov podjetja ali, kadar je tako določeno v nacionalnem pravu, celotnega podjetja – pa tudi tako, da izpeljejo operativne spremembe. Razen če nacionalno pravo izrecno ne določa drugače, bi morale operativne spremembe, na primer odpoved ali sprememba pogodb ali prodaja oziroma druga odsvojitev premoženja, izpolnjevati splošne zahteve, ki jih za takšne ukrepe določa nacionalno pravo, zlasti pravila civilnega in delovnega prava. Vse zamenjave dolgov za lastniški kapital bi morale biti tudi v skladu z zaščitnimi ukrepi, določenimi v nacionalnem pravu. Okviri preventivnega prestrukturiranja bi morali dolžnikom predvsem omogočiti, da se učinkovito prestrukturirajo v zgodnji fazi, da bi se izognili insolventnosti ter tako omejili nepotrebno likvidacijo podjetij, ki so sposobna preživeti. Navedeni okviri bi morali pomagati preprečiti izgubo delovnih mest ter strokovnega znanja in spretnosti, poleg tega pa bi se morala povečati skupna vrednost za upnike v primerjavi s tem, kar bi dobili v primeru likvidacije premoženja podjetja ali v primeru scenarija druge najboljše možnosti, kadar ni načrta, ter za lastnike in celotno gospodarstvo.

⁽¹⁾ UL C 209, 30.6.2017, str. 21.

⁽²⁾ UL C 342, 12.10.2017, str. 43.

⁽³⁾ Stališče Evropskega parlamenta z dne 28. marca 2019 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in odločitev Sveta z dne 6. junija 2019.

- (3) Okviri preventivnega prestrukturiranja bi morali tudi preprečevati kopičenje slabih posojil. Z razpoložljivostjo učinkovitih okvirov preventivnega prestrukturiranja bi zagotovili, da se ukrepi sprejmejo, preden bi podjetja prenehala odplačevati svoja posojila, kar bi prispevalo k zmanjšanju tveganja za nastanek slabih posojil v cikličnih recesijah in ublažilo negativni učinek na finančni sektor. Velik delež podjetij in delovnih mest bi bilo mogoče rešiti, če bi v vseh državah članicah, kjer imajo poslovne enote, premoženje ali upnike, obstajali preventivni okviri. V okvirih prestrukturiranja bi morale biti uravnoteženo zaščitene pravice vseh udeleženih strani, tudi delavcev. Hkrati bi bilo treba neuspešna podjetja, ki nimajo možnosti preživetja, čim hitreje likvidirati. Kadar dolжник, ki je v finančnih težavah, ni sposoben preživeti ali je njegovo sposobnost preživetja le težko obnoviti, bi lahko prestrukturiranje še pospešilo in povečalo izgube v škodo upnikov, delavcev in drugih deležnikov, pa tudi celotnega gospodarstva.
- (4) Med državami članicami obstajajo razlike glede obsega postopkov, ki so dolžnikom v finančnih težavah na voljo za prestrukturiranje njihovega poslovanja. V nekaterih državah članicah je obseg teh postopkov omejen, tako da se lahko podjetja prestrukturirajo šele razmeroma pozno, že v okviru postopka v primeru insolventnosti. V drugih državah članicah je prestrukturiranje sicer možno že prej, vendar razpoložljivi postopki niso tako učinkoviti, kot bi lahko bili, oziroma so zelo formalni, zlasti ker omejujejo uporabo izvensodnih dogovorov. Preventivne rešitve se v insolvenčnem pravu vse pogostejše uporabljajo. Vse bolj imajo prednost pristopi, katerih cilj je – v nasprotju s klasičnim pristopom likvidacije podjetja v finančnih težavah – sanacija podjetja ali vsaj rešitev tistih njegovih enot, ki so še sposobne preživeti. Ta pristop poleg drugih koristi za gospodarstvo pogosto pripomore tudi k ohranitvi ali manjši izgubi delovnih mest. Poleg tega je stopnja vključenosti sodnih ali upravnih organov ali oseb, ki jih ti organi imenujejo, zelo različna, od nične ali minimalne udeležbe v nekaterih državah članicah do polne udeležbe v drugih. Podobno se nacionalna pravila, ki podjetnikom dajejo drugo priložnost, zlasti z odobritvijo odpusta dolgov, nastalih pri njihovem poslovanju, med državami članicami razlikujejo po trajanju preizkusne dobe za odpust dolgov in pogojih za odobritev takšnega odpusta.
- (5) V veliko državah članicah traja več kot tri leta, da se podjetnikom, ki so insolventni, a poštene, odpustijo dolгови in da lahko začnejo znova. Neučinkoviti okviri odpusta dolgov in prepovedi opravljanja dejavnosti privedejo do tega, da se morajo podjetniki preseliti v druge jurisdikcije, da bi lahko v razumnem času začeli znova, to pa povzroči precejšnje dodatne stroške njihovim upnikom, pa tudi samim podjetnikom. Sklepi o dolgotrajni prepovedi opravljanja dejavnosti, ki pogosto spremljajo postopek, ki vodi do odpusta dolgov, ustvarjajo ovire za pravico do začetka in opravljanja podjetniške dejavnosti kot samozaposlena oseba.
- (6) Predolgo trajanje postopkov glede prestrukturiranja, insolventnosti in odpusta dolgov v več državah članicah je pomemben dejavnik, ki povzroča nizke stopnje poplčila in vlagatelje odvrča od poslovanja v jurisdikcijah, kjer lahko postopki trajajo predolgo in so neupravičeno dragi.
- (7) Razlike med državami članicami v zvezi s postopki glede prestrukturiranja, insolventnosti in odpusta dolgov pomenijo dodatne stroške za vlagatelje pri ocenjevanju tveganja dolžnikov, ki prihajajo v finančne težave v eni ali več državah članicah, ali tveganja vlaganja v podjetja v finančnih težavah, ki so sposobna preživeti, pa tudi dodatne stroške prestrukturiranja podjetij, ki imajo poslovne enote, upnike ali premoženje v drugih državah članicah. To zlasti velja pri prestrukturiranju mednarodnih skupin podjetij. Vlagatelji kot enega glavnih razlogov za to, da ne vlagajo ali vstopijo v poslovno razmerje s subjektom zunaj države članice, v kateri imajo sedež, navajajo negotovost glede pravil o insolventnosti ali tveganje dolgotrajnih ali zapletenih postopkov v primeru insolventnosti v drugi državi članici. Ta negotovost ima odvratilni učinek, ki ovira tudi svobodo ustanavljanja podjetij in spodbujanje podjetništva ter škodi pravilnemu delovanju notranjega trga. Zlasti mikro, mala in srednja podjetja (MSP) v večini primerov nimajo sredstev za ocenjevanje tveganj, povezanih s čezmejnimi dejavnostmi.
- (8) Razlike med državami članicami pri postopkih prestrukturiranja, postopkih v primeru insolventnosti in postopkih za odpust dolgov vodijo do neenakih pogojev za dostop do posojila in neenakih stopenj poplčila v državah članicah. Zato je za dobro delujoč notranji trg na splošno in zlasti za delujočo unijo kapitalskih trgov, pa tudi za odpornost evropskih gospodarstev, vključno z ohranitvijo in ustvarjanjem delovnih mest, nujno potrebna višja stopnja usklajenosti na področju prestrukturiranja, insolventnosti, odpusta dolgov in prepovedi opravljanja dejavnosti.

- (9) Znižati bi bilo treba tudi dodatne stroške ocene tveganja in čezmejne izvršbe terjatev za upnike prezadolženih podjetnikov, ki se preselijo v drugo državo članico, da bi se jim v precej krajšem času odobril odpust dolgov. Prav tako bi bilo treba znižati dodatne stroške za podjetnike, ki izhajajo iz potrebe po preselitvi v drugo državo članico, da bi izkoristili odpust dolgov. Poleg tega ovire, ki izhajajo iz sklepov o dolgotrajni prepovedi opravljanja dejavnosti, povezanih s podjetnikovo insolventnostjo ali prezadolženostjo, zavirajo podjetništvo.
- (10) Vsak postopek prestrukturiranja, zlasti če je večjega obsega in ima znaten učinek, bi moral temeljiti na dialogu z deležniki. Ta dialog bi moral zajemati izbiro ukrepov, predvidenih v zvezi s cilji in alternativnimi možnostmi postopka prestrukturiranja, morala pa bi obstajati tudi ustrezna udeležba predstavnikov delavcev, kot je določeno v pravu Unije in nacionalnem pravu.
- (11) Ovire za uresničevanje temeljnih svoboščin niso omejene na povsem čezmejne primere. Vse bolj povezan notranji trg s prostim kroženjem blaga, storitev, kapitala in delavcev ter z vse močnejšo digitalno razsežnostjo pomeni, da je le zelo malo podjetij povsem nacionalnih, če se upoštevajo vsi relevantni elementi, kot so njihova baza strank, dobavna veriga, področje dejavnosti ter baza vlagateljev in kapitala. Tudi povsem nacionalni primeri insolventnosti lahko na podlagi tako imenovanega domino učinka insolventnosti vplivajo na delovanje notranjega trga, pri čemer lahko insolventnost enega dolžnika sproži nadaljnje insolventnosti v dobavni verigi.
- (12) Uredba (EU) 2015/848 Evropskega parlamenta in Sveta ^(*) obravnava vprašanja pristojnosti, priznavanja in izvrševanja, prava, ki se uporablja, in sodelovanja v čezmejnih postopkih v primeru insolventnosti ter medsebojno povezovanje registrov insolventnosti. Njeno področje uporabe zajema preventivne postopke, s katerimi se spodbuja reševanje dolžnikov, ki so sposobni preživeti, in postopke za odpust dolgov za podjetnike in druge fizične osebe. Vendar pa navedena uredba ne odpravlja razlik med nacionalnimi zakonodajami, ki urejajo te postopke. Poleg tega z instrumentom, ki bi bil omejen samo na čezmejne primere insolventnosti, ne bi bile odpravljene vse ovire za prosti pretok, prav tako pa vlagatelji ne bi mogli vnaprej ugotoviti čezmejne ali domače narave morebitnih finančnih težav dolžnika v prihodnosti. Zato je treba preseči pravosodno sodelovanje in vzpostaviti minimalne vsebinske standarde za postopke preventivnega prestrukturiranja in postopke za odpust dolgov za podjetnike.
- (13) Ta direktiva ne bi smela vplivati na področje uporabe Uredbe (EU) 2015/848. Njen cilj je doseči njeno popolno skladnost in dopolnjevanje z navedeno uredbo, in sicer s tem, da od držav članic zahteva, da vzpostavijo postopke preventivnega prestrukturiranja, ki izpolnjujejo nekatera minimalna načela učinkovitosti. Ta direktiva ne spreminja pristopa iz navedene uredbe, ki državam članicam omogoča, da obdržijo ali uvedejo postopke, ki ne izpolnjujejo pogoja objave v zvezi z uradnim obvestilom iz Priloge A k navedeni uredbi. Čeprav ta direktiva ne zahteva, da postopki, ki spadajo v njeno področje uporabe, izpolnjujejo vse pogoje glede uradnega obvestila iz navedene priloge, pa je njen cilj olajšati čezmejno priznavanje teh postopkov ter priznavanje in izvršljivost odločb.
- (14) Uporaba Uredbe (EU) 2015/848 ima to prednost, da določa zaščitne ukrepe pred zlorabo preselitve središča dolžnikovih glavnih interesov med trajanjem čezmejnega postopka v primeru insolventnosti. Nekatere omejitve bi se morale uporabljati tudi za postopke, ki jih navedena uredba ne zajema.
- (15) Znižati je treba stroške prestrukturiranja za dolžnike in upnike. Zato bi bilo treba zmanjšati razlike med državami članicami, ki ovirajo zgodnje prestrukturiranje dolžnikov v finančnih težavah, ki so sposobni preživeti, in možnost odpusta dolgov za poštene podjetnike. Zmanjševanje takšnih razlik bi moralo zagotoviti večjo preglednost, pravno varnost in predvidljivost po vsej Uniji. Povečati bi se morali donosi vseh vrst upnikov in vlagateljev ter spodbuditi bi se morale čezmejne naložbe. Večja skladnost postopkov prestrukturiranja in postopkov v primeru insolventnosti bi morala olajšati tudi prestrukturiranje skupin podjetij, ne glede na to, kje v Uniji se nahajajo njihovi člani.

^(*) Uredba (EU) 2015/848 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2015 o postopkih v primeru insolventnosti (UL L 141, 5.6.2015, str. 19).

- (16) Odpravljanje ovir za učinkovito preventivno prestrukturiranje dolžnikov v finančnih težavah, ki so sposobni preživeti, prispeva k zmanjšanju izgub delovnih mest in izgub na vrednosti za upnike v dobavni verigi ter k ohranjanju strokovnega znanja in spretnosti, zato koristi širšemu gospodarstvu. Z olajšanjem odpusta dolgov za podjetnike bi se lažje preprečila njihova izključitev s trga dela in se jim omogočilo, da znova začnejo podjetniške dejavnosti, pri čemer upoštevajo spoznanja iz preteklih izkušenj. Poleg tega bi se zaradi skrajšanja trajanja postopkov prestrukturiranja povečale stopnje poplačila za upnike, saj bi dolžnik ali njegovo podjetje s potekom časa običajno samo dodatno izgubilo na vrednosti. Poleg tega bi učinkoviti postopki preventivnega prestrukturiranja, insolventnosti in odpusta dolgov omogočili boljšo oceno tveganj, povezanih z odločitvami o dajanju in najemanju posojil, in olajšali prilagajanje insolventnih ali prezadolženih dolžnikov, s čimer bi se znižali ekonomski in socialni stroški v procesu njihovega razdolževanja. Ta direktiva bi državam članicam morala omogočiti prožnost, da uporabijo skupna načela, obenem pa spoštujejo nacionalne pravne sisteme. Države članice bi morale imeti možnost, da v svojih nacionalnih pravnih sistemih obdržijo ali uvedejo druge okvire preventivnega prestrukturiranja, ki niso določeni v tej direktivi.
- (17) Podjetja, zlasti MSP, ki predstavljajo 99 % vseh podjetij v Uniji, bi morala imeti koristi od bolj usklajenega pristopa na ravni Unije. Za MSP je bolj verjetno, da bodo likvidirana kot prestrukturirana, saj morajo nositi stroške, ki so nesorazmerno višji kot stroški, ki jih nosijo večja podjetja. MSP zlasti ob finančnih težavah pogosto nimajo potrebnih sredstev, da bi pokrila visoke stroške prestrukturiranja in izkoristila učinkovitejše postopke prestrukturiranja, ki so na voljo le v nekaterih državah članicah. Da bi takšnim dolžnikom pomagali, da se prestrukturirajo po nizkih stroških, bi bilo treba na nacionalni ravni pripraviti izčrpne kontrolne sezname za načrte prestrukturiranja, prilagojene potrebam in posebnostim MSP, ter jih objaviti na spletu. Poleg tega bi bilo treba vzpostaviti orodja za zgodnje opozarjanje, ki bi dolžnike opozorila na nujnost ukrepanja, ob upoštevanju omejenih virov MSP za zaposlitev strokovnjakov.
- (18) Ob opredelitvi MSP bi države članice lahko ustrezno upoštevale Direktivo 2013/34/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁵⁾ ali Priporočilo Komisije z dne 6. maja 2003 o opredelitvi mikro, malih in srednjih podjetij ⁽⁶⁾.
- (19) Ustrezno je, da se iz področja uporabe te direktive izključijo dolžniki, ki so zavarovalnice in pozavarovalnice, kot so opredeljene v točkah 1 in 4 člena 13 Direktive 2009/138/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁷⁾, kreditne institucije, kot so opredeljene v točki 1 člena 4(1) Uredbe (EU) št. 575/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁸⁾, investicijska podjetja in kolektivni naložbeni podjemi, kot so opredeljeni v točkah 2 in 7 člena 4(1) Uredbe (EU) št. 575/2013, centralne nasprotne stranke, kot so opredeljene v točki 1 člena 2 Uredbe (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁹⁾, centralne depotne družbe, kot so opredeljene v točki 1 člena 2(1) Uredbe (EU) št. 909/2014 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁰⁾, ter druge finančne institucije in subjekti, navedeni v prvem pododstavku člena 1(1) Direktive 2014/59/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹¹⁾. Za takšne dolžnike veljajo posebne ureditve, nacionalni nadzorni organi in organi za reševanje pa imajo v zvezi z njimi široka pooblastila za posredovanje. Države članice bi morale imeti možnost, da izključijo druge finančne subjekte, ki opravljajo finančne storitve, za katere veljajo primerljive ureditve in pooblastila za posredovanje.
-
- ⁽⁵⁾ Direktiva 2013/34/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o letnih računovodskih izkazih, konsolidiranih računovodskih izkazih in povezanih poročilih nekaterih vrst podjetij, spremembi Direktive 2006/43/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi direktiv Sveta 78/660/EGS in 83/349/EGS (UL L 182, 29.6.2013, str. 19).
- ⁽⁶⁾ Priporočilo Komisije z dne 6. maja 2003 o opredelitvi mikro, malih in srednje velikih podjetij (UL L 124, 20.5.2003, str. 36).
- ⁽⁷⁾ Direktiva 2009/138/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009 o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti zavarovanja in pozavarovanja (Solventnost II) (UL L 335, 17.12.2009, str. 1).
- ⁽⁸⁾ Uredba (EU) št. 575/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o bonitetnih zahtevah za kreditne institucije in investicijska podjetja ter o spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012 (UL L 176, 27.6.2013, str. 1).
- ⁽⁹⁾ Uredba (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o izvedenih finančnih instrumentih OTC, centralnih nasprotnih strankah in repozitorijih sklenjenih poslov (UL L 201, 27.7.2012, str. 1).
- ⁽¹⁰⁾ Uredba (EU) št. 909/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2014 o izboljšanju ureditve poravnave vrednostnih papirjev v Evropski uniji in o centralnih depotnih družbah ter o spremembi direktiv 98/26/ES in 2014/65/EU ter Uredbe (EU) št. 236/2012 (UL L 257, 28.8.2014, str. 1).
- ⁽¹¹⁾ Direktiva 2014/59/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o vzpostavitvi okvira za sanacijo ter reševanje kreditnih institucij in investicijskih podjetij ter o spremembi Šeste direktive Sveta 82/891/EGS ter direktiv 2001/24/ES, 2002/47/ES, 2004/25/ES, 2005/56/ES, 2007/36/ES, 2011/35/EU, 2012/30/EU in 2013/36/EU in uredb (EU) št. 1093/2010 ter (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 173, 12.6.2014, str. 190).

- (20) Iz podobnih razlogov je prav tako ustrezno iz področja uporabe te direktive izključiti javne organe po nacionalnem pravu. Države članice bi tudi morale imeti možnost omejiti dostop do okvirov preventivnega prestrukturiranja na pravne osebe, saj se finančne težave podjetnikov lahko učinkovito rešujejo ne samo s postopki preventivnega prestrukturiranja, pač pa tudi s postopki, ki vodijo do odpusta dolgov, ali z neformalnimi prestrukturiranjimi na podlagi pogodbenih dogovorov. Državam članicam z različnimi pravnimi sistemi bi moralo biti omogočeno, da bi se v primerih, ko ima ista vrsta subjekta v teh pravnih sistemih različen pravni status, za take subjekte uporabljal en sam enoten sistem. Okvir preventivnega prestrukturiranja, določen na podlagi te direktive, ne bi smel vplivati na terjatve in zahtevke zoper dolžnika, ki izhajajo iz poklicnih pokojninskih sistemov, če so te terjatve in zahtevki nastali pred prestrukturiranjem.
- (21) Prezadolženost potrošnikov je z gospodarskega in socialnega vidika zelo zaskrbljujoča ter je tesno povezana z zmanjšanjem presežka dolgov. Poleg tega pogosto ni mogoče jasno razlikovati med dolgovi podjetnikov, nastalimi pri njihovi trgovski, poslovni, obrtni ali poklicni dejavnosti, in dolgovi, nastalimi zunaj teh dejavnosti. Podjetniki ne bi mogli izkoristiti druge priložnosti, če bi morali biti obravnavani v ločenih postopkih z različnimi pogoji dostopa in preizkusnimi dobami za odpust dolgov, da bi jim bili odpuščeni njihovi poslovni dolgovi in drugi dolgovi, ki so nastali zunaj njihovega poslovanja. Iz teh razlogov bi bilo za države članice priporočljivo, da čim prej začnejo uporabljati določbe te direktive o odpustu dolgov tudi za potrošnike, čeprav ta direktiva ne vključuje zavezujočih pravil o prezadolženosti potrošnikov.
- (22) Prej ko lahko dolžnik ugotovi, da je v finančnih težavah, in ustrezno ukrepa, večja je verjetnost, da se bo izognil bližajoči se insolventnosti, v primeru podjetja, katerega sposobnost preživetja je trajno oslABLJENA, pa bo postopek likvidacije bolj organiziran in učinkovit. Zato bi bilo treba zagotoviti jasne, posodobljene, jedrnat in uporabniku prijazne informacije o razpoložljivih postopkih preventivnega prestrukturiranja, pa tudi eno ali več orodij za zgodnje opozarjanje, da bi dolžnike, ki so se začeli soočati s finančnimi težavami, spodbudili k zgodnjemu ukrepanju. Orodja za zgodnje opozarjanje v obliki mehanizmov opozarjanja, ki pokažejo, kadar dolžnik ne izvrši določene vrste plačil, bi se lahko na primer sprožila ob neplačilu davkov ali prispevkov za socialno varnost. Takšna orodja bi lahko razvile države članice ali zasebni sektor, pod pogojem, da se doseže cilj. Države članice bi morale na spletu objaviti informacije o orodjih za zgodnje opozarjanje, na primer na posebnem spletnem mestu ali spletni strani. Države članice bi morale imeti možnost, da orodja za zgodnje opozarjanje prilagodijo velikosti podjetja in določijo posebne določbe o orodjih za zgodnje opozarjanje za velika podjetja in skupine, ob upoštevanju njihovih posebnosti. Ta direktiva državam članicam ne bi smela nalagati nobenih odgovornosti za morebitno škodo, ki bi nastala zaradi postopkov prestrukturiranja, ki jih sprožijo takšna orodja za zgodnje opozarjanje.
- (23) Da bi okrepili podporo delavcem in njihovim predstavnikom, bi države članice morale zagotoviti, da imajo predstavniki delavcev dostop do relevantnih in posodobljenih informacij v zvezi z razpoložljivostjo orodij za zgodnje opozarjanje, morale pa bi biti tudi zmožne predstavnikom delavcev nuditi podporo pri oceni gospodarskega položaja dolžnika.
- (24) Okvir prestrukturiranja bi moral biti na voljo dolžnikom, vključno s pravnimi subjekti, pa tudi, kadar je tako določeno v nacionalnem pravu, fizičnimi osebami in skupinami podjetij, da se jim omogoči reševanje finančnih težav v zgodnji fazi, kadar se zdi verjetno, da se lahko njihova insolventnost prepreči in zagotovi preživetje podjetja. Okvir prestrukturiranja bi moral biti na voljo, preden dolžnik postane insolventen po nacionalnem pravu, in sicer preden izpolnjuje pogoje nacionalnega prava za uvedbo kolektivnih postopkov v primeru insolventnosti, ki običajno vključujejo delno ali popolno odprodajo premoženja dolžnika in imenovanje likvidatorja. Da bi preprečili zlorabo okvirov prestrukturiranja, bi morale finančne težave dolžnika nakazati na verjetnost insolventnosti, načrt prestrukturiranja pa bi moral biti zmožen preprečiti dolžnikovo insolventnost in zagotoviti sposobnost preživetja podjetja.
- (25) Države članice bi morale imeti možnost določiti, ali se terjatve, ki zapadejo v plačilo ali nastanejo po vložitvi prošnje za uvedbo postopka preventivnega prestrukturiranja oziroma po tem, ko je bil postopek uveden, vključijo v ukrepe preventivnega prestrukturiranja ali se zanje uporablja prekinitev posameznih postopkov izvršbe. Države članice bi morale imeti možnost, da po prosti presoji določijo, ali ima prekinitev posameznih postopkov izvršbe učinek na zapadle obresti na terjatve.

- (26) Države članice bi morale imeti možnost, da uvedejo preizkus sposobnosti preživetja kot pogoj za dostop do postopka preventivnega prestrukturiranja, določenega v tej direktivi. Takšen preizkus bi bilo treba izvesti brez posledic za dolžnikovo premoženje, med drugim tako, da se odobri začasna prekinitev postopkov ali da se preizkus izvede brez nepotrebnega odlašanja. Vendar pa izraz „brez posledic za dolžnikovo premoženje“ državam članicam ne bi smel preprečevati, da od dolžnikov zahtevajo, da dokažejo svojo sposobnost preživetja na lastne stroške.
- (27) Čeprav lahko države članice dolžnikom, ki so bili obsojeni zaradi hudih kršitev računovodskih ali knjigovodskih obveznosti, omejijo dostop do okvira prestrukturiranja, to ne bi smelo državam članicam preprečevati, da dolžnikom tudi prepovejo dostop do okvirov preventivnega prestrukturiranja, kadar so njihove poslovne knjige in evidence nepopolne ali pomanjkljive do takšne mere, da je nemogoče ugotoviti, kakšno je njihovo poslovno in finančno stanje.
- (28) Države članice bi morale imeti možnost, da področje uporabe okvirov preventivnega prestrukturiranja, določenih v tej direktivi, razširijo na primere, v katerih se dolžniki soočajo z nefinančnimi težavami, vendar pod pogojem, da takšne težave dejansko in resno ogrožajo dolžnikovo sedanjo ali prihodnjo sposobnost, da plača svoje dolgove, ko zapadejo v plačilo. Časovni okvir, relevanten za ugotavljanje takšne ogroženosti, lahko zajema obdobje nekaj mesecev ali celo dlje, da se upoštevajo primeri, v katerih se dolžnik sooča z nefinančnimi težavami, ki ogrožajo nadaljnje poslovanje njegovega podjetja, srednjeročno pa tudi njegova likvidnost. To se na primer lahko zgodi, kadar dolžnik izgubi pogodbo, ki je zanj ključnega pomena.
- (29) Za večjo učinkovitost ter zmanjšanje zamud in znižanje stroškov bi morali nacionalni okviri preventivnega prestrukturiranja vključevati prožne postopke. Kadar se ta direktiva izvaja z več kot enim postopkom znotraj okvira prestrukturiranja, bi moral imeti dolžnik za učinkovito prestrukturiranje dostop do vseh pravic in zaščitnih ukrepov, določenih v tej direktivi. Razen v primeru obvezne vključenosti sodnih ali upravnih organov, kot je določeno v tej direktivi, bi morale države članice imeti možnost, da vključenost takih organov omejijo na primere, v katerih je ta potrebna in sorazmerna, pri čemer bi med drugim morale upoštevati cilj zaščite pravic in interesov dolžnikov in prizadetih strank ter cilj zmanjšanja zamud pri postopkih in znižanja njihovih stroškov. Kadar je upnikom ali predstavnikom delavcev v skladu z nacionalnim pravom dovoljeno, da začnejo postopek prestrukturiranja, in kadar je dolžnik MSP, bi države članice kot predpogoj za začetek postopka morale zahtevati soglasje dolžnika in bi morale imeti možnost, da to zahtevo razširijo tudi na dolžnike, ki so velika podjetja.
- (30) Da bi se izognili nepotrebnim stroškom in zaradi zgodnje narave preventivnega prestrukturiranja ter da bi spodbudili dolžnike, da zaprosijo za preventivno prestrukturiranje že v zgodnji fazi njihovih finančnih težav, bi ti načeloma morali ohraniti nadzor nad svojim premoženjem in vsakodnevnim poslovanjem podjetja. Imenovanje upravitelja na področju prestrukturiranja, da bi nadzoroval dolžnikovo dejavnost ali delno prevzel nadzorovanje dolžnikovega vsakodnevnega poslovanja, ne bi smelo biti obvezno v vsakem primeru, ampak opravljeno za vsak primer posebej glede na okoliščine primera ali dolžnikove posebne potrebe. Ne glede na to pa bi države članice morale imeti možnost, da določijo, da je imenovanje upravitelja na področju prestrukturiranja v nekaterih okoliščinah vedno potrebno, na primer kadar: dolžnik izkoristi splošno prekinitev posameznih postopkov izvršbe; mora biti načrt prestrukturiranja odobren z vsiljenjem odločitve razredom upnikov, ki ne soglašajo z načrtom; načrt prestrukturiranja vključuje ukrepe, ki imajo posledice za pravice delavcev, ali kadar sta dolžnik ali njegova uprava v poslovnih odnosih ravnala kaznivo, goljufivo ali škodljivo.
- (31) Da bi strankam pomagali pri pogajanjih in pripravi načrta prestrukturiranja, bi države članice morale določiti obvezno imenovanje upravitelja na področju prestrukturiranja, kadar: sodni ali upravni organ dolžniku odobri splošno prekinitev posameznih postopkov izvršbe, pod pogojem, da je v takem primeru upravitelj potreben za zaščito interesov strank; mora načrt prestrukturiranja potrditi sodni ali upravni organ z vsiljenjem odločitve razredom upnikov, ki ne soglašajo z načrtom; ga je zahteval dolžnik; ali kadar ga je zahtevala večina upnikov, pod pogojem, da stroške in provizije upravitelja krijejo upniki.

- (32) Dolžniku bi moralo biti omogočeno, da izkoristi začasno prekinitev posameznih postopkov izvršbe, ki jo odobri sodni ali upravni organ ali je odobrena po zakonu, za podporo pogajanj o načrtu prestrukturiranja, da bi med trajanjem pogajanj lahko nadaljeval s poslovanjem ali vsaj ohranil vrednost svojega premoženja. Kadar tako določa nacionalno pravo, bi moralo biti tudi mogoče, da se prekinitev uporablja v korist tretjih oseb, ki nudijo jamstvo, vključno z garanti in izdajatelji zavarovanj. Države članice pa bi morale imeti možnost, da določijo, da sodni ali upravni organi ne odobrijo prekinitve posameznih postopkov izvršbe, kadar takšna prekinitev ni nujna ali kadar ne izpolnjuje cilja, tj. zagotavljanje podpore za pogajanja. Podlagi za zavrnitev sta med drugim lahko premajhna podpora potrebne večine upnikov ali, kadar je tako določeno v nacionalnem pravu, dolžnikova dejanska nesposobnost, da plača dolgove, ko zapadejo v plačilo.
- (33) Da bi olajšali in pospešili potek postopkov, bi države članice morale imeti možnost, da določijo domneve, ki jih je mogoče izpodbijati, o obstoju razlogov za zavrnitev prekinitve, na primer kadar dolžnik ravna tako, kot je tipično za dolžnika, ki ni sposoben plačati dolgov, ko zapadejo v plačilo – denimo, da gre za znatno neizpolnjevanje obveznosti v zvezi z delavci, davčnimi organi ali agencijami za socialno varnost –, ali kadar sta dolžnik ali trenutna uprava podjetja storila finančno kaznivo dejanje, zaradi česar je verjetno, da večina upnikov ne bi podprla začetka pogajanj.
- (34) Prekinitev posameznih postopkov izvršbe bi lahko bila splošna in bi tako vplivala na vse upnike ali pa bi se lahko uporabljala samo za posamezne upnike ali kategorije upnikov. Države članice bi morale imeti možnost, da v natančno opredeljenih okoliščinah nekatere terjatve ali kategorije terjatev izključijo iz področja uporabe prekinitve, na primer terjatve, ki so zavarovane s premoženjem, katerega izključitev ne bi ogrozila prestrukturiranja podjetja, ali pa terjatve upnikov, katerim bi prekinitev povzročila nepravilno škodo, na primer zaradi nekompenzirane izgube ali amortizacije zavarovanja.
- (35) Da bi se zagotovilo pravično ravnotežje med pravicami dolžnika in pravicami upnikov, bi se morala prekinitev posameznih postopkov izvršbe uporabljati za največ štiri mesece. Vendar lahko zapletena prestrukturiranja zahtevajo več časa. Države članice bi morale imeti možnost, da določijo, da v takšnih primerih sodni ali upravni organ lahko podaljša začetno obdobje prekinitve. Kadar sodni ali upravni organ ne sprejme odločitve o podaljšanju prekinitve, preden se ta izteče, bi morali učinki prekinitve prenehati, ko se izteče obdobje prekinitve. Zaradi pravne varnosti bi moralo biti skupno obdobje prekinitve omejeno na dvanajst mesecev. Države članice bi morale imeti možnost, da določijo, da prekinitev traja za nedoločen čas, kadar dolžnik postane insolventen v skladu z nacionalnim pravom. Države članice bi morale imeti možnost, da se odločijo, ali za kratkoročno začasno prekinitev, dokler sodni ali upravni organ še odloča glede dostopa do okvira preventivnega prestrukturiranja, veljajo roki iz te direktive.
- (36) Da bi zagotovili, da upniki ne utrpijo nepotrebnih škod, bi države članice morale določiti, da sodni ali upravni organi lahko odpravijo prekinitev posameznih postopkov izvršbe, če ta ne izpolnjuje več cilja podpore pogajanj, na primer če postane očitno, da potrebna večina upnikov ne podpira nadaljevanja pogajanj. Kadar države članice določijo takšno možnost, bi bilo treba prekinitev odpraviti tudi, če nepravilno škoduje upnikom. Državam članicam bi moralo biti dovoljeno, da omejijo možnost odprave prekinitve posameznih postopkov izvršbe na primere, v katerih upniki niso mogli izraziti svojega mnenja, preden je prekinitev začela veljati ali preden je bila podaljšana. Državam članicam bi prav tako moralo biti dovoljeno, da določijo minimalno obdobje, med katerim prekinitve ni mogoče odpraviti. Sodni ali upravni organi bi lahko pri ugotavljanju, ali obstaja nepravilna škoda za upnike, upoštevali, ali bo s prekinitvijo ohranjena skupna vrednost premoženja in ali dolžnik ravna v slabi veri ali z namenom povzročiti škodo oziroma ali na splošno ravna v nasprotju z upravičenimi pričakovanji vseh upnikov.

- (37) Ta direktiva ne zajema določb o kompenzaciji ali jamstvih za upnike, katerih vrednost zavarovanja se bo med prekinitvijo po vsej verjetnosti zmanjšala. Prekinitev bi posameznemu upniku ali razredu upnikov nepravilno škodovala, če bi bile na primer njihove terjatve zaradi prekinitve v bistveno slabšem položaju, kot če se prekinitev ne bi uporabila, ali če bi bil upnik postavljen v slabši položaj kot drugi upniki v podobnem položaju. Države članice bi morale imeti možnost, da določijo, da se v primeru ugotovitve nepravilne škode za enega ali več upnikov oziroma za en ali več razredov upnikov prekinitev lahko odpravi za zadevne upnike ali razrede upnikov oziroma za vse upnike. Države članice bi morale imeti možnost, da odločijo, kdo lahko zaprosi za odpravo prekinitve.
- (38) Prekinitev posameznih postopkov izvršbe bi morala odložiti tudi dolžnikovo obveznost, da vloži predlog za postopek v primeru insolventnosti, oziroma da se na zahtevo upnika uvede takšen postopek, ki bi lahko privedel do likvidacije dolžnika. Takšni postopki v primeru insolventnosti bi morali poleg tistih, ki so po zakonu omejeni tako, da je njihov edini mogoč rezultat likvidacija dolžnika, vključevati tudi postopke, ki bi lahko privedli do prestrukturiranja dolžnika. Odložitev uvedbe postopka v primeru insolventnosti na zahtevo upnikov bi se morala uporabiti ne le v primeru, ko države članice določijo splošno prekinitev posameznih postopkov izvršbe za vse upnike, temveč tudi v primeru, ko države članice določijo možnost prekinitve posameznih postopkov izvršbe le za omejeno število upnikov. Ne glede na to bi države članice morale imeti možnost, da določijo, da se postopki v primeru insolventnosti lahko uvedejo na zahtevo javnih organov, ki ne nastopajo kot upniki, temveč v splošnem interesu, na primer javnega tožilca.
- (39) Ta direktiva dolžnikom ne bi smela preprečevati, da v okviru običajnega poslovanja plačajo terjatve neprizadetih upnikov in terjatve prizadetih upnikov, ki nastanejo v času prekinitve posameznih postopkov izvršbe. Da bi zagotovili, da upniki s terjatvami, ki so nastale pred uvedbo postopka prestrukturiranja ali prekinitve posameznih postopkov izvršbe, ne vršijo pritiska na dolžnika, naj plača te terjatve, ki bi se sicer z izvajanjem načrta prestrukturiranja zmanjšale, bi države članice morale imeti možnost, da določijo odložitev dolžnikove obveznosti glede plačila zadevnih terjatev.
- (40) Ko dolžnik vstopi v postopek v primeru insolventnosti, imajo lahko nekateri dobavitelji pogodbene pravice, določene v tako imenovanih določbah ipso facto, na podlagi katerih lahko pogodbo o dobavi odpovedo zgolj zaradi insolventnosti, tudi če je dolžnik ustrezno izpolnil svoje obveznosti. Do uporabe ipso facto določb bi lahko prišlo tudi v primeru, kadar dolžnik vloži predlog za ukrepe preventivnega prestrukturiranja. Kadar se takšne določbe uveljavljajo, ko se dolžnik zgolj pogaja o načrtu prestrukturiranja ali zahteva prekinitev posameznih postopkov izvršbe ali v povezavi s kakršnim koli dogodkom, povezanim s prekinitvijo, lahko predčasna odpoved negativno vpliva na dolžnikovo poslovanje in uspešno sanacijo njegovega podjetja. V takšnih primerih je torej nujno določiti, da se upnikom ne dovoli sklicevanje na določbe ipso facto, ki se nanašajo na pogajanja o načrtu prestrukturiranja, prekinitev ali kakršen koli podoben dogodek, povezan s prekinitvijo.
- (41) Predčasna odpoved lahko ogrozi sposobnost podjetja, da med pogajanjem o prestrukturiranju nadaljuje poslovanje, zlasti kadar se nanaša na pogodbe za osnovne dobrine, kot so plin, električna energija, voda, telekomunikacijske storitve in storitve plačila s kartico. Države članice bi morale določiti, da upnikom, za katere velja prekinitev posameznih postopkov izvršbe in katerih terjatve so nastale pred prekinitvijo, dolžnik pa jih ni plačal, ne bi smelo biti dovoljeno, da med obdobjem prekinitve zadržijo izvajanje, odpovedo, pospešijo ali kakor koli drugače spremenijo ključne neizpolnjene pogodbe, če dolžnik še naprej izpolnjuje svoje obveznosti na podlagi takšnih pogodb, ki zapadejo v plačilo med obdobjem prekinitve. Neizpolnjene pogodbe so na primer zakupne in licenčne pogodbe, dolgoročne dobavne pogodbe in franšizne pogodbe.
- (42) Ta direktiva določa minimalne standarde za vsebino načrta prestrukturiranja. Države članice pa bi morale imeti možnost zahtevati dodatne razlage v zvezi z načrtom prestrukturiranja, na primer glede meril, po katerih se upniki razvrstijo v skupine, kar bi lahko bilo relevantno v primerih, ko je dolg le delno zavarovan. Države članice ne bi smele biti dolžne zahtevati strokovnega mnenja v zvezi z vrednostjo premoženja, ki ga je treba navesti v načrtu.

- (43) Upniki, ki jih zadeva načrt prestrukturiranja, vključno z delavci, in lastniki kapitala, kadar to dopušča nacionalno pravo, bi morali imeti pravico do glasovanja o sprejetju načrta prestrukturiranja. Države članice bi morale imeti možnost, da določijo omejene izjeme od tega pravila. Stranke, ki jih načrt prestrukturiranja ne zadeva, ne bi smele imeti glasovalnih pravic v zvezi z načrtom niti se njihova podpora ne bi smela zahtevati za odobritev kakršnega koli načrta. Institut „prizadetih strank“ bi moral vključevati le delavce v njihovi vlogi upnikov. Če se države članice odločijo, da bodo iz okvira preventivnega prestrukturiranja izvzele terjatve delavcev, se delavci tako ne bi smeli šteti za prizadete stranke. Glasovanje o sprejetju načrta prestrukturiranja bi lahko potekalo kot formalni postopek glasovanja ali kot posvetovanje in dogovor s potrebno večino prizadetih strank. Kadar pa glasovanje poteka kot dogovor s potrebno večino, bi se lahko prizadetim strankam, ki niso bile udeležene v dogovoru, kljub temu ponudila priložnost, da se pridružijo načrtu prestrukturiranja.
- (44) Da bi zagotovili, da se pravice, ki so si v bistvu podobne, obravnavajo enako in da se lahko načrti prestrukturiranja sprejmejo brez nepravilnega škodovanja pravicam prizadetih strank, bi bilo treba prizadete stranke obravnavati v ločenih razredih, ki ustrezajo merilom oblikovanja razredov po nacionalnem pravu. Oblikovanje razredov pomeni razvrstitev prizadetih strank v skupine, da bi lahko sprejeli načrt, na način, ki bi odražal njihove pravice in prednostno razvrstitev njihovih terjatev in interesov. Vsaj zavarovani in nezavarovani upniki bi morali biti vedno obravnavani v ločenih razredih. Države članice pa bi morale imeti možnost zahtevati, da se oblikujeta več kot le dva razreda upnikov, vključno z različnimi razredi zavarovanih in nezavarovanih upnikov ter razredi upnikov s podrejenimi terjatvami. Države članice bi morale imeti možnost, da v ločenih razredih obravnavajo tudi druge vrste upnikov, ki nimajo dovolj podobnih interesov, na primer davčne organe ali organe socialne varnosti. Države članice bi morale imeti možnost, da določijo, da se lahko zavarovane terjatve razdelijo na zavarovan in nezavarovan del na podlagi ocene vrednosti zavarovanja. Države članice bi prav tako morale imeti možnost, da določijo tudi posebna pravila glede oblikovanja razredov, kadar bi takšno oblikovanje razredov koristilo nediverzificiranim ali drugače posebno ranljivim upnikom, kot so delavci ali mali dobavitelji.
- (45) Države članice bi morale imeti možnost, da določijo, da so lahko dolžniki, ki so MSP, zaradi njihove relativno enostavne kapitalske strukture lahko izvzeti od obveznosti, da se prizadete stranke obravnavajo v ločenih razredih. V primerih, kjer se MSP odločijo za možnost, da sestavijo le en glasovalni razred, in ta razred glasuje proti načrtu, bi moralo biti dolžnikom omogočeno, da v skladu s splošnimi načeli te direktive predložijo drug načrt.
- (46) Države članice bi morale v njihovem nacionalnem pravu v vsakem primeru zagotoviti ustrezno obravnavanje zadev, ki so zlasti pomembne za oblikovanje razredov, kot so terjatve povezanih strank, in zagotoviti, da njihovo nacionalno pravo vsebuje pravila, ki urejajo pogoje in sporne terjatve. Državam članicam bi moralo biti dovoljeno, da uredijo, kako se obravnavajo sporne terjatve za namen dodelitve glasovalnih pravic. Sodni ali upravni organ bi moral preveriti oblikovanje razredov, tudi izbiri upnikov, ki jih načrt zadeva, ko je načrt prestrukturiranja predložen v potrditev. Vendar pa bi države članice morale imeti možnost, da določijo, da lahko takšni organi oblikovanje razredov preverijo tudi v zgodnejši fazi, če bi predlagatelj načrta vnaprej zahteval potrditev ali smernice.
- (47) Z nacionalnim pravom bi bilo treba določiti potrebne večine, da bi zagotovili, da manjšina prizadetih strank v vsakem razredu ne more ovirati sprejetja načrta prestrukturiranja, s katerim njihove pravice in interesi niso nepravilno okrnjeni. Brez pravila o večini, ki zavezuje zavarovane upnike, ki ne soglašajo z načrtom prestrukturiranja, zgodnje prestrukturiranje v številnih primerih ne bi bilo mogoče, na primer, kadar je finančno prestrukturiranje potrebno, vendar pa je podjetje sicer sposobno preživeti. Da bi zagotovili, da lahko stranke soodločajo pri sprejemanju načrtov prestrukturiranja sorazmerno z deleži, ki jih imajo v podjetju, bi morala potrebna večina temeljiti na višini terjatev upnikov ali deležev lastnikov kapitala v katerem koli danem razredu. Države članice bi poleg tega morale imeti možnost zahtevati, da je glede na število prizadetih strank v vsakem razredu treba doseči večino. Države članice bi morale imeti možnost, da določijo pravila v zvezi s prizadetimi strankami, ki imajo glasovalno pravico, a je ne uveljavljajo pravilno, ali ki nimajo zastopnika, na primer pravila, ki tem prizadetim strankam omogočajo, da se upoštevajo pri pragu udeležbe ali pri izračunu večine. Države članice bi tudi morale imeti možnost, da po lastni presoji določijo prag udeležbe pri glasovanju.

- (48) Sodni ali upravni organ mora potrditi načrt prestrukturiranja zato, da bi zagotovili, da je okrnjenje pravic upnikov ali interesov lastnikov kapitala sorazmerno s koristmi prestrukturiranja in da imajo ti dostop do učinkovitega pravnega sredstva. Potrditev je še posebno potrebna kadar obstajajo prizadete stranke, ki ne soglašajo z načrtom, kadar načrt prestrukturiranja vsebuje določbe o novem financiranju ali kadar načrt vključuje izgubo več kot 25 % delovne sile. Države članice pa bi morale imeti možnost, da določijo, da je potrditev sodnega ali upravnega organa potrebna tudi v drugih primerih. Potrditev načrta, ki vključuje izgubo več kot 25 % delovne sile, bi morala biti potrebna le takrat, kadar nacionalno pravo dopušča, da se v okvirih preventivnega prestrukturiranja določijo ukrepi, ki imajo neposredni učinek na pogodbe o zaposlitvi.
- (49) Države članice bi morale zagotoviti, da ima sodni ali upravni organ možnost zavrniti načrt, pri katerem je bilo ugotovljeno, da bodo pravice upnikov ali lastnikov kapitala, ki ne soglašajo z njim, skržene pod raven, ki bi jo lahko upravičeno pričakovali v primeru likvidacije dolžnikovega podjetja, bodisi z likvidacijo po delih bodisi s prodajo delujočega podjetja, odvisno od posebnih okoliščin vsakega dolžnika, oziroma pod raven, ki bi jo lahko upravičeno pričakovali v primeru scenarija druge najboljše možnosti, kadar načrt prestrukturiranja ni potrjen. Vendar če je načrt potrjen na podlagi vsiljenja odločitve razredom upnikov, ki ne soglašajo z njim, bi bilo treba navesti zaščitni mehanizem, uporabljen pri takšnem scenariju. Kadar se države članice odločijo opraviti oceno vrednosti dolžnika kot delujočega podjetja, bi bilo treba pri vrednosti delujočega podjetja upoštevati dolgoročno vrednost dolžnikovega podjetja v nasprotju z likvidacijsko vrednostjo. Vrednost podjetja kot delujočega je praviloma višja od likvidacijske vrednosti, ker temelji na predpostavki, da podjetje nadaljuje svojo dejavnost z minimalnimi motnjami, ima zaupanje finančnih upnikov, delničarjev in strank, še naprej ustvarja prihodke in omejuje učinek na delavce.
- (50) Medtem ko bi sodni ali upravni organ moral preveriti skladnost s preizkusom največje koristi za upnike le, če se načrt prestrukturiranja izpodbija na tej podlagi, da bi se izognili temu, da se ocena vrednosti opravi v vsakem primeru, pa bi države članice morale imeti možnost, da določijo, da se drugi pogoji za potrditev lahko preverjajo po uradni dolžnosti. Države članice bi morale imeti možnost, da po lastni presoji dodajo druge pogoje, ki jih je treba izpolniti, da bi bil načrt prestrukturiranja potrjen, na primer v zvezi s tem, ali so lastniki kapitala zadostno zaščiteni. Sodni ali upravni organi bi morali imeti možnost, da lahko zavrnejo potrditev načrtov prestrukturiranja, pri katerih ne obstaja razumna verjetnost, da bi lahko preprečili insolventnost dolžnika ali podjetju zagotovili sposobnost preživetja. Vendar pa se od držav članic ne bi smelo zahtevati, da zagotovijo izvedbo takšne ocene po uradni dolžnosti.
- (51) Uradno obvestilo vseh prizadetih strank bi moralo biti en od pogojev za potrditev načrta prestrukturiranja. Države članice bi morale imeti možnost, da opredelijo obliko uradnega obvestila, določijo, kdaj se pošlje, ter določijo, kako se obravnavajo neznane terjatve v zvezi z uradnim obvestilom. Morale bi tudi imeti možnost določiti, da je treba neprizadete stranke obvestiti o načrtu prestrukturiranja.
- (52) Uspešno opravljen preizkus „največje koristi za upnike“ bi moral pomeniti, da noben upnik, ki ne soglaša z načrtom prestrukturiranja, na podlagi načrta prestrukturiranja ni v slabšem položaju, kot bi bil bodisi v primeru likvidacije, naj to pomeni likvidacijo po delih ali pa prodajo delujočega podjetja, bodisi v primeru scenarija druge najboljše možnosti, če načrt prestrukturiranja ne bi bil potrjen. Države članice bi morale imeti možnost, da izberejo enega izmed teh pragov, kadar preizkus „največje koristi za upnike“ prenašajo v nacionalno pravo. Navedeni preizkus bi bilo treba uporabiti vedno, kadar mora biti načrt potrjen, da bi bil zavezujoč za upnike, ki ne soglašajo z njim, ali, odvisno od primera, razrede upnikov, ki ne soglašajo z njim. Na podlagi preizkusa največje koristi za upnike bi države članice lahko določile, da načrt ne more zahtevati celotnega ali delnega odpisa terjatev javnih institucionalnih upnikov, ki imajo na podlagi nacionalnega prava privilegiran položaj.
- (53) Medtem ko bi moral biti načrt prestrukturiranja vedno sprejet, če ga podpira potrebna večina v vsakem prizadetem razredu, bi še vedno moralo biti mogoče, da sodni ali upravni organ na predlog dolžnika ali z dolžnikovim soglasjem potrdi načrt prestrukturiranja, ki ga ne podpira potrebna večina v vsakem prizadetem razredu. Države članice bi morale v zvezi s pravnimi osebami imeti možnost, da odločijo, ali za namen sprejema ali potrditve načrta prestrukturiranja velja za dolžnika uprava pravne osebe ali določena večina delničarjev ali lastnikov kapitala. Da bi bil načrt potrjen v primeru vsiljenja odločitve razredom upnikov, ki ne soglašajo z načrtom, bi ga morala podpreti večina glasovalnih razredov prizadetih strank. Vsaj eden od teh razredov bi moral biti razred zavarovanih upnikov ali razred, ki je višji kot razred navadnih nezavarovanih upnikov.

- (54) Moralo bi biti mogoče, da se lahko, kadar večina glasovalnih razredov ne podpira načrta prestrukturiranja, načrt vseeno potrdi, če ga podpira vsaj en razred prizadetih upnikov ali razred upnikov v slabšem položaju, ki po oceni vrednosti dolžnika kot delujočega podjetja prejmejo plačilo ali obdržijo deleže ali za katere je upravičeno mogoče domnevati, kadar je tako določeno v nacionalnem pravu, da bi prejeli plačilo ali obdržali deleže, če bi se uporabil običajni vrstni red prednosti v skladu z nacionalnim pravom. V takem primeru bi države članice morale imeti možnost, da povečajo število razredov, ki je potrebno za odobritev načrta, ne da bi pri tem nujno zahtevale, da bi morali vsi ti razredi po oceni vrednosti dolžnika kot delujočega podjetja prejeti plačilo ali obdržati deleže v skladu z nacionalnim pravom. Vendar pa države članice ne bi smele zahtevati soglasja vseh razredov. To pomeni, da bi v primeru le dveh razredov upnikov moralo šteti, da zadostuje soglasje vsaj enega izmed njiju, če so izpolnjeni drugi pogoji za uporabo vsiljenja odločitve razredom upnikov, ki ne soglašajo z načrtom. Izraz „upniki v slabšem položaju“ bi moral pomeniti, da je vrednost njihovih terjatev zmanjšana.
- (55) Države članice bi morale pri uporabi vsiljenja odločitve razredom prizadetih upnikov, ki ne soglašajo z načrtom, zagotoviti, da na podlagi predlaganega načrta razredi prizadetih upnikov, ki ne soglašajo z načrtom, niso nepravilno oškodovani, zagotoviti pa bi jim morale tudi zadostno zaščito. Države članice bi morale imeti možnost, da razred prizadetih upnikov, ki ne soglašajo z načrtom, zaščitijo tako, da zagotovijo, da se obravnava vsaj tako ugodno kot kateri koli razred istega vrstnega reda in bolj ugodno kot kateri koli razred poznejšega vrstnega reda. Namesto navedene zaščite bi države članice lahko zaščitile razred prizadetih upnikov, ki ne soglašajo z načrtom, tako, da bi zagotovile, da mora biti tak razred, ki ne soglašajo z načrtom prestrukturiranja, v celoti poplačan, če razred upnikov razreda poznejšega vrstnega reda na podlagi načrta prestrukturiranja prejme kakršno koli razdelitev ali obdrži kakršen koli delež (v nadaljnjem besedilu: pravilo absolutne prednosti). Države članice bi morale imeti diskrecijsko pravico glede izvedbe instituta „celotnega plačila“, tudi glede trenutka plačila, kolikor sta glavna terjatve in, v primeru zavarovanih upnikov, vrednost zavarovanja zavarovani. Države članice bi morale tudi imeti možnost, da določijo izbiro enakovrednih načinov, na katere bi se lahko prvotna terjatev v celoti poplačala.
- (56) Države članice bi morale imeti možnost, da odstopijo od pravila absolutne prednosti, na primer kadar se šteje za pošteno, da lastniki kapitala na podlagi načrta obdržijo določene deleže, kljub temu, da mora razred višjega vrstnega reda sprejeti zmanjšanje svojih terjatev, ali da so dobavitelji osnovnih dobrin, na katere se nanaša določba o preinitivni posameznih postopkov izvršbe, poplačani pred razredi upnikov višjega vrstnega reda. Države članice bi morale imeti možnost, da izberejo, katerega od navedenih zaščitnih mehanizmov bodo uvedle.
- (57) Čeprav bi bilo treba zaščititi legitimne interese delničarjev ali drugih lastnikov kapitala, bi morale države članice zagotoviti, da delničarji ali drugi lastniki kapitala ne morejo nerazumno preprečevati sprejetja načrtov prestrukturiranja, s katerimi bi bila obnovljena dolžnikova sposobnost preživetja. Države članice bi morale imeti možnost, da za doseg tega cilja uporabijo različna sredstva, lahko se na primer odločijo, da lastnikom kapitala ne podelijo pravice do glasovanja o načrtu prestrukturiranja, in določijo, da sprejetje načrta prestrukturiranja ni odvisno od soglasja lastnikov kapitala, ki po oceni vrednosti podjetja ne bi prejeli nobenega plačila ali drugega nadomestila, če bi bil uporabljen običajni vrstni red prednosti pri likvidaciji. Kadar pa lastniki kapitala imajo pravico do glasovanja o načrtu prestrukturiranja, bi moral imeti sodni ali upravni organ možnost potrditi načrt z uporabo pravil o vsiljenju odločitve razredom upnikov, ki ne soglašajo z načrtom, kljub nestrinjanju enega ali več razredov lastnikov kapitala. Od držav članic, ki lastnike kapitala izključijo iz glasovanja, se ne bi smelo zahtevati, da uporabijo pravilo absolutne prednosti v odnosu med upniki in lastniki kapitala. Drug mogoč način zagotovitve, da lastniki kapitala ne preprečujejo nerazumno sprejetja načrta prestrukturiranja, bi bil, da se zagotovi, da za ukrepe prestrukturiranja, ki neposredno vplivajo na pravice lastnikov kapitala, ki jih mora odobriti skupščina delničarjev na podlagi prava družb, ne veljajo nerazumno visoke zahteve glede večine in da lastniki kapitala nimajo nobenih pristojnosti v zvezi z ukrepi prestrukturiranja, ki ne vplivajo neposredno na njihove pravice.
- (58) Kadar obstajajo različni razredi deležev z različnimi pravicami, se lahko potrebuje več razredov lastnikov kapitala. Lastniki kapitala v MSP, ki niso zgolj vlagatelji, ampak so lastniki podjetja in kako drugače prispevajo k podjetju, na primer z vodstvenim znanjem, morda ne bodo motivirani za prestrukturiranje pod takšnimi pogoji. Iz tega razloga bi moralo vsiljenje odločitve razredom upnikov, ki ne soglašajo z načrtom, za dolžnike, ki so MSP, ostati neobvezno.
- (59) Za namene izvajanja načrta prestrukturiranja bi ta moral vključevati možnost, da lastniki kapitala v MSP prispevajo k prestrukturiranju v nadenarni obliki, na primer z izkušnjami, ugledom ali poslovnimi stiki.

- (60) Delavci bi morali biti ves čas postopkov preventivnega prestrukturiranja v celoti zaščiteni na podlagi delovnega prava. Ta direktiva zlasti ne bi smela posegati v pravice delavcev, zagotovljene z direktivama Sveta 98/59/ES ⁽¹²⁾ in 2001/23/ES ⁽¹³⁾ ter direktivami 2002/14/ES ⁽¹⁴⁾, 2008/94/ES ⁽¹⁵⁾ in 2009/38/ES ⁽¹⁶⁾ Evropskega parlamenta in Sveta. Obveznosti v zvezi z obveščanjem delavcev in posvetovanjem z njimi iz nacionalnega prava, s katerim so prenesene zgoraj navedene direktive, ostajajo popolnoma nespremenjene. To vključuje obveznosti, da so predstavniki delavcev v skladu z Direktivo 2002/14/ES obveščeni o odločitvi za uporabo okvira preventivnega prestrukturiranja in da se z njimi opravi posvetovanje o takšni odločitvi.
- (61) Delavcem in njihovim predstavnikom bi bilo treba zagotoviti informacije o predlaganem načrtu prestrukturiranja, kolikor je tako določeno v pravu Unije, da bi jim omogočili izvedbo poglobljene ocene različnih scenarijev. Poleg tega bi morali biti delavci in njihovi predstavniki vključeni do takšne mere, kot je potrebno, da se izpolnijo zahteve glede posvetovanja, določene s pravom Unije. Glede na potrebo po zagotovitvi ustrezne ravni varstva delavcev bi morale države članice neporavnane terjatve delavcev izvzeti iz vsake prekinitve posameznih postopkov izvršbe, ne glede na to, ali take terjatve nastanejo pred odobritvijo prekinitve ali po njej. Prekinitev izvršbe neporavnanih terjatev delavcev bi morala biti dopustna samo za zneske in obdobje, za katere države članice plačilo takih terjatev učinkovito jamčijo na podobni ravni z drugimi sredstvi v skladu z nacionalnim pravom. Kadar so z nacionalnim pravom določene omejitve odgovornosti jamstvenih ustanov, bodisi v smislu trajanja jamstva bodisi zneska, ki se plača delavcem, bi morali imeti delavci možnost uveljavljati kakršno koli neizpolnitev obveznosti v okviru svojih terjatev zoper delodajalca, tudi med obdobjem prekinitve. Po drugi strani bi države članice lahko izključile terjatve delavcev iz področja uporabe okvirov preventivnega prestrukturiranja in jih zaščitile na podlagi nacionalnega prava.
- (62) Kadar načrt prestrukturiranja vključuje prenos dela podjetja ali obrata, bi morale biti pravice delavcev, ki izhajajo iz pogodbe o zaposlitvi ali delovnega razmerja, zlasti pravica do plače, zaščitene v skladu s členoma 3 in 4 Direktive 2001/23/ES, brez poseganja v posebna pravila, ki se uporabljajo v primeru postopkov v primeru insolventnosti na podlagi člena 5 navedene direktive, in zlasti možnosti iz člena 5(2) navedene direktive. Ta direktiva ne bi smela posegati v pravici do obveščanja in posvetovanja, zagotovljeni z Direktivo 2002/14/ES, med drugim tudi o odločitvah, ki bi lahko povzročile znatne spremembe v organizaciji dela ali pogodbenih razmerjih, da bi se doseglo soglasje o takšnih odločitvah. Poleg tega bi morali imeti delavci, katerih terjatve zadeva načrt prestrukturiranja, na podlagi te direktive pravico do glasovanja o načrtu. Države članice bi morale imeti možnost, da se v zvezi z glasovanjem o načrtu prestrukturiranja odločijo, da bodo delavce uvrstile v razred, ki je ločen od drugih razredov upnikov.
- (63) Sodni ali upravni organi bi morali odločati o oceni vrednosti podjetja bodisi v okviru likvidacije bodisi v okviru scenarija druge najboljše možnosti, če načrt prestrukturiranja ni bil potrjen, le, če prizadeta stranka, ki ne soglaša z načrtom, izpodbija načrt prestrukturiranja. To državam članicam ne bi smelo preprečiti izvedbe ocen vrednosti v drugačnem kontekstu v skladu z nacionalnim pravom. Vseeno pa bi morale biti mogoče, da za takšno odločitev šteje tudi ocena vrednosti, ki jo odobri strokovnjak, ali ocena vrednosti, ki jo je dolжник ali druga stranka predložila v zgodnejši fazi postopka. Kadar se sprejme odločitev o izvedbi ocene vrednosti, bi države članice morale imeti možnost, da določijo posebna pravila, neodvisna od splošnega civilnega procesnega prava, za oceno vrednosti v primerih prestrukturiranja, da bi zagotovili njeno pospešeno izvedbo. Ta direktiva v ničemer ne bi smela vplivati na pravila o dokaznem bremenu v skladu z nacionalnim pravom v primeru ocene vrednosti.
- (64) Zavezujoči učinki načrta prestrukturiranja bi morali biti omejeni na prizadete stranke, ki so bile udeležene pri sprejetju načrta. Države članice bi morale imeti možnost, da določijo, kaj za upnika pomeni njegova udeležba, tudi v primeru neznanih upnikov ali upnikov prihodnjih terjatev. Na primer, države članice bi morale imeti možnost, da določijo, kako se obravnavajo upniki, ki so bili o načrtu ustrezno uradno obveščeni, a pri postopkih niso sodelovali.

⁽¹²⁾ Direktiva Sveta 98/59/ES z dne 20. julija 1998 o približevanju zakonodaje držav članic v zvezi s kolektivnimi odpusti (UL L 225, 12.8.1998, str. 16).

⁽¹³⁾ Direktiva Sveta 2001/23/ES z dne 12. marca 2001 o približevanju zakonodaje držav članic v zvezi z ohranjanjem pravic delavcev v primeru prenosa podjetij, obratov ali delov podjetij ali obratov (UL L 82, 22.3.2001, str. 16).

⁽¹⁴⁾ Direktiva 2002/14/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 2002 o določitvi splošnega okvira za obveščanje in posvetovanje z delavci v Evropski skupnosti (UL L 80, 23.3.2002, str. 29).

⁽¹⁵⁾ Direktiva 2008/94/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2008 o varstvu delavcev v primeru plačilne nesposobnosti delodajalca (UL L 283, 28.10.2008, str. 36).

⁽¹⁶⁾ Direktiva 2009/38/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. maja 2009 o ustanovitvi Evropskega sveta delavcev ali uvedbi postopka obveščanja in posvetovanja z delavci v družbah ali povezanih družbah na območju Skupnosti (UL L 122, 16.5.2009, str. 28).

- (65) Zainteresirane prizadete stranke bi morale imeti možnost pritožbe zoper odločitev upravnega organa o potrditvi načrta prestrukturiranja. Države članice bi morale imeti tudi možnost uvedbe pritožbe zoper odločitev sodnega organa o potrditvi načrta prestrukturiranja. Da pa bi se zagotovila učinkovitost načrta, zmanjšala negotovost in preprečile neupravičene zamude, pritožbe praviloma ne bi smele imeti odločilnih učinkov in zato ne bi smele preprečiti izvajanje načrta prestrukturiranja. Države članice bi morale imeti možnost, da določijo in omejijo razloge za pritožbo. V primeru pritožbe na odločitev o potrditvi načrta bi države članice morale imeti možnost, da sodnemu organu dovolijo, da izda preliminarno ali začasno odločbo, s katero se izvršitev in implementacija načrta zavarujeta pred posledicami ugoditve sodbe v zvezi z obravnavano pritožbo. Kadar je pritožbi ugodeno, bi morali sodni ali upravni organi imeti možnost, da namesto o razveljavitvi načrta razmislijo o njegovi spremembi, kadar države članice določijo takšno možnost, pa tudi o potrditvi načrta brez sprememb. Stranke bi morale imeti možnost, da predlagajo spremembe načrta ali pa o njih glasujejo na lastno pobudo ali na zahtevo sodnega organa. Države članice bi lahko določile tudi kompenzacijo za denarne izgube stranke, katere pritožbi je bilo ugodeno. Treba bi bilo prepustiti nacionalnemu pravu, da uredi morebitno novo prekinitev ali podaljšanje prekinitve v primeru, ko sodni organ odloči, da ima pritožba odločilni učinek.
- (66) Uspeh načrta prestrukturiranja je pogosto odvisen od tega, ali finančna pomoč zajema tudi dolžnika, da bi podprli najprej poslovanje podjetja med pogajanja o prestrukturiranju, drugič pa tudi izvajanje načrta prestrukturiranja po njegovi potrditvi. Finančno pomoč bi bilo treba razumeti široko, tudi v smislu zagotovitve denarja ali jamstev tretjih oseb ter dobav zalog, v zvezi z inventarjem, surovinami in komunalnimi storitvami, na primer s tem, da se dolžniku odobri daljši rok odplačila. Vmesno financiranje in novo financiranje bi torej morala biti izvzeta iz zahtevkov za izpodbijanje pravnih dejanj, s katerimi se predlaga, naj se tako financiranje razglasi za nično, izpodbojno ali neizvršljivo kot dejanje, ki škoduje vsem upnikom, v okviru nadaljnjih postopkov v primeru insolventnosti.
- (67) Nacionalne insolvenčne zakonodaje, v katerih so predvideni zahtevki za izpodbijanje pravnih dejanj pri vmesnem ali novem financiranju ali ki določajo, da se lahko novim posojilodajalcem naložijo civilne, upravne ali kazenske sankcije zaradi odobritve kredita dolžnikom v finančnih težavah, bi lahko ogrozile razpoložljivost financiranja, potrebnega za uspešna pogajanja o načrtu prestrukturiranja in njegovo izvajanje. Ta direktiva ne bi smela vplivati na druge razloge, na podlagi katerih se novo ali vmesno financiranje razglasi za nično, izpodbojno ali neizvršljivo ali ki sprožijo civilno, kazensko ali upravno odgovornost ponudnikov takšnega financiranja, kot je določeno v nacionalnem pravu. Med takšne druge razloge bi lahko med drugim spadale goljufije, slaba vera, določena vrsta odnosov med strankami, ki bi lahko bili povezani z nasprotjem interesov, na primer kot pri poslih med povezanimi strankami ali med delničarji in podjetjem, in poslih, pri katerih stranka dobi določeno vrednost ali zavarovalnino, ne da bi bila do tega upravičena v trenutku posla ali pa glede na uporabljeni način.
- (68) Stranke ob odobritvi vmesnega financiranja ne vedo, ali bo načrt prestrukturiranja nazadnje potrjen ali ne. Od držav članic se zato ne bi smelo zahtevati, da omejijo zaščito vmesnega financiranja na primere, v katerih so upniki sprejeli načrt prestrukturiranja ali ga je potrdil sodni ali upravni organ. Da bi se preprečile morebitne zlorabe, bi bilo treba zaščititi samo financiranje, ki je upravičeno in nemudoma potrebno za neprekinjeno poslovanje ali preživetje dolžnikovega podjetja oziroma za ohranitev ali zvišanje vrednosti navedenega podjetja do potrditve navedenega načrta. Poleg tega ta direktiva državam članicam ne bi smela preprečiti, da uvedejo mehanizem predhodne kontrole za vmesno financiranje. Države članice bi morale imeti možnost, da zaščito za novo financiranje omejijo na primere, v katerih sodni ali upravni organ potrdi načrt, in zaščito za vmesno financiranje na primere, v katerih je to predmet predhodne kontrole. Mehanizem predhodne kontrole za vmesno financiranje ali druge posle bi lahko izvajal upravitelj na področju prestrukturiranja, odbor upnikov ali sodni ali upravni organ. Zaščita pred zahtevki za izpodbijanje pravnih dejanj in zaščita pred osebno odgovornostjo sta minimalni jamstvi, ki bi morali biti zagotovljeni za vmesno in novo financiranje. Da pa bi nove posojilodajalce spodbudili k prevzemanju večjega tveganja pri vlaganju v dolžnika v finančnih težavah, ki je sposoben preživeti, bi bile morda lahko potrebne nadaljnje spodbude, na primer, da se da takšnemu financiranju prednost vsaj pred nezavarovanimi terjatvami v nadaljnjih postopkih v primeru insolventnosti.

- (69) Za spodbujanje kulture zgodnjih preventivnih prestrukturiranj je zaželeno, da se tudi posli, ki so upravičeni in nemudoma potrebni za pogajanja o načrtu prestrukturiranja ali njegovo izvajanje, zaščitijo pred zahtevki za izpodbijanje pravnih dejanj v nadaljnjih postopkih v primeru insolventnosti. Sodni ali upravni organi bi morali imeti možnost, da pri ugotavljanju upravičenosti in neposredne nujnosti stroškov in honorarjev na primer upoštevajo napovedi in ocene, predložene prizadetim strankam, odboru upnikov, upravitelju na področju prestrukturiranja ali pa samemu sodnemu ali upravnemu organu. Države članice bi morale imeti možnost, da v ta namen od dolžnikov zahtevajo tudi, da predložijo in posodobijo ustrezne ocene. S takšno zaščito bi se morala povečati gotovost v zvezi s posli s podjetji, za katera je znano, da so v finančnih težavah, ter odpraviti bojazen upnikov in vlagateljev, da bi lahko bili v primeru neuspelega prestrukturiranja vsi takšni posli razglašeni za nične. Države članice bi morale imeti možnost, da določijo trenutek pred uvedbo postopka preventivnega prestrukturiranja in odobritvijo prekinitve posameznih postopkov izvršbe, od katerega začne za honorarje in stroške, povezane s pogajanjem o načrtu prestrukturiranja, njegovim sprejetjem ali zagotovitvijo strokovnega svetovanja v zvezi z njim, veljati zaščita pred zahtevki za izpodbijanje pravnih dejanj. Za druga plačila in izplačila ter za zaščito plačila plač delavcev bi bil lahko takšen trenutek tudi odobritev prekinitve ali uvedba postopka preventivnega prestrukturiranja.
- (70) Za nadaljnje spodbujanje preventivnega prestrukturiranja je treba zagotoviti, da direktorji niso odvrnjeni od razumnih poslovnih presoj ali prevzema razumnega poslovnega tveganja, zlasti kadar bi se s tem izboljšale možnosti prestrukturiranja podjetij, ki so morda sposobna preživeti. Kadar se podjetje srečuje s finančnimi težavami, bi morali direktorji sprejeti ukrepe, s katerimi bi se izgube kar najbolj zmanjšale in bi se izognili insolventnosti, kot so: zagotovitev strokovnega svetovanja, med drugim tudi o prestrukturiranju in insolventnosti, na primer z uporabo orodij za zgodnje opozarjanje, kjer je to ustrezno; zaščita premoženja podjetja, da se zviša vrednost in prepreči izguba ključnega premoženja; upoštevanje strukture in funkcij podjetja, da se preuči sposobnost preživetja in zmanjšajo odhodki; podjetje se ne zaveže takim poslom, ki bi se lahko izpodbijali, razen če obstaja ustrezna poslovna utemeljitev; nadaljevanje poslovanja v okoliščinah, v katerih je to ustrezno, da se zviša poslovna vrednost podjetja; pogajanja z upniki in uvedba preventivnih postopkov prestrukturiranja.
- (71) Kadar je dolžnik blizu insolventnosti, je pomembno tudi, da se legitimni interesi upnikov zaščitijo pred vodstvenimi odločitvami, ki bi lahko vplivale na oblikovanje dolžnikovega premoženja, zlasti kadar bi lahko navedene odločitve povzročile nadaljnje znižanje vrednosti premoženja, ki je na voljo za prestrukturiranje ali razdelitev upnikom. Zato je potrebno zagotoviti, da se v takšnih okoliščinah direktorji izognejo kakšnemu koli namernemu ali hudo malomarnemu ukrepanju, ki vodi do osebne koristi na račun deležnikov, in izognejo odobritvam poslov pod tržno vrednostjo ali sprejetju ukrepov, ki vodijo do nepoštena zagotovitve prednosti enemu ali več deležnikom. Države članice bi morale imeti možnost, da zadevne določbe te direktive uveljavijo z zagotovitvijo, da sodni ali upravni organi pri ocenjevanju tega, ali je direktor odgovoren za kršitve obveznosti skrbnega ravnanja, upoštevajo pravila o dolžnostih direktorjev iz te direktive. Namen te direktive ni vzpostaviti kakršno koli hierarhijo med različnimi strankami, katerih interese je treba ustrezno upoštevati. Vendar pa bi bilo treba državam članicam omogočiti, da prosto odločajo o takšni hierarhiji. Ta direktiva ne bi smela posegati v nacionalna pravila držav članic o postopkih odločanja v podjetju.
- (72) Podjetniki, ki opravljajo trgovsko, poslovno, obrtno ali neodvisno dejavnost oziroma so samozaposleni, so lahko izpostavljeni tveganju, da postanejo insolventni. Različne možnosti glede priložnosti za sveži začetek v državah članicah bi lahko prezadolžene ali insolventne podjetnike spodbudile, da se preselijo v državo članico, ki ni država članica njihovega sedeža, kjer je preizkusna doba za odpust dolgov krajša ali pogoji za odpust dolgov privlačnejši, kar upnikom povzroči dodatno pravno negotovost in stroške, ko uveljavljajo svoje terjatve. Poleg tega so učinki insolventnosti, zlasti družbena stigmatizacija, pravne posledice, kot je prepoved podjetnikom, da začnejo in opravljajo podjetniško dejavnost, in trajajoča nezmožnost odplačevanja dolgov, pomembni odvračilni elementi za podjetnike, ki želijo ustanoviti podjetje ali dobiti drugo priložnost, čeprav dokazi kažejo, da imajo podjetniki, ki so postali insolventni, naslednjič večje možnosti za uspeh.

- (73) Zato bi bilo treba sprejeti ukrepe za zmanjšanje negativnih učinkov prezadolženosti ali insolventnosti na podjetnike, zlasti tako, da se po določenem obdobju omogoči popoln odpust dolgov in omeji trajanje sklepov o prepovedi opravljanja dejavnosti, izdanih v povezavi z dolžnikovo prezadolženostjo ali insolventnostjo. Institut „insolventnosti“ bi bilo treba opredeliti v nacionalnem pravu in bi lahko imel obliko prezadolženosti. Institut „podjetnika“ v smislu te direktive ne bi smel vplivati na položaj poslovodij ali direktorjev podjetja, ki bi se moral obravnavati v skladu z nacionalnim pravom. Države članice bi morale imeti možnost, da se odločijo o tem, kako se pridobi dostop do odpusta dolgov, vključno z možnostjo, da od dolžnika zahtevajo, da sam zaprosi za odpust.
- (74) Države članice bi morale imeti možnost določiti, da je obveznosti odplačila insolventnih podjetnikov mogoče prilagoditi, kadar se njihov finančni položaj znatno spremeni, ne glede na to, ali na boljše ali na slabše. Ta direktiva ne bi smela zahtevati, da mora načrt za odplačilo dolgov podpirati večina upnikov. Države članice bi morale imeti možnost določiti, da se podjetnikom ne sme preprečevati, da začnejo novo dejavnost na istem ali drugem področju med izvajanjem načrta za odplačilo dolgov.
- (75) Odpust dolgov bi moral biti na voljo v okviru postopkov, ki vključujejo načrt za odplačilo dolgov, unovčenje premoženja ali kombinacijo obojega. Državam članicam bi bilo treba omogočiti, da pri izvajanju teh pravil prosto izbirajo med temi možnostmi. Če pa je na podlagi nacionalnega prava na voljo več kot en postopek, ki vodi do odpusta dolgov, bi morale zagotoviti, da vsaj eden od teh postopkov insolventnim podjetnikom daje priložnost za popoln odpust dolgov v obdobju, ki ni daljše od treh let. V primeru postopkov, ki združujejo unovčenje premoženja in načrt za odplačilo dolgov, bi se morala preizkusna doba za odpust dolgov začeti najpozneje na datum, ko sodišče potrdi načrt za odplačilo dolgov, ali ko se načrt začne izvajati, na primer od prvega obroka v skladu z načrtom, lahko pa bi se začela tudi prej, na primer ob sprejetju odločitve o uvedbi postopka.
- (76) Pri postopkih, ki ne vključujejo načrta za odplačilo dolgov, bi se morala preizkusna doba za odpust dolgov začeti najpozneje na datum, ko sodni ali upravni organ sprejme odločitev o uvedbi postopka ali na datum oblikovanja stečajne mase. Države članice bi morale imeti možnost, da za namene izračuna preizkusne dobe za odpust dolgov na podlagi te direktive določijo, da institut „uvedbe postopka“ ne vključuje predhodnih ukrepov, kot so zaščitni ukrepi ali imenovanje upravitelja v predinsolvenčnem postopku, razen če takšni ukrepi omogočajo unovčenje premoženja, vključno s prodajo in razdelitvijo premoženja upnikom. Oblikovanje stečajne mase ne bi smelo nujno imeti za posledico uradne odločitve ali potrditve sodnega ali upravnega organa, kadar takšne odločitve ne zahteva nacionalno pravo, in bi lahko vključevalo predložitev popisa premoženja in obveznosti.
- (77) Kadar postopek, ki vodi do odpusta dolgov, vključuje unovčenje podjetnikovega premoženja, državam članicam ne bi smeli preprečiti, da določijo, da se prošnja za odpust dolgov obravnava ločeno od unovčenja premoženja, če je takšna prošnja sestavni del postopka, ki vodi do odpusta dolgov na podlagi te direktive. Državam članicam bi bilo treba omogočiti, da določijo nacionalna pravila glede dokaznega bremena, da bi odpust dolgov deloval, kar pomeni, da bi morale biti mogočen od podjetnikov po zakonu zahtevati, da dokažejo izpolnjevanje njihovih obveznosti.
- (78) Popoln odpust dolgov ali prenehanje prepovedi opravljanja dejavnosti po obdobju, ki ni daljše od treh let, nista primerna v vseh okoliščinah, zato bi lahko bilo potrebno uvesti odstopanja od tega pravila, ki so ustrezno utemeljena z razlogi, določenimi v nacionalnem pravu. Takšna odstopanja bi bilo na primer treba uvesti, kadar je dolжник nepošten ali je ravnal v slabi veri. Kadar se podjetniki ne morejo sklicevati na domnevo poštenja in dobre vere po nacionalnem pravu, pa jim breme dokazovanja glede njihovega poštenja in dobre vere ne bi smelo po nepotrebnem otežiti ali jih obremeniti pri tem, da začnejo postopek.

- (79) Sodni ali upravni organi lahko pri ugotavljanju, ali podjetnik ni bil pošten, upoštevajo okoliščine, kot so: narava in obseg dolgov; obdobje, v katerem so dolgovi nastali; prizadevanja podjetnika, da poravnava dolgove in izpolni pravne obveznosti, vključno z zahtevami glede javnega izdajanja dovoljenj in potrebo po pravilnem knjigovodstvu; dejanja podjetnika, s katerimi bi lahko onemogočil ukrepanje upnikov; izpolnjevanje dolžnosti, če obstaja verjetnost insolventnosti, ki jih imajo podjetniki, ki so direktorji podjetja; ter spoštovanje konkurenčnega in delovnega prava Unije in nacionalnega konkurenčnega in delovnega prava. Moralo bi tudi biti mogoče uvesti odstopanja, kadar podjetnik ni izpolnil nekaterih pravnih obveznosti, vključno z obveznostmi, da čim bolj poveča donose za upnike, ki bi lahko bile v obliki splošne obveznosti ustvarjanja dohodka ali premoženja. Nadalje bi moralo tudi biti mogoče uvesti posebna odstopanja, kadar je to potrebno za zagotovitev ravnotežja med pravicami dolžnika in pravicami enega ali več upnikov, na primer kadar je upnik fizična oseba, ki jo je treba bolj zavarovati kot dolžnika.
- (80) Odstopanje bi lahko bilo upravičeno tudi, kadar niso kriti stroški postopka, ki vodi do odpusta dolgov, vključno s pristojbinami sodnih in upravnih organov ter honorarji upraviteljev. Državam članicam bi bilo treba omogočiti, da se ugodnosti tega odpusta lahko prekličajo, na primer kadar se finančni položaj dolžnika bistveno izboljša zaradi nepričakovanih okoliščin, denimo zaradi dobitka na loteriji, prejema dediščine ali donacije. Državam članicam ne bi smeli preprečiti, da določijo dodatna odstopanja v natančno opredeljenih okoliščinah in kadar so ustrezno utemeljena.
- (81) Kadar obstaja ustrezno utemeljen razlog po nacionalnem pravu, bi lahko bilo primerno, da se za nekatere kategorije dolgov omeji možnost odpusta. Države članice bi morale imeti možnost, da zavarovane dolgove izvzamejo iz upravičenja do odpusta le do vrednosti zavarovanja, kot je določena v nacionalnem pravu, medtem ko bi bilo treba preostale dolgove obravnavati kot nezavarovane dolgove. Državam članicam bi bilo treba omogočiti, da izključijo tudi druge kategorije dolgov, če je to ustrezno utemeljeno.
- (82) Države članice bi morale imeti možnost določiti, da lahko sodni ali upravni organi po uradni dolžnosti ali na zahtevo osebe, ki ima legitimen interes, preverjajo, ali so podjetniki izpolnili pogoje za pridobitev popolnega odpusta dolgov.
- (83) Če je bilo na podlagi sklepa o prepovedi opravljanja dejavnosti podjetniku zavrnjeno ali preklicano dovoljenje ali licenca za opravljanje določene obrti, poslov, trgovine ali poklica, ta direktiva državam članicam ne bi smela preprečiti, da od podjetnika zahtevajo, da predloži vlogo za pridobitev novega dovoljenja ali licence, potem ko sklep o prepovedi opravljanja dejavnosti preneha veljati. Kadar organ države članice sprejme sklep o dejavnosti, ki je pod posebnim nadzorom, bi moralo biti mogoče upoštevati – tudi po izteku obdobja prepovedi opravljanja dejavnosti –, da se je insolventnemu podjetniku odobril odpust dolgov v skladu s to direktivo.
- (84) Osebnostne in poslovne dolgove, ki jih ni mogoče razumno ločiti, na primer kadar se del premoženja uporablja za podjetniško poslovno dejavnost, pa tudi izven nje, bi bilo treba obravnavati v enem samem postopku. Kadar države članice določijo, da se za takšne dolgove uporabljajo različni postopki v primeru insolventnosti, je treba te postopke uskladiti. Ta direktiva ne bi smela posegati v možnost držav članic, da se odločijo obravnavati vse dolgove podjetnika v enem samem postopku. Državam članicam, v katerih podjetniki med postopkom v primeru insolventnosti smejo nadaljevati poslovanje za svoj račun, ne bi smeli preprečiti, da določijo, da se za takšne podjetnike lahko uporabi nov postopek v primeru insolventnosti, kadar takšno nadaljevanje poslovanje postane insolventno.
- (85) Ohraniti in povečati je treba preglednost in predvidljivost postopkov pri doseganju rezultatov, ki so ugodni za ohranitev podjetij in omogočanje druge priložnosti podjetnikom ali ki omogočajo uspešno likvidacijo podjetij, ki niso sposobna preživeti. Prav tako je treba skrajšati predolgo trajanje postopkov v primeru insolventnosti v številnih državah članicah, ki upnikom in vlagateljem povzroča pravno negotovost ter ustvarja nizke stopnje poplačila. Nazadnje, glede na mehanizme okrepljenega sodelovanja med sodišči in upravitelji v čezmejnih zadevah, vzpostavljene z Uredbo (EU) 2015/848, je treba zagotoviti primerljivo visoke ravni strokovnosti vseh vključenih akterjev po vsej Uniji. Države članice bi morale za doseg te cilje zagotoviti, da so člani sodnih in upravnih organov, ki se ukvarjajo s postopki glede preventivnega prestrukturiranja, insolventnosti in odpusta dolgov, ustrezno usposobljeni ter imajo potrebno strokovno znanje za svoje odgovornosti. Takšna usposobljenost in strokovno znanje bi se lahko pridobila tudi med opravljanjem funkcije člana sodnega ali upravnega organa ali opravljanjem druge ustrezne funkcije pred imenovanjem na tako funkcijo.

- (86) Takšna usposobljenost in strokovno znanje bi morala omogočiti učinkovito sprejemanje odločitev z morebitnimi precejšnjimi ekonomskimi in socialnimi učinki ter se ne bi smela razumeti, kot da se morajo člani sodnih organov ukvarjati izključno z zadevami v zvezi s prestrukturiranjem, insolventnostjo in odpustom dolgov. Države članice bi morale zagotoviti, da se lahko postopki glede prestrukturiranja, insolventnosti in odpusta dolgov izvajajo učinkovito in hitro. Ustanovitev specializiranih sodišč ali oddelkov ali imenovanje specializiranih sodnikov v skladu z nacionalnim pravom ter koncentriranje sodne pristojnosti na omejeno število sodnih ali upravnih organov bi lahko bili učinkoviti načini za doseganje ciljev pravne varnosti in učinkovitosti postopkov. Od držav članic se ne bi smelo zahtevati, da zahtevajo, da imajo postopki glede prestrukturiranja, insolventnosti in odpusta dolgov prednost pred drugimi postopki.
- (87) Države članice bi morale tudi zagotoviti, da so upravitelji na področju prestrukturiranja, insolventnosti in odpusta dolgov, ki jih imenujejo sodni ali upravni organi (v nadaljnjem besedilu: upravitelji), ustrezno usposobljeni, imenovani na pregleden način ob ustreznem upoštevanju potrebe po zagotovitvi učinkovitih postopkov, nadzorovani pri opravljanju svojih nalog in da svoje naloge opravljajo pošteno. Pomembno je, da upravitelji spoštujejo standarde za take naloge, kot je pridobitev zavarovanja za poklicno odgovornost. Ustrezno usposobljenost, kvalifikacije in strokovno znanje za upravitelje je mogoče pridobiti tudi med opravljanjem njihove funkcije. Države članice ne bi smele biti obvezane, da same zagotovijo potrebno usposabljanje, temveč bi lahko usposabljanje zagotovila na primer strokovna združenja ali druga telesa. V področje uporabe te direktive bi morali biti vključeni stečajni upravitelji, kot so opredeljeni v Uredbi (EU) 2015/848.
- (88) Ta direktiva državam članicam ne bi smela preprečevati, da določijo, da lahko upravitelje izbere dolžnik, upniki ali odbor upnikov s seznama ali iz skupine, ki jo vnaprej odobri sodni ali upravni organ. Dolžnik, upniki ali odbor upnikov bi lahko imeli pri izbiri upravitelja možnost proste presoje glede njegovega strokovnega znanja in izkušenj na splošno ter potreb posameznega primera. Dolžniki, ki so fizične osebe, bi lahko bili povsem izvzeti iz take dolžnosti. V zadevah s čezmejnimi elementi bi bilo treba pri imenovanju upravitelja med drugim upoštevati sposobnost upravitelja, da izpolni obveznosti iz Uredbe (EU) 2015/848 glede obveščanja in sodelovanja s tujimi stečajnimi upravitelji ter sodnimi in upravnimi organi iz drugih držav članic, pa tudi njihove človeške in upravne vire za obravnavo morebitnih zapletenih zadev. Državam članicam se ne bi smelo preprečiti, da določijo, da se upravitelj izbere na drug način, kot je naključna izbira z računalniškim programom, če se zagotovi, da se pri teh drugih načinih ustrezno upoštevajo izkušnje in strokovno znanje upravitelja. Države članice bi morale imeti možnost, da odločijo, kako je mogoče nasprotovati izbiri ali imenovanju upravitelja ali zahtevati njegovo zamenjavo, na primer prek odbora upnikov.
- (89) Za upravitelje bi bilo treba uporabljati mehanizme nadzora in regulativne mehanizme, ki bi morali vključevati učinkovite ukrepe glede odgovornosti upraviteljev, ki niso uspešno izpolnili svojih dolžnosti, na primer znižanje honorarja upravitelja, črtanje s seznama ali izključitev iz skupine upraviteljev, ki jih je mogoče imenovati v zadevah v zvezi z insolventnostjo, kadar je ustrezno pa tudi disciplinske, upravne ali kazenske sankcije. Taki mehanizmi nadzora in regulativni mehanizmi ne bi smeli posegati v določbe nacionalnega prava o civilni odgovornosti za škodo, ki nastane zaradi kršitve pogodbenih ali nepogodbenih obveznosti. Od držav članic se ne bi smelo zahtevati, da ustanovijo posebne organe ali telesa. Države članice bi morale zagotoviti, da so informacije o organih ali telesih, ki nadzorujejo upravitelje, javno dostopne. Kot informacija bi moral na primer zadoščati že sam sklic na sodni ali upravni organ. Načeloma bi moralo biti mogoče doseči take standarde brez potrebe po uvedbi novih funkcij ali kvalifikacij v nacionalnem pravu. Državam članicam bi moralo biti omogočeno, da določbe o usposabljanju in nadzoru upraviteljev razširijo na druge upravitelje, ki jih ta direktiva ne zajema. Države članice ne bi smele biti obvezane določiti, da imajo spori glede nagrad upraviteljev prednost pred drugimi postopki.
- (90) Da bi še dodatno skrajšali trajanje postopkov, omogočili boljše sodelovanje upnikov v postopkih glede prestrukturiranja, insolventnosti in odpusta dolgov ter zagotovili podobne pogoje za upnike, ne glede na to, kje v Uniji imajo sedež, bi morale države članice uvesti določbe, ki bodo dolžnikom, upnikom, upraviteljem ter sodnim in upravnim organom omogočile, da uporabljajo elektronska sredstva komunikacije. Zato bi moralo biti mogoče, da se procesna dejanja, kot so prijava terjatev s strani upnikov, uradna obvestila upnikov ali vložitev izpodbijanj in pritožb, izvedejo z elektronskimi sredstvi komunikacije. Države članice bi lahko določile, da se lahko uradna obvestila upnikom posredujejo elektronsko le, če je zadevni upnik pred tem soglašal z elektronsko komunikacijo.

- (91) Stranke postopkov glede prestrukturiranja, insolventnosti in odpusta dolgov ne bi smele biti obvezane, da uporabljajo elektronska sredstva komunikacije, če taka uporaba ni obvezna na podlagi nacionalnega prava, kar pa ne posega v možnost držav članic, da uvedejo obvezni sistem elektronskega vlaganja in izročanja listin v postopkih glede prestrukturiranja, insolventnosti in odpusta dolgov. Države članice bi morale imeti možnost, da izberejo sredstva elektronske komunikacije. Primeri takih sredstev bi lahko vključevali namenski sistem za elektronski prenos takih listin ali uporabo elektronske pošte, kar pa državam članicam ne bi smelo preprečevati, da predpišejo elemente, s katerimi bi zagotovile varnost elektronskih prenosov, kot so elektronski podpis ali storitve zaupanja, npr. storitve elektronske priporočene dostave, v skladu z Uredbo (EU) št. 910/2014 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁷⁾.
- (92) Zaradi spremljanja izvajanja in uporabe te direktive je pomembno, da se zbirajo zanesljivi in primerljivi podatki o uspešnosti postopkov glede prestrukturiranja, in odpusta dolgov. Države članice bi torej morale zbirati in združevati podatke, ki so dovolj podrobni, da omogočajo natančno oceno delovanja Direktive v praksi, in bi morale te podatke sporočiti Komisiji. Obrazec za sporočanje takih podatkov Komisiji bi morala pripraviti Komisija ob pomoči odbora v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁸⁾. Obrazec bi moral vsebovati ožji seznam najpomembnejših izidov postopkov, ki so skupni vsem državam članicam. V postopku prestrukturiranja bi lahko bili taki najpomembnejši izidi na primer: sodišče potrdi načrt, sodišče ne potrdi načrta, postopki prestrukturiranja, ki so pretvorjeni v likvidacijske postopke ali končani zaradi uvedbe likvidacijskega postopka, preden je sodišče potrdilo načrt. Države članice ne bi smele biti obvezane, da postopke, ki se končajo pred sprejetjem katerih koli relevantnih ukrepov, razčlenijo po vrsti izida, temveč bi namesto tega lahko predložile skupno število vseh postopkov, ki so bili razglašeni za nedopustne, so bili zavrnjeni ali umaknjeni, preden so bili uvedeni.
- (93) Obrazec za sporočanje bi moral vsebovati seznam možnosti, ki bi jih lahko države članice upoštevale pri določanju velikosti dolžnika, s sklicevanjem na enega ali več elementov za opredelitev MSP in velikih podjetij, ki so skupni vsem državam članicam. Seznam bi moral vključevati možnost, da se velikost dolžnika določi samo na podlagi števila delavcev. Obrazec bi moral opredeliti elemente povprečnih stroškov in povprečnih stopenj poplačila, za kar bi morale biti državam članicam omogočeno, da podatke zbirajo prostovoljno; vsebovati navodila glede elementov, ki bi jih bilo mogoče upoštevati, kadar države članice uporabijo tehniko vzorčenja, na primer glede velikosti vzorcev, da bi se zagotovila reprezentativnost v smislu geografske porazdelitve, velikosti dolžnika in sektorja; ter bi moral vključevati možnost, da države članice predložijo kakršne koli dodatne razpoložljive informacije, na primer skupni znesek premoženja in obveznosti dolžnikov.
- (94) Stabilnost finančnih trgov je močno odvisna od dogovorov o finančnem zavarovanju, zlasti kadar je dodatno jamstvo zagotovljeno v povezavi s sodelovanjem v določenih sistemih ali centralnobančnih operacijah in kadar so centralnim nasprotnim strankam (CNS) zagotovljena kritja. Ker je lahko vrednost finančnih instrumentov, danih kot dodatno jamstvo, zelo spremenljiva, je bistveno, da se njihova vrednost hitro unovči, preden pade. Zato bi se morale določbe direktiv 98/26/ES ⁽¹⁹⁾ in 2002/47/ES ⁽²⁰⁾ Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbe (EU) št. 648/2012 uporabljati ne glede na določbe te direktive. Države članice bi morale imeti možnost, da dogovore o pobotu, vključno z dogovori o pobotu zaradi predčasnega prenehanja, izvajajo iz učinkov prekinitve posameznih postopkov izvršbe tudi v primerih, kadar zanje ne veljata direktivi 98/26/ES, 2002/47/ES in Uredba (EU) št. 648/2012, če so taki dogovori izvršljivi po pravu zadevne države članice, tudi če je uveden postopek v primeru insolventnosti.

⁽¹⁷⁾ Uredba (EU) št. 910/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2014 o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja za elektronske transakcije na notranjem trgu in o razveljavitvi Direktive 1999/93/ES (UL L 257, 28.8.2014, str. 73).

⁽¹⁸⁾ Uredba (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije (UL L 55, 28.2.2011, str. 13).

⁽¹⁹⁾ Direktiva 98/26/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. maja 1998 o dokončnosti poravnave pri plačilih in sistemih poravnave vrednostnih papirjev (UL L 166, 11.6.1998, str. 45).

⁽²⁰⁾ Direktiva 2002/47/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. junija 2002 o dogovorih o finančnem zavarovanju (UL L 168, 27.6.2002, str. 43).

To bi lahko veljalo za znatno število krovnih dogovorov, ki jih splošno uporabljajo nefinančne in finančne nasprotni stranke na finančnem, energetskem in blagovnem trgu. Taki dogovori zmanjšujejo sistemska tveganja, zlasti na trgu izvedenih finančnih instrumentov. Taki dogovori bi lahko bili zato izvzeti iz omejitev, ki jih insolvenčno pravo predpisuje za neizpolnjene pogodbe. Države članice bi zato morale imeti možnost, da iz učinkov prekinitve posameznih postopkov izvršbe izvzamejo tudi zakonite dogovore o pobotu, vključno z dogovori o pobotu zaradi predčasnega prenehanja, ki se izvajajo, ko je uveden postopek v primeru insolventnosti. Vendar pa bi prekinitve posameznih postopkov izvršbe morala zadevati znesek, ki izhaja iz izvedbe dogovora o pobotu, vključno z dogovorom o pobotu zaradi predčasnega prenehanja.

- (95) Države članice, ki so pogodbenice Konvencije o mednarodnih zavarovanjih na premični opremi in protokola h konvenciji v zvezi z zadevami, ki se nanašajo na letalsko opremo, ki sta bila sprejeta skupaj v Cape Townu 16. novembra 2001, bi morale imeti možnost, da še naprej izpolnjujejo svoje obstoječe mednarodne obveznosti. Določbe te direktive glede okvirov preventivnega prestrukturiranja bi se morale uporabljati z odstopanji, ki so potrebna za zagotovitev uporabe navedenih določb, brez poseganja v uporabo navedene konvencije in njenega protokola.
- (96) Pravo družb ne bi smelo ogroziti učinkovitosti postopka sprejetja in izvajanja načrta prestrukturiranja. Zato bi morale imeti države članice možnost odstopati od zahtev iz Direktive (EU) 2017/1132 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²¹⁾ v zvezi z obveznostmi sklica skupščine in ponudbe prednostnega nakupa delnic obstoječim delničarjem, v obsegu in za obdobje, kot je potrebno za zagotovitev, da delničarji ne bodo ogrozili prizadevanj za prestrukturiranje z zlorabo svojih pravic iz navedene direktive. Na primer, države članice bi morda morale odstopati od obveznosti sklica skupščine delničarjev ali od običajnih rokov v primerih, v katerih mora uprava sprejeti nujne ukrepe za zaščito premoženja družbe, na primer z zahtevo po prekinitvi posameznih postopkov izvršbe in v primeru resne in nenadne izgube vpisanega kapitala in verjetnosti insolventnosti. Odstopanja od prava družb bi lahko bila potrebna tudi, kadar sta v načrtu prestrukturiranja predvidena izdaja novih delnic, ki bi se lahko prednostno ponudile upnikom kot zamenjava dolgov za lastniški kapital, ali zmanjšanje zneska vpisanega kapitala v primeru prenosa dela podjetja. Taka odstopanja bi morala biti časovno omejena, in sicer tako dolgo, kolikor države članice menijo, da so taka odstopanja potrebna za vzpostavitev okvira preventivnega prestrukturiranja. Države članice ne bi smele biti obvezane, da v celoti ali delno, za nedoločen ali določen čas odstopajo od prava družb, če zagotovijo, da zahteve njihovega prava družb ne ogrozijo učinkovitosti postopka prestrukturiranja, ali če imajo države članice vzpostavljena druga, enako učinkovita orodja, ki zagotavljajo, da delničarji ne preprečijo neupravičeno sprejetja ali izvajanja načrta prestrukturiranja, s katerim bi se obnovila sposobnost preživetja podjetja. V tem okviru bi morale države članice poseben pomen pripisati učinkovitosti določb v zvezi s prekinitvijo posameznih postopkov izvršbe in potrditvijo načrta prestrukturiranja, ki jih pozivi za sklic skupščine delničarjev ali izidi teh skupščin ne bi smeli neupravičeno ogroziti. Direktivo (EU) 2017/1132 bi bilo zato treba ustrezno spremeniti. Države članice bi morale imeti prosto presojo glede tega, katera odstopanja so potrebna v okviru nacionalnega prava družb, da bi se učinkovito izvedla ta direktiva, in bi morale imeti možnost, da določijo tudi podobna izvzeta iz Direktive (EU) 2017/1132 za postopke v primeru insolventnosti, ki jih ta direktiva ne zajema, a omogočajo sprejetje ukrepov prestrukturiranja.
- (97) V zvezi z vzpostavitvijo in nadaljnjimi spremembami obrazca za sporočanje podatkov bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila. Ta pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011.
- (98) Komisija bi morala izvesti študijo, da bi ocenila, ali je treba podati zakonodajne predloge za obravnavanje insolventnosti oseb, ki ne opravljajo trgovske, poslovne, obrtne ali poklicne dejavnosti in ki kot potrošniki v dobri veri začasno ali trajno niso zmožni plačevati dolgov, ko zapadejo v plačilo. S tako študijo bi bilo treba ugotoviti, ali je treba tem osebam zagotoviti dostop do osnovnih dobrin in storitev, in tako poskrbeti, da imajo dostojne življenjske razmere.
- (99) V skladu s Skupno politično izjavo z dne 28. septembra 2011 držav članic in Komisije o obrazložitenih dokumentih ⁽²²⁾ se države članice zavezujejo, da bodo v upravičenih primerih obvestilu o ukrepih za prenos priložile enega ali več dokumentov, v katerih se pojasni razmerje med elementi direktive in ustreznimi deli nacionalnih instrumentov za prenos. Zakonodajalec meni, da je posredovanje takih dokumentov v primeru te direktive upravičeno.

⁽²¹⁾ Direktiva (EU) 2017/1132 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2017 o določenih vidikih prava družb (UL L 169, 30.6.2017, str. 46).

⁽²²⁾ UL C 369, 17.12.2011, str. 14.

(100) Ker ciljev te direktive države članice ne morejo zadovoljivo doseči, saj bi razlike med nacionalnimi okviri prestrukturiranja in insolventnosti še naprej ustvarjale ovire za prosti pretok kapitala in svobodo ustanavljanja, temveč se ti cilji lažje dosežejo na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta direktiva ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenih ciljev.

(101) Evropska centralna banka je podala mnenje ⁽²³⁾ 7. junija 2017 –

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

NASLOV I

SPLOŠNE DOLOČBE

Člen 1

Predmet urejanja in področje uporabe

1. Ta direktiva določa pravila o:

- (a) okvirih preventivnega prestrukturiranja, ki so na voljo dolžnikom v finančnih težavah, kadar obstaja verjetnost insolventnosti, da bi se preprečila insolventnost in zagotovila sposobnost preživetja dolžnika;
- (b) postopkih za odpust dolgov insolventnih podjetnikov in
- (c) ukrepov za povečanje učinkovitosti postopkov glede prestrukturiranja, insolventnosti in odpusta dolgov.

2. Ta direktiva se ne uporablja za postopke iz odstavka 1 tega člena, ki se nanašajo na dolžnike, ki so:

- (a) zavarovalnice ali pozavarovalnice, kot so opredeljene v točkah 1 in 4 člena 13 Direktive 2009/138/ES;
- (b) kreditne institucije, kot so opredeljene v točki 1 člena 4(1) Uredbe (EU) št. 575/2013;
- (c) investicijska podjetja ali kolektivni naložbeni podjetji, kot so opredeljeni v točkah 2 in 7 člena 4(1) Uredbe (EU) št. 575/2013;
- (d) centralne nasprotne stranke, kot so opredeljene v točki 1 člena 2 Uredbe (EU) št. 648/2012;
- (e) centralne depotne družbe, kot so opredeljene v točki 1 člena 2(1) Uredbe (EU) št. 909/2014;
- (f) druge finančne institucije in subjekti, navedeni v prvem pododstavku člena 1(1) Direktive 2014/59/EU;
- (g) javni organi po nacionalnem pravu in
- (h) fizične osebe, ki niso podjetniki.

3. Države članice lahko iz področja uporabe te direktive izključijo postopke iz odstavka 1, ki zadevajo dolžnike, ki so finančni subjekti – razen tistih iz odstavka 2 –, ki opravljajo finančne storitve, za katere veljajo posebne ureditve, na podlagi katerih imajo nacionalni nadzorni organi ali organi za reševanje široka pooblastila za posredovanje, ki so primerljiva s pooblastili v pravu Unije in nacionalnemu pravu v zvezi s finančnimi subjekti iz odstavka 2. Države članice te posebne ureditve sporočijo Komisiji.

4. Države članice lahko uporabo postopkov iz točke (b) odstavka 1 razširijo na insolventne fizične osebe, ki niso podjetniki.

Države članice lahko uporabo točke (a) odstavka 1 omejijo na pravne osebe.

⁽²³⁾ UL C 236, 21.7.2017, str. 2.

5. Države članice lahko določijo, da so naslednje terjatve izključene iz okvirov preventivnega prestrukturiranja iz točke (a) odstavka 1 ali da ti okviri nanje ne vplivajo:

- (a) obstoječe in prihodnje terjatve sedanjih ali nekdanjih delavcev;
- (b) preživitinske terjatve, ki izhajajo iz družinskega razmerja, starševstva, zakonske zveze ali svaštva, ali
- (c) terjatve, ki izhajajo iz odškodninske odgovornosti dolžnika.

6. Države članice zagotovijo, da okviri preventivnega prestrukturiranja ne vplivajo na pridobljene pravice do poklicne pokojnine.

Člen 2

Opredelitev pojmov

1. V tej direktivi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „prestrukturiranje“ pomeni ukrepe za prestrukturiranje dolžnikovega podjetja, ki vključujejo spremembo sestave, pogojev ali strukture dolžnikovega premoženja in obveznosti ali katerega koli drugega dela dolžnikove strukture kapitala, kot so prodaja premoženja ali delov podjetja in, kadar je tako določeno v nacionalnem pravu, prodaja delujočega podjetja, ter katere koli potrebne operativne spremembe ali kombinacijo navedenih elementov;
- (2) „prizadete stranke“ pomeni upnike, vključno z delavci, kadar je tako določeno v nacionalnem pravu, ali razrede upnikov in, kadar je tako določeno v nacionalnem pravu, lastnike kapitala, na katerih terjatve oziroma deleže neposredno vpliva načrt prestrukturiranja;
- (3) „lastnik kapitala“ pomeni osebo, ki ima lastniški delež pri dolžniku ali podjetju dolžnika, vključno z delničarjem, kolikor ta oseba ni upnik;
- (4) „prekinitve posameznih postopkov izvršbe“ pomeni s strani sodnega ali upravnega organa ali po zakonu odobreno začasno odložitev upnikove pravice do uveljavljanja terjatve zoper dolžnika in, kadar je tako določeno v nacionalnem pravu, zoper tretjo osebo, ki nudi jamstvo, v okviru sodnega, upravnega ali drugega postopka, ali začasno odložitev pravice do zasega ali izvensodnega unovčenja dolžnikovega premoženja ali podjetja;
- (5) „neizpolnjena pogodba“ pomeni pogodbo med dolžnikom in enim ali več upniki, na podlagi katere imajo v trenutku odobritve ali izvajanja prekinitve posameznih postopkov izvršbe stranke še vedno obveznosti, ki jih morajo izpolniti;
- (6) „preizkus največje koristi za upnike“ pomeni preizkus, ki je uspešno opravljen, kadar noben upnik, ki ne soglaša z načrtom prestrukturiranja, na podlagi načrta prestrukturiranja ne bi bil v slabšem položaju, kot bi bil tak upnik, če bi se uporabil običajni vrstni red prednosti pri likvidaciji po nacionalnem pravu, bodisi v primeru likvidacije, ne glede na to, ali to pomeni likvidacijo po delih ali prodajo delujočega podjetja, bodisi v primeru scenarija naslednje najboljše možnosti, če načrt prestrukturiranja ne bi bil potrjen;
- (7) „novo financiranje“ pomeni katero koli novo finančno pomoč, ki jo zagotovi obstoječi ali novi upnik za izvajanje načrta prestrukturiranja in je vključena v ta načrt prestrukturiranja;
- (8) „vmesno financiranje“ pomeni katero koli novo finančno pomoč, ki jo zagotovi obstoječi ali novi upnik in ki vključuje vsaj finančno pomoč v času prekinitve posameznih postopkov izvršbe ter je razumna in nemudoma potrebna za nadaljnje poslovanje dolžnikovega podjetja oziroma za ohranitev ali zvišanje vrednosti tega podjetja;
- (9) „podjetnik“ pomeni fizično osebo, ki opravlja trgovsko, poslovno, obrtno ali poklicno dejavnost;
- (10) „popoln odpust dolgov“ pomeni, da ni več mogoča izvršba neporavnanih dolgov podjetnikov ali da se neporavnani odpustljivi dolгови kot taki odpišejo, in sicer v okviru postopka, ki lahko vključuje unovčenje premoženja ali načrt za odplačilo dolgov ali oboje;
- (11) „načrt za odplačilo dolgov“ pomeni program plačila določenih zneskov ob določenih datumih s strani insolventnega podjetnika upnikom ali redni prenos določenega dela razpoložljivega dohodka podjetnika upnikom v času preizkusne dobe za odpust dolgov;

- (12) „upravitelj na področju prestrukturiranja“ pomeni katero koli osebo ali organ, ki ga sodni ali upravni organ imenuje za izvajanje zlasti ene ali več naslednjih nalog:
- (a) pomoč dolžniku ali upnikom pri pripravi načrta prestrukturiranja ali pogajanjih o njem;
 - (b) nadzorovanje dejavnosti dolžnika med pogajanjimi o načrtu prestrukturiranja in poročanje sodnemu ali upravnemu organu;
 - (c) prevzem delnega nadzora nad premoženjem ali posli dolžnika med pogajanjimi.
2. V tej direktivi se naslednji instituti razumejo tako, kot so opredeljeni v nacionalnem pravu:
- (a) insolventnost;
 - (b) verjetnost insolventnosti;
 - (c) mikro, mala in srednja podjetja (MSP).

Člen 3

Zgodnje opozarjanje in dostop do informacij

1. Države članice zagotovijo, da imajo dolžniki dostop do enega ali več jasnih in preglednih orodij za zgodnje opozarjanje, ki lahko zaznajo okoliščine, ki bi lahko privedle do verjetnosti insolventnosti, in lahko dolžnike opozorijo na potrebo po ukrepanju brez odlašanja.

Za namene prvega pododstavka lahko države članice uporabijo najnovejše informacijske tehnologije za uradna obvestila in komuniciranje.

2. Orodja za zgodnje opozarjanje lahko vključujejo naslednje:

- (a) mehanizme opozarjanja, kadar dolžnik ne izvrši določene vrste plačil;
- (b) svetovalne storitve, ki jih zagotavljajo javne ali zasebne organizacije;
- (c) spodbude na podlagi nacionalnega prava za tretje osebe z ustreznimi informacijami o dolžniku, kot so računovodje, davčni organi in organi socialne varnosti, da se dolžnik opozori na negativni razvoj.

3. Države članice zagotovijo, da imajo dolžniki in predstavniki delavcev dostop do relevantnih in posodobljenih informacij o razpoložljivosti orodij za zgodnje opozarjanje ter razpoložljivosti postopkov in ukrepov glede prestrukturiranja in odpusta dolgov.

4. Države članice zagotovijo, da so informacije o dostopu do orodij za zgodnje opozarjanje objavljene na spletu in da so, zlasti za MSP, lahko dostopne in predstavljene na uporabniku prijazen način.

5. Države članice lahko predstavnikom delavcev zagotovijo podporo pri oceni gospodarskega položaja dolžnika.

NASLOV II

OKVIRI PREVENTIVNEGA PRESTRUKTURIRANJA

POGLAVJE 1

Razpoložljivost okvirov preventivnega prestrukturiranja

Člen 4

Razpoložljivost okvirov preventivnega prestrukturiranja

1. Države članice zagotovijo, da imajo dolžniki, kadar obstaja verjetnost insolventnosti, dostop do okvira preventivnega prestrukturiranja, ki jim omogoča prestrukturiranje, da bi preprečili insolventnost in si zagotovili sposobnost preživetja, brez poseganja v druge rešitve za izogibanje insolventnosti, pri čemer se zaščitijo delovna mesta in ohrani poslovna dejavnost.

2. Države članice lahko določijo, da je dolžnikom, ki so bili obsojeni zaradi hudih kršitev računovodskih in knjigovodskih obveznosti na podlagi nacionalnega prava, dovoljen dostop do okvira preventivnega prestrukturiranja le potem, ko so sprejeli ustrezne ukrepe za odpravo kršitev, ki so privedle do obsodbe, da bi se upnikom zagotovile informacije, ki jih potrebujejo za sprejetje odločitve med pogajanj o prestrukturiranju.

3. Države članice lahko ohranijo ali uvedejo preizkus sposobnosti preživetja v skladu z nacionalnim pravom, če je namen tega preizkusa izključiti dolžnike brez obetov za sposobnost preživetja in če se lahko ta preizkus izvede brez posledic za premoženje dolžnikov.

4. Države članice lahko omejijo, kolikokrat lahko dolžnik v določenem obdobju dostopa do okvira preventivnega prestrukturiranja, kot je določeno v tej direktivi.

5. Okvir preventivnega prestrukturiranja, določen na podlagi te direktive, je lahko sestavljen iz enega ali več postopkov, ukrepov ali določb, od katerih so lahko nekateri izvensodni, brez poseganja v katere koli druge okvire prestrukturiranja na podlagi nacionalnega prava.

Države članice zagotovijo, da tak okvir prestrukturiranja dolžnikom in prizadetim strankam usklajeno zagotavlja pravice in zaščitne ukrepe, določene v tem naslovu.

6. Države članice lahko uvedejo določbe, s katerimi vključenost sodnega ali upravnega organa v okvir preventivnega prestrukturiranja omejijo na primere, v katerih je ta nujna in sorazmerna, hkrati pa zagotovijo zaščito pravic vseh prizadetih strank in zadevnih deležnikov.

7. Okviri preventivnega prestrukturiranja, določeni na podlagi te direktive, so na voljo na zahtevo dolžnikov.

8. Države članice lahko tudi določijo, da so okviri preventivnega prestrukturiranja, določeni na podlagi te direktive, dostopni na zahtevo upnikov in predstavnikov delavcev, če dolžnik s tem soglaša. Države članice lahko to zahtevo glede soglašanja dolžnika omejijo primere, v katerih so dolžniki MSP.

POGLAVJE 2

Olajševanje pogajanj o načrtih preventivnega prestrukturiranja

Člen 5

Dolžnik, ki sam nadaljuje vodenje poslov

1. Države članice zagotovijo, da dolžniki, ki uporabijo postopke preventivnega prestrukturiranja, ohranijo popolni ali vsaj delni nadzor nad svojim premoženjem in vsakodnevnim poslovanjem svojega podjetja.

2. Po potrebi se o imenovanju upravitelja na področju prestrukturiranja s strani sodnega ali upravnega organa odloča od primera do primera, razen v določenih okoliščinah, v katerih lahko države članice zahtevajo, da se v vsakem primeru obvezno imenuje tak upravitelj.

3. Države članice določijo imenovanje upravitelja na področju prestrukturiranja, da bi dolžniku in upnikom pomagal pri pogajanjih in pripravi načrta, vsaj v naslednjih primerih:

- (a) kadar sodni ali upravni organ odobri splošno prekinitev posameznih postopkov izvršbe v skladu s členom 6(3) in sodni ali upravni organ sklene, da je tak upravitelj potreben za zaščito interesov strank;
- (b) kadar mora načrt prestrukturiranja potrditi sodni ali upravni organ z vsiljenjem odločitve razredom upnikov, ki ne soglašajo z načrtom, v skladu s členom 11, ali
- (c) kadar ga je zahteval dolžnik ali večina upnikov, pod pogojem, da v slednjem primeru stroške upravitelja krijejo upniki.

Člen 6

Prekinitev posameznih postopkov izvršbe

1. Države članice zagotovijo, da se lahko dolžnikom odobri prekinitev posameznih postopkov izvršbe, da se podprejo pogajanja o načrtu prestrukturiranja v okviru preventivnega prestrukturiranja.

Države članice lahko določijo, da imajo sodni ali upravni organi možnost zavrniti prekinitev posameznih postopkov izvršbe, kadar takšna prekinitev ni potrebna ali kadar ne bi dosegla cilja iz prvega pododstavka.

2. Brez poseganja v odstavka 4 in 5 države članice zagotovijo, da lahko prekinitev posameznih postopkov izvršbe zajema vse vrste terjatev, vključno z zavarovanimi terjatvami in prednostnimi terjatvami.

3. Države članice lahko določijo, da je lahko prekinitev posameznih postopkov izvršbe splošna in zajema vse upnike ali pa je lahko omejena na enega ali več posameznih upnikov ali kategorij upnikov.

Kadar je prekinitev omejena, se ta omejitev uporablja le za upnike, ki so bili v skladu z nacionalnim pravom obveščeni o pogajanjih iz odstavka 1 o načrtu prestrukturiranja ali o prekinitvi.

4. Države članice lahko v natančno opredeljenih okoliščinah iz področja uporabe prekinitve posameznih postopkov izvršbe izključijo nekatere terjatve ali kategorije terjatev, kadar je taka izključitev ustrezno utemeljena in kadar:

(a) ni verjetno, da bi izvršba ogrozila prestrukturiranje podjetja, ali

(b) bi prekinitev nepravilno škodovala upnikom teh terjatev.

5. Odstavek 2 se ne uporablja za terjatve delavcev.

Z odstopanjem od prvega pododstavka lahko države članice odstavek 2 uporabljajo za terjatve delavcev samo, če in kolikor države članice zagotovijo, da je plačilo takih terjatev zajamčeno v okviru preventivnega prestrukturiranja na podobni ravni varstva.

6. Prvotno trajanje prekinitve posameznih postopkov izvršbe se omeji na največ štiri mesece.

7. Ne glede na odstavek 6 lahko države članice sodnim ali upravnim organom omogočijo, da na zahtevo dolžnika, upnika ali, kjer je ustrezno, upravitelja na področju prestrukturiranja podaljšajo trajanje prekinitve posameznih postopkov izvršbe ali odobrijo novo prekinitev posameznih postopkov izvršbe. Tako podaljšanje ali nova prekinitev posameznih postopkov izvršbe se odobri samo, če je iz natančno opredeljenih okoliščin razvidno, da je tako podaljšanje ali nova prekinitev ustrezno utemeljena, na primer:

(a) če je bil pri pogajanjih o načrtu prestrukturiranja dosežen ustrezen napredek;

(b) če nadaljevanje prekinitve posameznih postopkov izvršbe ne škoduje nepravilno pravicam ali interesom katere koli prizadete stranke, ali

(c) če zoper dolžnika še ni bil uveden postopek v primeru insolventnosti, ki bi lahko privedel do likvidacije dolžnika na podlagi nacionalnega prava.

8. Celotno trajanje prekinitve posameznih postopkov izvršbe, vključno s podaljšanji in obnovitvami, ne presega dvanajst mesecev.

Kadar se države članice odločijo, da bodo to direktivo izvajale na podlagi enega ali več postopkov ali ukrepov, ki ne izpolnjujejo pogojev za uradno obvestilo iz Priloge A k Uredbi (EU) 2015/848, je celotno trajanje prekinitve na podlagi teh postopkov omejeno na največ štiri mesece, če je bilo središče dolžnikovih glavnih interesov preneseno iz druge države članice v obdobju treh mesecev pred vložitvijo zahtevka za uvedbo postopka preventivnega prestrukturiranja.

9. Države članice zagotovijo, da lahko sodni ali upravni organi odpravijo prekinitev posameznih postopkov izvršbe v naslednjih primerih:

(a) prekinitev ne izpolnjuje več cilja zagotavljanja podpore pri pogajanjih o načrtu prestrukturiranja, na primer če se izkaže, da delež upnikov, ki bi lahko na podlagi nacionalnega prava preprečil sprejetje načrta prestrukturiranja, ne podpira nadaljevanja pogajanj;

(b) na zahtevo dolžnika ali upravitelja na področju prestrukturiranja;

- (c) kadar je tako določeno v nacionalnem pravu, če prekinitev posameznih postopkov izvršbe nepravilno škoduje ali bi nepravilno škodovala enemu ali več upnikom ali enemu ali več razredom upnikov, ali
- (d) kadar je tako določeno v nacionalnem pravu, če prekinitev privede do insolventnosti upnika.

Države članice lahko omejijo možnost iz prvega pododstavka glede odprave prekinitve posameznih postopkov izvršbe na primere, ko upniki niso mogli izraziti svojega mnenja, preden je prekinitev začela veljati ali preden je sodni ali upravni organ odobril podaljšanje obdobja prekinitve.

Države članice določijo minimalno obdobje, ki ne presega obdobja iz odstavka 6, v katerem prekinitve posameznih postopkov izvršbe ni mogoče odpraviti.

Člen 7

Posledice prekinitve posameznih postopkov izvršbe

1. Kadar obveznost dolžnika, določena na podlagi nacionalnega prava, da vloži predlog za uvedbo postopka v primeru insolventnosti, ki bi lahko privedel do likvidacije dolžnika, nastane v času prekinitve posameznih postopkov izvršbe, se ta obveznost odloži za obdobje trajanja te prekinitve.
2. Prekinitev posameznih postopkov izvršbe v skladu s členom 6 za obdobje prekinitve in na zahtevo enega ali več upnikov odloži uvedbo postopka v primeru insolventnosti, ki bi lahko privedel do likvidacije dolžnika.
3. Države članice lahko odstopajo od odstavkov 1 in 2 v primerih, kadar dolжник ni sposoben plačati svojih dolgov, ko zapadejo v plačilo. V takih primerih države članice zagotovijo, da lahko sodni ali upravni organ odloči, da se prekinitev posameznih postopkov izvršbe ohrani, če glede na okoliščine primera uvedba postopka v primeru insolventnosti, ki bi lahko privedel do likvidacije dolžnika, ne bi bila v splošnem interesu upnikov.
4. Države članice določijo pravila, ki upnikom, za katere velja prekinitev, preprečujejo, da bi za dolgove, ki so nastali pred prekinitvijo, samo na podlagi dejstva, da jih dolжник ni plačal, zadržali izvajanje ali odpovedali, pospešili ali v škodo dolžnika kakor koli drugače spremenili ključne neizpolnjene pogodbe. Pojem „ključne neizpolnjene pogodbe“ se razume tako, da pomeni neizpolnjene pogodbe, ki so potrebne za vsakodnevno poslovanje podjetja, vključno s pogodbami glede dobav, katerih prekinitev bi ustavila dolžnikove dejavnosti.

Prvi pododstavek državam članicam ne preprečuje, da takim upnikom nudijo ustrezne zaščitne ukrepe za preprečitev, da bi zaradi navedenega pododstavka takim upnikom nastala nepravilna škoda.

Države članice lahko določijo, da se ta odstavek uporablja tudi za neizpolnjene pogodbe, ki niso ključne.

5. Države članice zagotovijo, da upnikom ni dovoljeno zadržati izvajanja ali odpovedati, pospešiti ali v škodo dolžnika kakor koli drugače spremeniti neizpolnjenih pogodb na podlagi pogodbene določbe, ki določa take ukrepe, zgolj zaradi:

- (a) zahteve za uvedbo postopka preventivnega prestrukturiranja;
- (b) zahteve za prekinitev posameznih postopkov izvršbe;
- (c) uvedbe postopka preventivnega prestrukturiranja ali
- (d) same odobritve prekinitve posameznih postopkov izvršbe.

6. Države članice lahko določijo, da se prekinitev posameznih postopkov izvršbe ne uporablja za dogovore o pobotu, vključno z dogovori o pobotu zaradi predčasnega prenehanja, na finančnih, energetskih in blagovnih trgih, tudi v okoliščinah, kadar se člen 31(1) ne uporablja, če so taki dogovori izvršljivi na podlagi nacionalnega insolvenčnega prava. Vendar se prekinitev uporablja za izvršbo terjatve upnika zoper dolžnika, ki izhaja iz izvedbe dogovora o pobotu.

Prvi pododstavek se ne uporablja za pogodbe za dobavo blaga, storitev ali energije, potrebne za poslovanje dolžnikovega podjetja, razen če imajo te pogodbe obliko pozicije, s katero se trguje na borznem ali drugem trgu, tako da se lahko kadar koli nadomesti po trenutni tržni vrednosti.

7. Države članice zagotovijo, da iztek prekinitve posameznih postopkov izvršbe brez sprejetja načrta prestrukturiranja sam po sebi ne povzroči uvedbe postopka v primeru insolventnosti, ki bi lahko privedel do likvidacije dolžnika, razen če so izpolnjeni drugi pogoji za uvedbo takega postopka, določeni v nacionalnem pravu.

POGLAVJE 3

Načrti prestrukturiranja

Člen 8

Vsebina načrtov prestrukturiranja

1. Države članice zahtevajo, da načrti prestrukturiranja, predloženi v sprejetje v skladu s členom 9 ali v potrditev s strani sodnega ali upravnega organa v skladu s členom 10, vsebujejo vsaj naslednje informacije:

- (a) identiteto dolžnika;
- (b) premoženje in obveznosti dolžnika v času predložitve načrta prestrukturiranja, vključno z vrednostjo premoženja, ter opis gospodarskega položaja dolžnika in položaja delavcev ter opis vzrokov in obsega težav dolžnika;
- (c) prizadete stranke, bodisi imenovane posamezno bodisi opisane s kategorijami dolgov v skladu z nacionalnim pravom, in njihove terjatve ali interese, zajete z načrtom prestrukturiranja;
- (d) kjer je ustrezno, razrede, v katere so bile prizadete stranke razvrščene zaradi sprejetja načrta prestrukturiranja, in zadevne vrednosti terjatev in interesov v vsakem razredu;
- (e) kjer je ustrezno, stranke, bodisi imenovane posamezno bodisi opisane s kategorijami dolgov v skladu z nacionalnim pravom, na katere načrt prestrukturiranja ne vpliva, skupaj z opisom razlogov, zakaj je predlagano, da jih načrt ne bi zadeval;
- (f) kjer je ustrezno, identiteto upravitelja na področju prestrukturiranja;
- (g) pogoje načrta prestrukturiranja, med drugim zlasti:
 - (i) predlagane ukrepe prestrukturiranja iz točke 1 člena 2(1);
 - (ii) kadar je ustrezno, predlagano trajanje predlaganih ukrepov prestrukturiranja;
 - (iii) ureditve glede obveščanja predstavnikov delavcev in posvetovanja z njimi v skladu s pravom Unije in nacionalnim pravom;
 - (iv) kadar je ustrezno, splošne posledice na področju zaposlovanja, kot so odpuščanja, ureditve dela s skrajšanim delovnim časom ali podobno;
 - (v) pričakovane finančne tokove dolžnika, če je tako določeno z nacionalnim pravom, ter
 - (vi) kakršno koli novo financiranje, predvideno v okviru načrta prestrukturiranja, ter razloge, zakaj je novo financiranje potrebno za izvedbo tega načrta;
- (h) utemeljitev, ki pojasnjuje, zakaj ima načrt prestrukturiranja razumne možnosti, da prepreči insolventnost dolžnika in zagotovi sposobnost preživetja podjetja, vključno s potrebnimi predpogoji za uspeh načrta. Države članice lahko zahtevajo, da mora to utemeljitev pripraviti ali potrditi bodisi zunanji strokovnjak ali upravitelj na področju prestrukturiranja, če je bil tak upravitelj imenovan.

2. Države članice na spletu objavijo izčrpen kontrolni seznam za načrte prestrukturiranja, prilagojen potrebam MSP. Kontrolni seznam vključuje praktične smernice o pripravi načrta prestrukturiranja v skladu z nacionalnim pravom.

Kontrolni seznam je na voljo v uradnem jeziku ali jezikih države članice. Države članice razmislijo o tem, da bi bil kontrolni seznam na voljo v najmanj enem drugem jeziku, zlasti jeziku, ki se uporablja pri mednarodnem poslovanju.

Člen 9

Sprejetje načrtov prestrukturiranja

1. Države članice zagotovijo, da imajo dolžniki, ne glede na to, kdo vloži zahtevo za postopek preventivnega prestrukturiranja v skladu s členom 4, pravico, da predložijo načrte prestrukturiranja v sprejetje prizadetim strankam.

Države članice lahko določijo tudi, da imajo upniki in upravitelji na področju prestrukturiranja pravico, da predložijo načrte prestrukturiranja, in pogoje, pod katerimi lahko to storijo.

2. Države članice zagotovijo, da imajo prizadete stranke pravico do glasovanja o sprejetju načrta prestrukturiranja.

Stranke, na katere načrt prestrukturiranja ne vpliva, nimajo glasovalnih pravic v zvezi s sprejetjem tega načrta.

3. Ne glede na odstavek 2 lahko države članice iz pravice do glasovanja izključijo:

- (a) lastnike kapitala;
- (b) upnike, katerih terjatve so uvrščene za terjatvami navadnih nezavarovanih upnikov pri običajnem vrstnem redu prednosti pri likvidaciji, ali
- (c) katero koli povezano stranko dolžnika ali dolžnikovega podjetja z nasprotjem interesov po nacionalnem pravu.

4. Države članice zagotovijo, da se prizadete stranke v skladu z nacionalnim pravom obravnavajo v ločenih razredih, ki imajo na podlagi preverljivih meril dovolj podobne interese. Zaradi sprejetja načrta prestrukturiranja se v ločenih razredih obravnavajo vsaj upniki zavarovanih in nezavarovanih terjatev.

Države članice lahko tudi določijo, da se terjatve delavcev obravnavajo v ločenem razredu.

Države članice lahko določijo, da imajo dolžniki, ki so MSP, možnost, da prizadetih strank ne obravnavajo v ločenih razredih.

Države članice vzpostavijo ustrezne ukrepe, s katerimi se zagotovi, da se pri oblikovanju razredov zaščitijo zlasti ranljivi upniki, kot so mali dobavitelji.

5. Glasovalne pravice in oblikovanje razredov preveri sodni ali upravni organ, ko je vložena zahteva za potrditev načrta prestrukturiranja.

Države članice lahko zahtevajo, da sodni ali upravni organ preveri in potrdi glasovalne pravice in oblikovanje razredov v zgodnejši fazi kot tisti iz prvega pododstavka.

6. Načrt prestrukturiranja prizadete stranke sprejmejo, če je v vsakem razredu dosežena večina glede na višino njihovih terjatev ali deležev. Države članice lahko poleg tega zahtevajo, da se v vsakem razredu doseže večina glede na število prizadetih strank.

Države članice določijo potrebne večine za sprejetje načrta prestrukturiranja. Te večine ne presegajo 75 % glede na višino terjatev ali deležev v vsakem razredu ali, kjer je ustrezno, število prizadetih strank v vsakem razredu.

7. Ne glede na odstavke 2 do 6 lahko države članice določijo, da se lahko formalno glasovanje o sprejetju načrta prestrukturiranja nadomesti z dogovorom s potrebno večino.

Člen 10

Potrditev načrtov prestrukturiranja

1. Države članice zagotovijo, da so vsaj naslednji načrti prestrukturiranja zavezujoči za stranke samo, če jih potrdi sodni ali upravni organ:

- (a) načrti prestrukturiranja, ki zadevajo terjatve ali interese prizadetih strank, ki ne soglašajo z načrtom prestrukturiranja;
- (b) načrti prestrukturiranja, s katerimi je določeno novo financiranje;
- (c) načrti prestrukturiranja, pri katerih gre za več kot 25-odstotno izgubo delovne sile, če tako izgubo dopušča nacionalno pravo.

2. Države članice zagotovijo, da so pogoji, na podlagi katerih lahko sodni ali upravni organ potrdi načrt prestrukturiranja, jasno opredeljeni in vključujejo vsaj naslednje:

- (a) načrt prestrukturiranja je bil sprejet v skladu s členom 9;
- (b) upniki, ki imajo dovolj podobne interese v istem razredu, so obravnavani enako in sorazmerno glede na njihovo terjatev;
- (c) uradno obvestilo o načrtu prestrukturiranja je bilo v skladu z nacionalnim pravom predloženo vsem prizadetim strankam;
- (d) v primeru upnikov, ki ne soglašajo z načrtom prestrukturiranja, ta načrt uspešno opravi preizkus največje koristi za upnike;
- (e) kadar je ustrezno, kakršno koli novo financiranje je potrebno za izvajanje načrta prestrukturiranja in ne škoduje nepravično interesom upnikov.

Skladnost s točko (d) prvega pododstavka preveri sodni ali upravni organ le, če se načrt prestrukturiranja izpodbija na tej podlagi.

3. Države članice zagotovijo, da imajo sodni ali upravni organi možnost, da načrta prestrukturiranja ne potrdijo, kadar ta načrt ne bi imel razumnih možnosti, da prepreči insolventnost dolžnika ali zagotovi sposobnost preživetja podjetja.

4. Države članice zagotovijo, da se odločitev, kadar mora sodni ali upravni organ potrditi načrt prestrukturiranja, da bi ta postal zavezujoč, sprejme učinkovito z namenom hitre obravnave zadeve.

Člen 11

Vsiljenje odločitve razredom upnikov, ki ne soglašajo z načrtom prestrukturiranja

1. Države članice zagotovijo, da lahko sodni ali upravni organ na predlog dolžnika ali z dolžnikovim soglasjem potrdi načrt prestrukturiranja, ki ga niso odobrile prizadete stranke v vsakem razredu, kot je določeno v členu 9(6), in da lahko postane zavezujoč za glasovalne razrede, ki ne soglašajo z njim, če načrt prestrukturiranja izpolnjuje vsaj naslednje pogoje:

- (a) je skladen s členom 10(2) in (3);
- (b) odobrila ga je:
 - (i) večina glasovalnih razredov prizadetih strank, če je vsaj eden od teh razredov razred zavarovanih upnikov ali razred, ki je višji kot razred navadnih nezavarovanih upnikov, ali, če temu ni tako,
 - (ii) vsaj en od glasovalnih razredov prizadetih strank ali, kadar je tako določeno v nacionalnem pravu, s strankami v slabšem položaju, ki niso razred lastnikov kapitala ali kateri koli drug razred, ki po oceni vrednosti dolžnika kot delujočega podjetja ne bi prejel nobenega plačila ali obdržal nobenega deleža, ali, če je tako določeno v nacionalnem pravu, za katerega bilo mogoče razumno domnevati, da ne bi prejel nobenega plačila ali obdržal nobenega deleža, če bi se uporabil običajni vrstni red prednosti pri likvidaciji na podlagi nacionalnega prava;
- (c) zagotovljeno je, da so glasovalni razredi prizadetih upnikov, ki ne soglašajo z načrtom prestrukturiranja, obravnavani vsaj tako ugodno kot kateri koli drug razred istega vrstnega reda in bolj ugodno kot kateri koli razred poznejšega vrstnega reda, in
- (d) noben razred prizadetih strank na podlagi načrta prestrukturiranja ne more prejeti ali ohraniti več kot celotnega zneska svojih terjatev ali deležev.

Z odstopanjem od prvega pododstavka lahko države članice omejijo zahtevo po dolžnikovem soglasju na primere, ko so dolžniki MSP.

Države članice lahko povečajo minimalno število razredov prizadetih strank ali, če je tako določeno v nacionalnem pravu, strank v slabšem položaju, ki je potrebno za odobritev načrta, kot je določeno v točki (b)(ii) prvega pododstavka.

2. Z odstopanjem od točke (c) odstavka 1 lahko države članice določijo, da so terjatve upnikov v slabšem položaju v glasovalnem razredu, ki ne soglašajo z načrtom prestrukturiranja, poplačane v celoti na enak ali enakovreden način, kadar bodo upniki razreda poznejšega vrstnega reda na podlagi načrta prestrukturiranja prejeli kakršna koli plačila ali obdržali kakršen koli delež.

Države članice lahko ohranijo ali uvedejo določbe, ki odstopajo od prvega pododstavka, kadar so potrebne za doseg ciljev načrta prestrukturiranja in kadar načrt prestrukturiranja ne škoduje nepravilno pravicam ali interesom katerih koli prizadetih strank.

Člen 12

Lastniki kapitala

1. Kadar države članice izključijo lastnike kapitala iz uporabe členov 9 do 11, na druge načine zagotovijo, da tem lastnikom kapitala ni dovoljeno, da bi nerazumno preprečili ali ovirali sprejetje in potrditev načrta prestrukturiranja.
2. Države članice zagotovijo tudi, da lastnikom kapitala ni dovoljeno, da bi nerazumno preprečili ali ovirali izvajanje načrta prestrukturiranja.
3. Države članice lahko prilagodijo pomen besedne zveze „nerazumno preprečiti ali ovirati“ iz tega člena tako, da med drugim upoštevajo: ali je dolжник MSP ali veliko podjetje; predlagane ukrepe prestrukturiranja, ki vplivajo na pravice lastnikov kapitala; vrsto lastnika kapitala; ali je dolжник pravna ali fizična oseba; ali ali imajo partnerji v podjetju omejeno ali neomejeno odgovornost.

Člen 13

Delavci

1. Države članice zagotovijo, da okvir preventivnega prestrukturiranja ne vpliva na individualne in kolektivne pravice delavcev na podlagi delovnega prava Unije in nacionalnega delovnega prava, kot so:
 - (a) pravica do kolektivnih pogajanj in kolektivnih ukrepov ter
 - (b) pravica do obveščanja in posvetovanja v skladu z Direktivo 2002/14/ES in Direktivo 2009/38/ES, zlasti:
 - (i) obveščanje predstavnikov delavcev o najnovšem in verjetnem razvoju dejavnosti in gospodarskega položaja podjetja ali obrata, tako da lahko dolžniku sporočijo pomisleke o položaju podjetja in glede potrebe po razmisleku o mehanizmih prestrukturiranja;
 - (ii) obveščanje predstavnikov delavcev o vsakem postopku preventivnega prestrukturiranja, ki bi lahko vplival na zaposlovanje, kot na primer na zmožnost delavcev, da izterjajo svoje plače in morebitna prihodnja izplačila, vključno s poklicnimi pokojninami;
 - (iii) obveščanje predstavnikov delavcev in posvetovanje z njimi o načrtih prestrukturiranja, preden so ti predloženi v sprejetje v skladu s členom 9 ali v potrditev s strani sodnega ali upravnega organa v skladu s členom 10;
 - (c) pravice, zajamčene z direktivami 98/59/ES, 2001/23/ES in 2008/94/ES.
2. Kadar načrt prestrukturiranja vključuje ukrepe, ki povzročijo spremembe v organizaciji dela ali v pogodbenih odnosih z delavci, te ukrepe odobrijo ti delavci, če je taka odobritev v teh primerih določena v nacionalnem pravu ali kolektivnih pogodbah.

Člen 14

Ocena vrednosti s strani sodnega ali upravnega organa

1. Sodni ali upravni organ sprejme odločitev o oceni vrednosti dolžnikovega podjetja samo, kadar načrt prestrukturiranja izpodbija prizadeta stranka, ki ne soglaša z njim, na podlagi bodisi:
 - (a) domnevno neuspešno opravljenega preizkusa največje koristi za upnike na podlagi točke 6 člena 2(1), ali
 - (b) domnevne kršitve pogojev za vsiljenje odločitve razredom upnikov, ki ne soglašajo z načrtom prestrukturiranja, na podlagi točke (ii) člena 11(1)(b).

2. Države članice zagotovijo, da lahko sodni ali upravni organi za namene sprejetja odločitve o oceni vrednosti v skladu z odstavkom 1 imenujejo ali zaslújšijo ustrezno usposobljene strokovnjake.

3. Za namene odstavka 1 države članice zagotovijo, da lahko prizadeta stranka, ki ne soglaša z načrtom prestrukturiranja, vloži ugovor pri sodnem ali upravnem organu, pri katerem je bila vložena zahteva za potrditev načrta prestrukturiranja.

Države članice lahko določijo, da je mogoče tak ugovor vložiti v okviru pritožbe zoper odločitev o potrditvi načrta prestrukturiranja.

Člen 15

Učinki načrtov prestrukturiranja

1. Države članice zagotovijo, da so načrti prestrukturiranja, ki jih potrdi sodni ali upravni organ, zavezujoči za vse imenovane ali opisane prizadete stranke v skladu s točko (c) člena 8(1).

2. Države članice zagotovijo, da upnikov, ki niso udeleženi pri sprejetju načrta prestrukturiranja v skladu z nacionalnim pravom, načrt ne zadeva.

Člen 16

Pritožbe

1. Države članice zagotovijo, da se pritožba na podlagi nacionalnega prava zoper odločitev o potrditvi ali zavrnitvi načrta prestrukturiranja, ki jo sprejme sodni organ, vloži pri višjem sodnem organu.

Države članice zagotovijo, da se pritožba zoper odločitev o potrditvi ali zavrnitvi načrta prestrukturiranja, ki jo sprejme upravni organ, vloži pri sodnem organu.

2. Pritožbe se z namenom hitre obravnave razrešijo na učinkovit način.

3. Pritožba zoper odločitev o potrditvi načrta prestrukturiranja nima odločilnih učinkov na izvajanje tega načrta.

Z odstopanjem od prvega pododstavka lahko države članice določijo, da imajo sodni organi možnost odložiti izvajanje načrta prestrukturiranja ali njegovih delov, če je to potrebno in ustrezno za zaščito interesov stranke.

4. Države članice zagotovijo, da lahko sodni organ v primeru ugoditve pritožbi iz odstavka 3 bodisi:

(a) razveljavi načrt prestrukturiranja bodisi

(b) potrdi načrt prestrukturiranja bodisi s spremembami, kadar je tako določeno v nacionalnem pravu, bodisi brez sprememb.

Države članice lahko določijo, da se v primeru potrditve načrta na podlagi točke (b) prvega pododstavka prizna kompenzacija vsaki stranki, ki je utrpela denarne izgube in katere pritožbi je bilo ugodeno.

POGLAVJE 4

Zaščita novega financiranja, vmesnega financiranja in drugih poslov, povezanih s prestrukturiranjem

Člen 17

Zaščita novega in vmesnega financiranja

1. Države članice zagotovijo, da sta novo in vmesno financiranje ustrezno zaščiteni. Najmanj v primeru katere koli naknadne insolventnosti dolžnika:

(a) se novo financiranje in vmesno financiranje ne razglasita za nični, izpodbojni ali neizvršljivi, in

- (b) dajalci takega financiranja niso civilno, upravno ali kazensko odgovorni iz razloga, da tako financiranje škoduje vsem upnikom, razen če so prisotni drugi dodatni razlogi, določeni v nacionalnem pravu.
2. Države članice lahko določijo, da se odstavek 1 uporablja samo za novo financiranje v primerih, če je sodni ali upravni organ potrdil načrt prestrukturiranja, in za vmesno financiranje, ki je bilo predmet predhodne kontrole.
3. Države članice lahko iz uporabe odstavka 1 izključijo vmesno financiranje, ki je odobreno po tem, ko dolжник ni več sposoben plačati svojih dolgov, ko zapadejo v plačilo.
4. Države članice lahko določijo, da so dajalci novega ali vmesnega financiranja upravičeni do prednostnega plačila v okviru nadaljnjih postopkov v primeru insolventnosti glede na druge upnike, ki bi sicer imeli prednostne ali enakovredne terjatve.

Člen 18

Zaščita drugih poslov, povezanih s prestrukturiranjem

1. Brez poseganja v člen 17 države članice zagotovijo, da se v primeru morebitne naknadne insolventnosti dolžnika posli, ki so razumni in nemudoma potrebni za pogajanja o načrtu prestrukturiranja, ne razglasijo za nične, izpodbojne ali neizvršljive izključno iz razloga, da taki posli škodujejo vsem upnikom, razen če so prisotni drugi dodatni razlogi, določeni v nacionalnem pravu.
2. Države članice lahko določijo, da se odstavek 1 uporablja samo v primerih, kadar sodni ali upravni organ potrdi načrt ali ko so bili takšni posli predmet predhodne kontrole.
3. Države članice lahko iz uporabe odstavka 1 izključijo posle, ki so izvedeni potem, ko dolжник ne more več plačati svojih dolgov, ko zapadejo v plačilo.
4. Posli iz odstavka 1 vključujejo najmanj:
- (a) plačilo honorarjev in stroškov pogajanj, sprejetja ali potrditve načrta prestrukturiranja;
 - (b) plačilo honorarjev in stroškov pridobitve strokovnega svetovanja v tesni povezavi s prestrukturiranjem;
 - (c) plačilo plač delavcev za že opravljeno delo, brez poseganja v drugo zaščito na podlagi prava Unije ali nacionalnega prava;
 - (d) kakršna koli plačila in izdatke v okviru običajnega poslovanja, razen tistih iz točk (a) do (c).
5. Brez poseganja v člen 17 države članice zagotovijo, da se v primeru katere koli naknadne insolventnosti dolžnika posli, ki so razumni in nemudoma potrebni za izvajanje načrta prestrukturiranja in se izvajajo v skladu z načrtom prestrukturiranja, ki ga je potrdil sodni ali upravni organ, ne razglasijo za nične, izpodbojne ali neizvršljive izključno iz razloga, da taki posli škodujejo vsem upnikom, razen če so prisotni drugi dodatni razlogi, določeni v nacionalnem pravu.

POGLAVJE 5

Dolžnosti direktorjev

Člen 19

Dolžnosti direktorjev, kadar obstaja verjetnost insolventnosti

Države članice zagotovijo, da kadar obstaja verjetnost insolventnosti, direktorji upoštevajo vsaj naslednje:

- (a) interese upnikov, lastnikov kapitala in drugih deležnikov;
- (b) potrebo po sprejetju ukrepov za izogib insolventnosti ter
- (c) potrebo po izogibanju namernemu ali hudo malomarnemu ravnanju, s katerim se ogroža sposobnost preživetja podjetja.

NASLOV III

ODPUST DOLGOV IN PREPOVEDI OPRAVLJANJA DEJAVNOSTI

Člen 20

Dostop do odpusta dolgov

1. Države članice zagotovijo, da imajo insolventni podjetniki dostop do vsaj enega postopka, ki lahko privede do popolnega odpusta dolgov v skladu s to direktivo.

Države članice lahko zahtevajo, da je trgovska, poslovna, obrtna ali poklicna dejavnost, s katero so povezani dolgovi insolventnega podjetnika, prenehala.

2. Države članice, v katerih je popoln odpust dolgov odvisen od delnega odplačila dolgov s strani podjetnika, zagotovijo, da s tem povezana obveznost odplačila temelji na položaju posameznega podjetnika in da je zlasti sorazmerna z njegovim zasledljivim ali razpoložljivim dohodkom in premoženjem v preizkusni dobi za odpust dolgov ter da upošteva pravičen interes upnikov.

3. Države članice zagotovijo, da podjetniki, ki so jim bili dolgovi odpuščeni, lahko izkoristijo obstoječe nacionalne okvire, ki zagotavljajo poslovno podporo za podjetnike, vključno z dostopom do relevantnih in posodobljenih informacij o teh okvirih.

Člen 21

Preizkusna doba za odpust dolgov

1. Države članice zagotovijo, da obdobje, po katerem je mogoče insolventnim podjetnikom popolno odpustiti njihove dolgove, ni daljše od treh let, začnši najpozneje z enim od naslednjih datumov:

- (a) v primeru postopka, ki vključuje načrt za odplačilo dolgov, z datumom odločitve sodnega ali upravnega organa o potrditvi načrta ali začetka njegovega izvajanja, ali
- (b) v primeru katerega koli drugega postopka, z datumom odločitve sodnega ali upravnega organa o uvedbi postopka ali oblikovanja stečajne mase podjetnika.

2. Države članice zagotovijo, da se insolventnim podjetnikom, ki so izpolnili svoje obveznosti, kadar take obveznosti obstajajo po nacionalnem pravu, odpustijo dolgovi po izteku preizkusne dobe za odpust dolgov, ne da bi bilo treba pri sodnem ali upravnem organu vložiti zahtevek za uvedbo dodatnega postopka poleg tistih iz odstavka 1.

Brez poseganja v prvi pododstavek lahko države članice ohranijo ali uvedejo določbe, ki sodnemu ali upravnemu organu omogočajo, da preveri, ali so podjetniki izpolnili obveznosti za pridobitev odpusta dolgov.

3. Države članice lahko določijo, da popoln odpust dolgov ne ovira nadaljevanja postopka v primeru insolventnosti, ki vključuje unovčenje in razdelitev podjetnikovega premoženja, ki je bilo del njegove stečajne mase na datum izteka preizkusne dobe za odpust dolgov.

Člen 22

Obdobje prepovedi opravljanja dejavnosti

1. Države članice zagotovijo, da kadar je v skladu s to direktivo insolventnemu podjetniku odpuščen dolg, kakršne koli prepovedi začetka opravljanja ali opravljanja trgovske, poslovne, obrtne ali poklicne dejavnosti, ki izhajajo izključno iz podjetnikove insolventnosti, prenehajo najpozneje ob koncu preizkusne dobe za odpust dolgov.

2. Države članice zagotovijo, da ob izteku preizkusne dobe za odpust dolgov prepovedi iz odstavka 1 tega člena prenehajo, ne da bi bilo treba pri sodnem ali upravnem organu vložiti zahtevek za uvedbo dodatnega postopka poleg tistih iz člena 21(1).

Člen 23

Odstopanja

1. Z odstopanjem od členov 20 do 22 države članice ohranijo ali uvedejo določbe, s katerimi zavrnejo ali omejijo dostop do odpusta dolgov, prekličejo koristi takega preklica dolgov ali določijo daljše preizkusne dobe za pridobitev popolnega odpusta dolgov ali daljša obdobja prepovedi opravljanja dejavnosti, kadar je insolventni podjetnik do upnikov ali drugih deležnikov ravnal nepošteno ali v slabi veri po nacionalnem pravu, ko je postal zadolžen, med postopkom v primeru insolventnosti ali med plačilom dolgov, brez poseganja v nacionalna pravila o dokaznem bremenu.

2. Z odstopanjem od členov 20 do 22 lahko države članice ohranijo ali uvedejo določbe, s katerimi v natančno opredeljenih okoliščinah zavrnejo ali omejijo dostop do odpusta dolgov, prekličejo koristi odpusta dolgov ali določijo daljše preizkusne dobe za pridobitev popolnega odpusta dolgov ali daljša obdobja prepovedi opravljanja dejavnosti, kadar so taka odstopanja ustrezno utemeljena, na primer kadar:

- (a) je insolventni podjetnik znatno kršil obveznosti na podlagi načrta za odplačilo dolgov ali katero koli drugo pravno obveznost, namenjeno zaščiti interesov upnikov, vključno z obveznostjo, da poveča donose za upnike;
- (b) insolventni podjetnik ne izpolni obveznosti zagotavljanja informacij ali sodelovanja v skladu s pravom Unije in nacionalnim pravom;
- (c) gre za prošnje z namenom zlorabe odpusta dolgov;
- (d) gre za novo prošnjo za odpust dolgov v določenem obdobju, potem ko je bil insolventnemu podjetniku odobren popoln odpust dolgov ali mu je bil popoln odpust dolgov zavrnen zaradi hude kršitve obveznosti zagotavljanja informacij ali sodelovanja;
- (e) strošek postopka, ki vodi do odpusta dolgov, ni pokrit, ali
- (f) je odstopanje potrebno, da se zagotovi ravnotežje med pravicami dolžnika in pravicami enega ali več upnikov.

3. Z odstopanjem od člena 21 lahko države članice določijo daljše preizkusne dobe za odpust dolgov, kadar:

- (a) sodni ali upravni organ odobri ali odredi zaščitne ukrepe, da bi ohranil glavno prebivališče insolventnega podjetnika in, kadar je to ustrezno, njegove družine, ali premoženje, bistveno za nadaljevanje trgovske, poslovne, obrtne ali poklicne dejavnosti podjetnika, ali
- (b) glavno prebivališče insolventnega podjetnika in, kadar je to ustrezno, njegove družine, ni unovčeno.

4. Države članice lahko določene kategorije dolgov izključijo iz odpusta dolgov ali omejijo dostop do odpusta dolgov ali določijo daljše preizkusne dobe za odpust dolgov, kadar so take izključitve, omejitve ali daljše dobe ustrezno utemeljene, kot v primeru:

- (a) zavarovanih dolgov;
- (b) dolgov, ki izhajajo iz kazenskih sankcij ali so z njimi povezani;
- (c) dolgov, ki izhajajo iz odškodninske odgovornosti;
- (d) dolgov v zvezi s preživitvinskimi obveznostmi, ki izhajajo iz družinskega razmerja, starševstva, zakonske zveze ali svaštva;
- (e) dolgov, ki nastanejo po predložitvi prošnje za postopek, ki vodi do odpusta dolgov, oziroma po uvedbi takšnega postopka, ter
- (f) dolgov, ki izhajajo iz obveznosti plačila stroška postopka, ki vodi do odpusta dolgov.

5. Z odstopanjem od člena 22 lahko države članice določijo daljša obdobja prepovedi opravljanja dejavnosti ali prepovedi opravljanja dejavnosti za nedoločen čas, kadar insolventni podjetnik opravlja poklic:

- (a) za katerega veljajo posebna etična pravila ali posebna pravila glede ugleda ali strokovnega znanja in je podjetnik kršil ta pravila, ali
- (b) ki vključuje upravljanje lastnine drugih.

Prvi pododstavek se uporablja tudi, kadar insolventni podjetnik zaprosi za dostop do poklica iz točke (a) ali (b) navedenega pododstavka.

6. Ta direktiva ne posega v nacionalna pravila o prepovedih opravljanja drugih dejavnosti, ki jih odredi sodni ali upravni organ, vendar niso zajete v členu 22.

Člen 24

Združitev postopkov v zvezi s poslovnimi in osebnimi dolgi

1. Kadar ima insolventni podjetnik poklicne dolge, ki so nastali v okviru njegove trgovske, poslovne, obrtne ali poklicne dejavnosti, in osebne dolge, ki so nastali zunaj navedenih dejavnosti, ki jih ni mogoče razumno ločiti, države članice zagotovijo, da se taki dolgi, ki jih je mogoče odpustiti, obravnavajo v enem samem postopku za pridobitev popolnega odpusta dolgov.

2. Države članice lahko določijo, da kadar je poklicne in osebne dolge mogoče ločiti, je treba za pridobitev popolnega odpusta dolgov te dolge obravnavati bodisi v ločenih vendar usklajenih postopkih bodisi v enem samem postopku.

NASLOV IV

UKREPI ZA POVEČANJE UČINKOVITOSTI POSTOPKOV GLEDE PRESTRUKTURIRANJA, INSOLVENTNOSTI IN ODPUSTA DOLGOV

Člen 25

Sodni in upravni organi

Države članice brez poseganja v neodvisnost sodstva in v različno organizacijo sodstva po Uniji zagotovijo, da:

- (a) se člani sodnih in upravnih organov, ki se ukvarjajo s postopki glede prestrukturiranja, insolventnosti in odpusta dolgov, ustrezno usposobijo in imajo potrebno strokovno znanje za svoje odgovornosti ter
- (b) je vodenje postopkov glede prestrukturiranja, insolventnosti in odpusta dolgov učinkovito z namenom njihove hitre obravnave.

Člen 26

Upravitelji v postopkih glede prestrukturiranja, insolventnosti in odpusta dolgov

1. Države članice zagotovijo, da:

- (a) se upravitelji, ki jih sodni ali upravni organ imenuje v postopkih glede prestrukturiranja, insolventnosti in odpusta dolgov (v nadaljnjem besedilu: upravitelji), ustrezno usposobijo ter imajo potrebno strokovno znanje za svoje odgovornosti;
- (b) so pogoji za upravičenost ter postopek za imenovanje, odstranitev in odstop upraviteljev jasni, pregledni in pošteni;
- (c) se pri imenovanju upravitelja za posamezno zadevo, vključno z zadevami s čezmejnimi dejavniki, ustrezno upoštevajo upraviteljeve izkušnje in strokovno znanje ter posebne značilnosti zadeve, ter
- (d) imajo dolžniki in upniki možnost, da izbiri ali imenovanju upravitelja nasprotujejo ali zahtevajo zamenjavo upravitelja, s čimer se zagotovi, da ne bo prihajalo do nasprotja interesov.

2. Komisija olajša izmenjavo najboljših praks med državami članicami z namenom izboljšanja kakovosti usposabljanja po vsej Uniji, vključno z izmenjavo izkušenj in orodij za krepitev zmogljivosti.

Člen 27

Nadzor nad upravitelji in njihove nagrade

1. Države članice vzpostavijo ustrezne mehanizme nadzora in regulativne mehanizme, s katerimi zagotovijo učinkovit nadzor nad delom upraviteljev, da bi zagotovile, da opravljajo svoje storitve učinkovito in strokovno ter nepristransko in neodvisno v odnosu do udeleženi strank. Med temi mehanizmi so tudi ukrepi glede odgovornosti upraviteljev, ki niso uspešno izpolnili svojih dolžnosti.
2. Države članice zagotovijo, da so informacije o organih ali telesih, ki nadzorujejo upravitelje, javno dostopne.
3. Države članice lahko spodbujajo pripravo in spoštovanje kodeksov ravnanja za upravitelje.
4. Države članice zagotovijo, da so nagrade upraviteljev urejene s pravili, ki so skladna s ciljem učinkovitega reševanja postopkov.

Države članice zagotovijo, da so vzpostavljeni ustrezni postopki za rešitev morebitnih sporov glede nagrad.

Člen 28

Uporaba elektronskih sredstev komunikacije

Države članice zagotovijo, da lahko v postopkih glede prestrukturiranja, insolventnosti in odpusta dolgov stranke v postopku, upravitelj in sodni ali upravni organ z uporabo elektronskih sredstev komunikacije opravijo, tudi v čezmejnih primerih, vsaj naslednja dejanja:

- (a) prijavo terjatev;
- (b) predložitev načrtov prestrukturiranja ali načrtov za odplačilo dolgov;
- (c) uradna obvestila upnikom;
- (d) vložitev izpodbijanj in pritožb.

NASLOV V

SPREMLJANJE POSTOPKOV GLEDE PRESTRUKTURIRANJA, INSOLVENTNOSTI IN ODPUSTA DOLGOV

Člen 29

Zbiranje podatkov

1. Države članice letno na nacionalni ravni zbirajo in združujejo podatke o postopkih glede prestrukturiranja, insolventnosti in odpusta dolgov, ki so razčlenjeni po vrsti postopka in ki zajemajo vsaj naslednje elemente:
 - (a) število postopkov, za katere je bil vložen predlog ali ki so bili uvedeni, kadar je taka uvedba določena po nacionalnem pravu, in postopkov, ki potekajo ali so se končali;
 - (b) povprečno trajanje postopkov od vložitve predloga ali od uvedbe postopka, kadar je taka uvedba določena v nacionalnem pravu, do končanja postopka;
 - (c) število postopkov, ki niso zahtevani v točki (d), razčlenjeno po vrsti izida;
 - (d) število predlogov za postopke prestrukturiranja, ki so bili razglašeni za nedopustne, so bili zavrnjeni ali umaknjeni, preden so bili uvedeni.
2. Države članice letno na nacionalni ravni zbirajo in združujejo podatke o številu dolžnikov, za katere so se uvedli postopki prestrukturiranja ali postopki v primeru insolventnosti in za katere je bil v treh letih pred vložitvijo predloga za take postopke ali njihovo uvedbo, kadar je taka uvedba določena v nacionalnem pravu, potrjen načrt za prestrukturiranje v predhodnem postopku prestrukturiranja, s katerim se je izvajal naslov II.

3. Države članice lahko letno na nacionalni ravni zbirajo in združujejo podatke o:
- (a) povprečnih stroških vsake vrste postopka;
 - (b) povprečnih stopnjah poplačil za zavarovane in nezavarovane upnike ter, če je ustrezno, druge vrste upnikov, in sicer ločeno;
 - (c) številu podjetnikov, ki so, potem ko je bil v zvezi z njimi izveden postopek iz točke (b) člena 1(1), začeli novo poslovno dejavnost;
 - (d) številu izgubljenih delovnih mest, povezanih s postopki prestrukturiranja in postopki v primeru insolventnosti.
4. Države članice razčlenijo podatke iz točk (a) do (c) odstavka 1 ter, kadar je ustrezno in so ti podatki na voljo, podatke iz odstavka 3 po:
- (a) velikosti dolžnikov, ki niso fizične osebe;
 - (b) tem, ali so dolžniki, za katere so bili uvedeni postopki glede prestrukturiranja ali insolventnosti, fizične ali pravne osebe, ter
 - (c) tem, ali postopki, ki vodijo do odpusta dolgov, zadevajo samo podjetnike ali vse fizične osebe.
5. Države članice lahko podatke iz odstavkov 1 do 4 zbirajo in združujejo s tehniko vzorčenja, ki zagotavlja, da so vzorci reprezentativni glede na velikost in raznolikost.
6. Države članice zbirajo in združujejo podatke iz odstavkov 1, 2, 4 in, kadar je ustrezno, odstavka 3 za polna koledarska leta, ki se končajo 31. decembra vsako leto, pri čemer začnejo s prvim polnim koledarskim letom po datumu začetka uporabe izvedbenih aktov iz odstavka 7. Ti podatki se letno sporočijo Komisiji na podlagi standardnega obrazca za sporočanje podatkov do 31. decembra koledarskega leta po letu, za katero so podatki zbrani.
7. Komisija z izvedbenimi akti določi obrazec za sporočanje iz odstavka 6 tega člena. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 30(2).
8. Komisija na svoji spletni strani na dostopen in uporabniku prijazen način objavi podatke, sporočene v skladu z odstavkom 6.

Člen 30

Postopek v odboru

1. Komisiji pomaga odbor. Ta odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011.
2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 5 Uredbe (EU) št. 182/2011.

Kadar odbor ne poda mnenja, Komisija osnutka izvedbenega akta ne sprejme in se uporabi tretji pododstavek člena 5(4) Uredbe (EU) št. 182/2011.

NASLOV VI

KONČNE DOLOČBE

Člen 31

Razmerje z drugimi akti in mednarodnimi instrumenti

1. Ne glede na določbe te direktive se uporabljajo naslednji akti:
 - (a) Direktiva 98/26/ES;
 - (b) Direktiva 2002/47/ES in
 - (c) Uredba (EU) št. 648/2012.

2. Ta direktiva ne posega v zahteve po zaščitnih ukrepih za sredstva plačilnih institucij iz Direktive (EU) 2015/2366 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁴⁾ ter za institucije za izdajo elektronskega denarja iz Direktive 2009/110/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁵⁾.

3. Ta direktiva ne posega v uporabo Konvencije o mednarodnih zavarovanjih na premični opremi in Protokola h konvenciji v zvezi z zadevami, ki se nanašajo na letalsko opremo, ki sta bila podpisana v Cape Townu 16. novembra 2001 in katerih pogodbenice so nekatere države članice ob sprejetju te direktive.

Člen 32

Sprememba Direktive (EU) 2017/1132

V členu 84 Direktive (EU) 2017/1132 se doda naslednji odstavek:

„4. Države članice odstopajo od člena 58(1), člena 68, členov 72, 73 in 74, točke (b) člena 79(1), člena 80(1) in člena 81 v obsegu in za obdobje, kot so taka odstopanja potrebna za vzpostavitev okvirov preventivnega prestrukturiranja iz Direktive (EU) 2019/1023 Evropskega parlamenta in Sveta (*).

Prvi pododstavek ne posega v načelo enakega obravnavanja delničarjev.

(*) Direktiva (EU) 2019/1023 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o okvirih preventivnega prestrukturiranja, odpustu dolgov in prepovedih opravljanja dejavnosti ter ukrepih za povečanje učinkovitosti postopkov glede prestrukturiranja, insolventnosti in odpusta dolgov ter o spremembi Direktive (EU) 2017/1132 (Direktiva o prestrukturiranju in insolventnosti) (UL L 172, 26.6.2019, str. 18).“

Člen 33

Klavzula o pregledu

Komisija najpozneje 17. julija 2026 in nato vsakih pet let Evropskemu parlamentu, Svetu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru predloži poročilo o uporabi in učinku te direktive, vključno glede uporabe oblikovanja razredov in pravil glasovanja v zvezi z ranljivimi upniki, kot so delavci. Komisija na podlagi te ocene po potrebi predloži zakonodajni predlog in preuči dodatne ukrepe za konsolidacijo in harmonizacijo pravnega okvira o prestrukturiranju, insolventnosti in odpustu dolgov.

Člen 34

Prenos

1. Države članice do 17. julija 2021 sprejmejo in objavijo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, z izjemo določb, potrebnih za uskladitev s točkami (a), (b) in (c) člena 28, ki jih sprejmejo in objavijo do 17. julija 2024, ter določb, potrebnih za uskladitev s točko (d) člena 28, ki jih sprejmejo in objavijo do 17. julija 2026. Komisiji takoj sporočijo besedilo teh določb.

Zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, uporabljajo od 17. julija 2021, z izjemo določb, potrebnih za uskladitev s točkami (a), (b) in (c) člena 28, ki jih uporabljajo od 17. julija 2024, ter določb, potrebnih za uskladitev s točko (d) člena 28, ki jih uporabljajo od 17. julija 2026.

⁽²⁴⁾ Direktiva (EU) 2015/2366 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o plačilnih storitvah na notranjem trgu, spremembah direktiv 2002/65/ES, 2009/110/ES ter 2013/36/EU in Uredbe (EU) št. 1093/2010 ter razveljavitvi Direktive 2007/64/ES (UL L 337, 23.12.2015, str. 35).

⁽²⁵⁾ Direktiva 2009/110/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. septembra 2009 o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti ter nadzoru skrbnega in varnega poslovanja institucij za izdajo elektronskega denarja ter o spremembah direktiv 2005/60/ES in 2006/48/ES in razveljavitvi Direktive 2000/46/ES (UL L 267, 10.10.2009, str. 7).

2. Z odstopanjem od odstavka 1 imajo države članice, ki se pri izvajanju te direktive soočajo s posebnimi težavami, možnost največ enoletnega podaljšanja obdobja izvajanja iz odstavka 1. Države članice Komisijo uradno obvestijo o potrebi po uporabi te možnosti podaljšanja obdobja izvajanja do 17. januarja 2021.
3. Države članice Komisiji sporočijo besedilo temeljnih predpisov nacionalnega prava, sprejetih na področju, ki ga ureja ta direktiva.

Člen 35

Začetek veljavnosti

Ta direktiva začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 36

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V Bruslju, 20. junija 2019

Za Evropski parlament

Predsednik

A. TAJANI

Za Svet

Predsednik

G. CIAMBA

DIREKTIVA (EU) 2019/1024 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA**z dne 20. junija 2019****o odprtih podatkih in ponovni uporabi informacij javnega sektorja****(prenovitev)**

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 114 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽¹⁾,

po posvetovanju z Odborom regij,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom ⁽²⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Direktiva 2003/98/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³⁾ je bila bistveno spremenjena. Ker so potrebne nove spremembe, bi bilo treba zaradi jasnosti navedeno direktivo prenoviti.
- (2) Na podlagi člena 13 Direktive 2003/98/ES in pet let po sprejetju Direktive 2013/37/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁾, ki je spremenila Direktivo 2003/98/ES, je Komisija po posvetovanju z ustreznimi deležniki ocenila in pregledala delovanje Direktive 2003/98/ES v okviru programa ustreznosti in uspešnosti predpisov.
- (3) Po posvetovanju z deležniki in ob upoštevanju rezultatov ocene učinka je Komisija menila, da je potrebno ukrepanje na ravni Unije, da bi odpravili preostale in nastajajoče ovire za široko ponovno uporabo informacij javnega sektorja in javno financiranih informacij v celotni Uniji, posodobili zakonodajni okvir glede na napredek digitalnih tehnologij in dodatno spodbudili digitalne inovacije, zlasti v zvezi z umetno inteligenco.
- (4) V ospredju bistvenih sprememb pravnega besedila, s katerimi naj bi v celoti izkoristili možnosti informacij javnega sektorja za evropsko gospodarstvo in družbo, bi morala biti naslednja področja: zagotavljanje dostopa v realnem času do dinamičnih podatkov z ustreznimi tehničnimi sredstvi, povečanje ponudbe dragocenih javnih podatkov za ponovno uporabo, tudi podatkov javnih podjetij, raziskovalnih organizacij in organizacij, ki financirajo raziskave, obravnava pojava novih oblik izključne ureditve, uporaba izjem od načela zaračunavanja mejnih stroškov ter odnos med to direktivo in nekaterimi z njo povezanimi pravnimi instrumenti, vključno z Uredbo (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁵⁾ in direktivami 96/9/ES ⁽⁶⁾, 2003/4/ES ⁽⁷⁾ ter 2007/2/ES ⁽⁸⁾ Evropskega parlamenta in Sveta.

⁽¹⁾ UL C 62, 15.2.2019, str. 238.

⁽²⁾ Stališče Evropskega parlamenta z dne 4. aprila 2019 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in odločitev Sveta z dne 6. junija 2019.

⁽³⁾ Direktiva 2003/98/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. novembra 2003 o ponovni uporabi informacij javnega sektorja (UL L 345, 31.12.2003, str. 90).

⁽⁴⁾ Direktiva 2013/37/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o spremembi Direktive 2003/98/ES o ponovni uporabi informacij javnega sektorja (UL L 175, 27.6.2013, str. 1).

⁽⁵⁾ Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (UL L 119, 4.5.2016, str. 1).

⁽⁶⁾ Direktiva 96/9/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 1996 o pravnem varstvu baz podatkov (UL L 77, 27.3.1996, str. 20).

⁽⁷⁾ Direktiva 2003/4/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2003 o dostopu javnosti do informacij o okolju in o razveljavitvi Direktive Sveta 90/313/EGS (UL L 41, 14.2.2003, str. 26).

⁽⁸⁾ Direktiva 2007/2/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. marca 2007 o vzpostavitvi infrastrukture za prostorske informacije v Evropski skupnosti (INSPIRE) (UL L 108, 25.4.2007, str. 1).

- (5) Dostop do informacij je temeljna pravica. Listina Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina) vsakomur zagotavlja pravico do svobodnega izražanja, ki vključuje svobodo mnenja ter sprejemanja in širjenja informacij in idej brez vmešavanja javnih organov in ne glede na državne meje.
- (6) Člen 8 Listine zagotavlja pravico do varstva osebnih podatkov in določa, da se morajo ti podatki obdelovati pošteno, za določene namene in na podlagi privolitve zadevne osebe ali na drugi legitimni podlagi, določeni z zakonom, ter pod nadzorom neodvisnega organa.
- (7) Pogodba o delovanju Evropske unije (PDEU) določa vzpostavitev notranjega trga in sistema, ki zagotavlja, da na notranjem trgu ne prihaja do izkrivljanja konkurence. Harmonizacija pravil in praks v državah članicah, ki se nanašajo na izkoriščanje informacij javnega sektorja, prispeva k uresničevanju teh ciljev.
- (8) Javni sektor v državah članicah zbira, ustvarja, reproducira in razširja širok nabor informacij na številnih področjih dejavnosti, kot so informacije s področja sociale, politike, gospodarstva, prava, geografije, okolja, meteorologije, potresne dejavnosti, turizma, podjetništva, patentiranja in izobraževanja. Dokumenti, ki jih ustvarijo organi javnega sektorja in so izvršilnega, zakonodajnega ali sodnega značaja, so obsežna, raznolika in dragocena zbirka virov, ki lahko koristi družbi. Zagotavljanje teh informacij, ki vključujejo dinamične podatke, v splošno uporabljanim elektronskem formatu omogoča državljanom in pravnim subjektom, da najdejo nove načine za njihovo uporabo ter ustvarijo nove inovativne izdelke in storitve. Države članice in organi javnega sektorja lahko pri svojih prizadevanjih, da bi bili podatki zlahka dostopni za ponovno uporabo, izkoristijo in prejmejo ustrezno finančno podporo iz ustreznih skladov in programov Unije, s čimer se zagotavlja široka uporaba digitalnih tehnologij ali digitalna preobrazba javnih uprav in javnih služb.
- (9) Informacije javnega sektorja predstavljajo izjemen vir podatkov, ki lahko prispeva k izboljšanju notranjega trga ter k razvoju novih aplikacij za potrošnike in pravne subjekte. Pametna uporaba podatkov, vključno z njihovo obdelavo prek aplikacij umetne inteligence, ima lahko preobrazbeni učinek na vse gospodarske sektorje.
- (10) Direktiva 2003/98/ES je določila nabor minimalnih pravil, ki urejajo ponovno uporabo, in praktične ureditve za olajšanje ponovne uporabe obstoječih dokumentov, ki jih hranijo organi javnega sektorja držav članic, vključno z izvršilnimi, zakonodajnimi in sodnimi organi. Od sprejetja prvega nabora pravil o ponovni uporabi informacij javnega sektorja se je količina podatkov na svetu, vključno z javnimi podatki, eksponentno povečala, pri čemer nastajajo in se zbirajo nove vrste podatkov. Hkrati se nenehno razvijajo tehnologije za analiziranje, izkoriščanje in obdelavo podatkov, kot so strojno učenje, umetna inteligenca in internet stvari. Ta hitri tehnološki razvoj omogoča oblikovanje novih storitev in novih aplikacij, ki temeljijo na uporabi, združevanju ali kombiniranju podatkov. Ker pravila, prvotno sprejeta leta 2003 in spremenjena leta 2013, tem hitrim spremembam ne ustrezajo več, obstaja nevarnost, da gospodarske in socialne priložnosti, ki jih omogoča ponovna uporaba javnih podatkov, ne bodo izkoriščene.
- (11) Razvoj, usmerjen k podatkovni družbi, kjer se uporabljajo podatki iz različnih področij in dejavnosti, vpliva na življenje vseh državljanov v Uniji, med drugim tako, da jim omogoča nove načine za dostop do znanja in pridobitev znanja.
- (12) V tem razvoju ima digitalna vsebina pomembno vlogo. Proizvodnja vsebine je v zadnjih letih povzročila in še vedno povzroča hitro ustvarjanje novih delovnih mest. Večina teh delovnih mest se ustvari v inovativnih zagonskih podjetjih ter malih in srednjih podjetjih (MSP).
- (13) Eden od pglavitnih ciljev vzpostavitve notranjega trga je ustvarjanje pogojev, ki bodo prispevali k razvoju storitev in proizvodov na ravni Unije in v državah članicah. Informacije javnega sektorja ali informacije, ki se zbirajo, proizvajajo, reproducirajo in razširjajo pri izvajanju javne naloge ali opravljanju storitve v splošnem interesu, so pomemben primarni material za proizvode in storitve z digitalno vsebino in bodo z razvojem

naprednih digitalnih tehnologij, kot so umetna inteligenca, tehnologije distribuirane knjige transakcij in internet stvari, postale še pomembnejši vir vsebin. V tem smislu bo bistvena široka čezmejna geografska pokritost. Pričakuje se povečane možnosti ponovne uporabe takih informacij med drugim, da se vsem družbam Unije, vključno z mikropodjetji in MSP, pa tudi civilni družbi, omogoči, da izkoriščajo potencial teh informacij ter prispevajo h gospodarskemu razvoju, ustvarjanju visokokakovostnih delovnih mest in zaščiti, zlasti v korist lokalnih skupnosti, pa tudi k pomembnim družbenim ciljem, kot sta odgovornost in preglednost.

- (14) Omogočanje ponovne uporabe dokumentov, ki jih hrani organ javnega sektorja, predstavlja dodano vrednost v korist ponovnih uporabnikov, končnih uporabnikov in družbe na splošno ter v številnih primerih tudi za organ javnega sektorja, s povečanjem preglednosti in odgovornosti ter povratnih informacij ponovnim uporabnikom in končnim uporabnikom, ki zadevnemu organu javnega sektorja omogočajo, da izboljša kakovost zbranih informacij in izpolnjevanje svojih javnih nalog.
- (15) Med pravili in praksami držav članic glede izkoriščanja virov informacij javnega sektorja obstajajo znatne razlike, ki ovirajo polni razvoj gospodarskega potenciala tega ključnega vira. Treba bi bilo upoštevati dejstvo, da so prakse organov javnega sektorja pri izkoriščanju informacij javnega sektorja med državami članicami še vedno različne. Kadar razlike med nacionalnimi predpisi in praksami ali pomanjkanje jasnosti ovirajo nemoteno delovanje notranjega trga in pravičen razvoj informacijske družbe v Uniji, bi bilo treba nacionalna pravila in prakse glede ponovne uporabe dokumentov javnega sektorja vsaj minimalno harmonizirati.
- (16) Pojem odprti podatki se na splošno nanaša na podatke v odprtem formatu, ki jih lahko vsakdo svobodno uporablja, ponovno uporablja in deli za kakršen koli namen. Politike odprtih podatkov, ki spodbujajo široko razpoložljivost in ponovno uporabo informacij javnega sektorja za zasebne ali komercialne namene z minimalnimi pravnimi, tehničnimi ali finančnimi omejitvami ali brez njih in pospešujejo kroženje informacij ne le za gospodarske subjekte, temveč predvsem za javnost, imajo lahko pomembno vlogo pri spodbujanju družbene angažiranosti ter snovanju in podpiranju razvoja novih storitev, ki temeljijo na novih načinih združevanja in uporabe takih informacij. Države članice se spodbuja, da pospešujejo ustvarjanje podatkov na podlagi načela „vgrajena in privzeta odprtost“ za vse dokumente, ki spadajo na področje uporabe te direktive. Pri tem bi morale zagotoviti dosledno raven zaščite ciljev javnega interesa, kot je javna varnost, tudi kadar gre za občutljive informacije, povezane z zaščito kritične infrastrukture. Zagotoviti bi morale tudi varstvo osebnih podatkov, tudi kadar informacije iz posameznega nabora podatkov ne predstavljajo tveganja za identifikacijo ali izločitev fizične osebe, vendar pa bi lahko obstajalo tako tveganje, kadar se te informacije kombinirajo z drugimi razpoložljivimi informacijami.
- (17) Nadalje, brez minimalne harmonizacije na ravni Unije lahko zakonodajne aktivnosti na nacionalni ravni, ki so se v številnih državah članice že začele kot odgovor na tehnološke izzive, povzročijo še večje razlike. Vpliv takih zakonodajnih razlik in negotovosti bo postal znatnejši z nadaljnjim razvojem informacijske družbe, ki je že precej povečala čezmejno izkoriščanje informacij.
- (18) Države članice so na podlagi Direktive 2003/98/ES oblikovale politike ponovne uporabe, pri čemer so nekatere sprejele ambiciozne pristope v zvezi z odprtimi podatki, da bi državljanom in pravnim subjektom olajšale ponovno uporabo dostopnih javnih podatkov v obsegu, ki presega minimalno raven iz navedene direktive. Obstaja tveganje, da različna pravila v državah članicah ovirajo čezmejno ponudbo proizvodov in storitev in preprečujejo ponovno uporabo primerljivih sklopov javnih podatkov za vseunijske aplikacije, ki temeljijo na njih. Zato je potrebna minimalna harmonizacija v zvezi z določitvijo, kateri javni podatki so razpoložljivi za ponovno uporabo na notranjem informacijskem trgu, v skladu z zadevnimi režimi dostopa, splošnimi in sektorskimi, vendar brez vpliva na njih, kot je režim, opredeljen v Direktivi 2003/4/ES. Določbe prava Unije in nacionalnega prava, ki presegajo te minimalne zahteve, zlasti v primerih sektorskega prava, bi se morale še naprej uporabljati. Med primeri določb, ki presegajo minimalno raven harmonizacije iz te direktive, so pragovi za dovoljene stroške za ponovno uporabo, ki so nižji od pragov, določenih v tej direktivi, ali manj restriktivni pogoji za izdajo dovoljenja, kot so tisti iz te direktive. Ta direktiva zlasti ne posega v določbe, ki presegajo minimalno stopnjo harmonizacije iz te direktive, kakor je določeno v delegiranih uredbah Komisije, sprejetih na podlagi Direktive 2010/40/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁹⁾.

⁽⁹⁾ Direktiva 2010/40/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. julija 2010 o okviru za uvajanje inteligentnih prometnih sistemov v cestnem prometu in za vmesnike do drugih vrst prevoza (UL L 207, 6.8.2010, str. 1).

- (19) Države članice se poleg tega spodbuja, da presežejo minimalne zahteve iz te direktive, tako da bi te zahteve uporabljale za dokumente, ki jih hranijo javna podjetja v zvezi z dejavnostmi, za katere je bilo na podlagi člena 34 Direktive 2014/25/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁰⁾ ugotovljeno, da so neposredno izpostavljene konkurenci. Države članice se lahko tudi odločijo, da zahteve iz te direktive uporabljajo za zasebna podjetja, zlasti tista, ki opravljajo storitve v splošnem interesu.
- (20) Potreben je splošni okvir za pogoje, ki urejajo ponovno uporabo dokumentov javnega sektorja, da se zagotovijo pošteni, sorazmerni in nediskriminacijski pogoji za ponovno uporabo takih informacij. Organi javnega sektorja zbirajo, proizvajajo, reproducirajo in razširjajo dokumente, da izpolnijo svoje javne naloge. Javna podjetja zbirajo, proizvajajo, reproducirajo in razširjajo dokumente, da zagotovijo storitve v splošnem interesu. Uporaba takih dokumentov za druge razloge pomeni ponovno uporabo. Politike držav članic lahko presežejo minimalne standarde, določene v tej direktivi, in tako omogočijo obsežnejšo ponovno uporabo. Pri prenosu te direktive lahko države članice poleg izraza „dokument“ uporabijo druge izraze, če je ohranjen popolni obseg tega, kar vključuje opredelitev izraza „dokument“ v tej direktivi.
- (21) Ta direktiva bi se morala uporabljati za dokumente, ki jih zadevni organi javnega sektorja zagotavljajo kot del svojih javnih nalog, kakor so opredeljene s pravom ali drugimi zavezujočimi pravili v državah članicah. Če takih pravil ni, bi bilo treba te javne naloge opredeliti v skladu z običajno upravno prakso v državah članicah, pod pogojem, da je obseg teh javnih nalog pregleden in predmet pregledov. Javne naloge so lahko opredeljene na splošno ali za vsak primer posebej za posamezne organe javnega sektorja.
- (22) To direktivo bi bilo treba uporabljati za dokumente, ki so dostopni za ponovno uporabo, ko organi javnega sektorja za informacije izdajo dovoljenje, jih prodajo, razširjajo, izmenjajo ali zagotavljajo informacije. Da bi se izognili navzkrižnim subvencijam, bi ponovna uporaba morala vključevati nadaljnjo uporabo dokumentov v okviru same organizacije za dejavnosti, ki ne spadajo v obseg njenih javnih nalog. Dejavnosti, ki ne spadajo v javno nalogo, navadno vključujejo zagotavljanje dokumentov, ki se predložijo in zaračunajo izključno na poslovni podlagi ter v konkurenci z drugimi na trgu.
- (23) Ta direktiva ne omejuje ali ovira javnih organov in drugih organov javnega sektorja pri izvajanju njihovih zakonsko predpisanih nalog. Ta direktiva določa obveznost držav članic, da dajo vse obstoječe dokumente na voljo za ponovno uporabo, razen če je dostop omejen ali izključen v skladu z nacionalnimi pravili o dostopu do dokumentov ali če zanj veljajo druge izjeme, navedene v tej direktivi. Ta direktiva temelji na obstoječih režimih dostopa v državah članicah in ne spreminja nacionalnih pravil za dostop do dokumentov. Ne uporablja se v primerih, kadar lahko državljani ali pravni subjekti, skladno z ustreznim režimom dostopa, pridobijo dokumente, če lahko dokažejo poseben interes. Na ravni Unije člen 41 o pravici do dobrega upravljanja in člen 42 o pravici dostopa do dokumentov v Listini priznavata pravico vsakega državljan Unije in vsake fizične ali pravne osebe s prebivališčem ali statutarnim sedežem v državi članici do dostopa do dokumentov, ki jih hranijo Evropski parlament, Svet in Komisija. Organe javnega sektorja bi bilo treba spodbujati, da vse dokumente, ki jih hranijo, dajo na razpolago za ponovno uporabo. Organi javnega sektorja bi morali pospeševati in spodbujati ponovno uporabo dokumentov, vključno z uradnimi besedili zakonodajne in upravne narave, kadar ima organ javnega sektorja pravico, da njihovo ponovno uporabo odobri.
- (24) Države članice opravljanje storitev v splošnem interesu pogosto prenesejo na subjekte zunaj javnega sektorja, hkrati pa ohranjajo visoko stopnjo nadzora nad takimi subjekti. Obenem se Direktiva 2003/98/ES uporablja le za dokumente, ki jih hranijo organi javnega sektorja, pri čemer so javna podjetja izključena iz področja uporabe navedene direktive. To povzroča, da dokumenti, nastali v okviru izvajanja storitev splošnega interesa na številnih področjih, zlasti v sektorjih gospodarskih javnih služb, niso v zadostni meri razpoložljivi za ponovno uporabo. Prav tako znatno zmanjšuje možnost ustvarjanja čezmejnih storitev na podlagi dokumentov, ki jih hranijo javna podjetja, ki opravljajo storitve v splošnem interesu.
- (25) Zato bi bilo treba Direktivo 2003/98/ES spremeniti, da bi zagotovili, da se bo lahko uporabljala za ponovno uporabo obstoječih dokumentov, nastalih pri opravljanju storitev v splošnem interesu s strani javnih podjetij, ki opravljajo eno od dejavnosti iz členov 8 do 14 Direktive 2014/25/EU, ter javnih podjetij, ki delujejo kot izvajalci

⁽¹⁰⁾ Direktiva 2014/25/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju naročnikov, ki opravljajo dejavnosti v vodnem, energetske in prometnem sektorju ter sektorju poštinskih storitev ter o razveljavitvi Direktive 2004/17/ES (UL L 94, 28.3.2014, str. 243).

javnih storitev na podlagi člena 2 Uredbe (ES) št. 1370/2007 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹¹⁾, javnih podjetij, ki delujejo kot letalski prevozniki, ki opravljajo obveznosti javne službe na podlagi člena 16 Uredbe (ES) št. 1008/2008 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹²⁾, ter javnih podjetij, ki delujejo kot lastniki ladij Skupnosti, ki opravljajo obveznosti javnih služb na podlagi člena 4 Uredbe Sveta (EGS) št. 3577/92 ⁽¹³⁾.

- (26) Ta direktiva ne vsebuje splošne obveznosti dopustitve ponovne uporabe dokumentov, ki jih ustvarijo javna podjetja. Odločitev, ali se ponovna uporaba odobri ali ne, bi morala biti prepuščena zadevnemu javnemu podjetju, razen kadar je drugače zahtevano s to direktivo ali pravom Unije ali nacionalnim pravom. Šele potem, ko je javno podjetje dalo na voljo dokument za ponovno uporabo, bi moralo upoštevati ustrezne obveznosti, določene v poglavjih III in IV te direktive, zlasti glede formatov, zaračunavanja nadomestil, preglednosti, izdajanja dovoljenj, nediskriminacije in prepovedi izključnih dogovorov. Po drugi strani pa javnim podjetjem ne bi bilo treba izpolnjevati zahtev iz poglavja II, kot so pravila, ki se uporabljajo za obdelavo zahtevkov. Kadar se dovoli ponovna uporaba dokumentov, bi bilo treba posebno pozornost nameniti občutljivim informacijam, povezanim z zaščito kritične infrastrukture, kakor je opredeljeno v Direktivi Sveta 2008/114/ES ⁽¹⁴⁾, in zaščiti ključnih storitev v smislu Direktive (EU) 2016/1148 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁵⁾.
- (27) Obseg ustvarjenih raziskovalnih podatkov eksponentno raste in daje možnosti za ponovno uporabo zunaj znanstvene skupnosti. Za učinkovito in celostno obravnavo vse večjih družbenih izzivov je postalo ključno in nujno, da je mogoče dostopati do podatkov iz različnih virov, pa tudi različnih sektorjev in disciplin, jih povezovati ter ponovno uporabljati. Med raziskovalnimi podatki so statistični podatki, rezultati poskusov, meritve, opazovanja, ki izhajajo iz terenskega dela, rezultati anket ter posnetki in slike razgovorov. Med njimi so tudi metapodatki, specifikacije in drugi digitalni predmeti. Raziskovalni podatki se razlikujejo od znanstvenih člankov, v katerih znanstveniki poročajo o ugotovitvah, ki izhajajo iz njihovih raziskav, in jih komentirajo. Dolga leta je bila odprta razpoložljivost in možnost ponovne uporabe podatkov iz javno financiranih znanstvenih raziskav odvisna od posebnih pobud politike. Odprti dostop se razume kot praksa zagotavljanja brezplačnega spletnega dostopa do rezultatov raziskav končnim uporabnikom brez omejitev uporabe in ponovne uporabe, kar presega okvir možnosti za zahtevo priznanja avtorstva. Cilj politik odprtega dostopa je zlasti zagotoviti raziskovalcem in širši javnosti dostop do raziskovalnih podatkov čim prej v procesu razširjanja ter poenostaviti njihovo uporabo in ponovno uporabo. Odprti dostop povečuje kakovost, zmanjšuje potrebo po nepotrebnem podvajanju raziskav, pospešuje znanstveni napredek, je sredstvo za boj proti znanstvenim goljufijam ter lahko na splošno spodbudi gospodarsko rast in inovacije. Poleg zagotavljanja odprtega dostopa so hvalevredna prizadevanja usmerjena v to, da bi načrtovanje upravljanja podatkov postalo standardna znanstvena praksa, in v podporo razširjanju raziskovalnih podatkov, ki jih je mogoče enostavno najti, so dostopni in interoperabilni ter jih je mogoče ponovno uporabiti (načelo FAIR).
- (28) Iz navedenih razlogov je primerno določiti, da morajo države članice sprejeti politike odprtega dostopa za podatke, pridobljene v javno financiranih raziskavah, in zagotoviti, da takšne politike izvajajo vse raziskovalne organizacije, in organizacije, ki raziskave financirajo. Raziskovalne organizacije in organizacije, ki raziskave financirajo, bi lahko bile organizirane tudi kot organi javnega sektorja ali javna podjetja. Ta direktiva se za take hibridne organizacije uporablja le v njihovi vlogi raziskovalnih organizacij in za njihove raziskovalne podatke. Politike odprtega dostopa običajno omogočajo več izjem od načela, da je treba zagotoviti javno dostopnost rezultatov znanstvenih raziskav. Priporočilo Komisije z dne 25. aprila 2018 o dostopu do znanstvenih informacij in njihovem arhiviranju, kjer so med drugim opisani pomembni elementi politik odprtega dostopa. Poleg tega bi bilo treba izboljšati pogoje, pod katerimi je mogoče nekatere podatke iz raziskav ponovno uporabiti. Zato bi bilo treba nekatere obveznosti, ki izhajajo iz te direktive, razširiti na raziskovalne podatke, ki izhajajo iz znanstvenih raziskav, subvencioniranih z javnim financiranjem ali sofinanciranih s strani javnih in zasebnih subjektov. V okviru nacionalnih politik odprtega dostopa bi morala biti javna dostopnost javno financiranih raziskovalnih

⁽¹¹⁾ Uredba (ES) št. 1370/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2007 o javnih storitvah železniškega in cestnega potniškega prevoza ter o razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 1191/69 in št. 1107/70 (UL L 315, 3.12.2007, str. 1).

⁽¹²⁾ Uredba (ES) št. 1008/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. septembra 2008 o skupnih pravilih za opravljanje zračnih prevozov v Skupnosti (UL L 293, 31.10.2008, str. 3).

⁽¹³⁾ Uredba Sveta (EGS) št. 3577/92 z dne 7. decembra 1992 o uporabi načela prostega pretoka storitev v pomorskem prometu med državami članicami (pomorska kabotaža) (UL L 364, 12.12.1992, str. 7).

⁽¹⁴⁾ Direktiva Sveta (ES) št. 114/2008 z dne 8. decembra 2008 o ugotavljanju in določanju evropske kritične infrastrukture ter o oceni potrebe za izboljšanje njene zaščite (UL L 345, 23.12.2008, str. 75).

⁽¹⁵⁾ Direktiva (EU) 2016/1148 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. julija 2016 o ukrepih za visoko skupno raven varnosti omrežij in informacijskih sistemov v Uniji (UL L 194, 19.7.2016, str. 1).

podatkov standardna možnost. Vendar bi bilo treba v zvezi s tem ustrezno upoštevati pomisleke glede zasebnosti, varstva osebnih podatkov, zaupnosti, nacionalne varnosti, upravičenih poslovnih interesov, kot so poslovne skrivnosti, in pravic intelektualne lastnine tretjih oseb v skladu z načelom „odprto, kolikor je mogoče, zaprto, kolikor je potrebno“. Poleg tega raziskovalni podatki, do katerih zaradi nacionalne varnosti, obrambe ali javne varnosti dostop ni dovoljen, ne bi smeli biti vključeni v to direktivo. Da bi se izognili kakršni koli upravni obremenitvi, bi se morale obveznosti, ki izhajajo iz te direktive, uporabljati samo za tiste raziskovalne podatke, ki so jih raziskovalci, organizacije, ki opravljajo raziskave, ali organizacije, ki jih financirajo, že dali na razpolago javnosti prek institucionalnih ali tematskih repozitorijev, ter ne bi smele povzročati dodatnih stroškov pri pridobivanju naborov podatkov ali tega, da bi bilo potrebno dodatno shranjevanje podatkov. Države članice lahko razširijo uporabo te direktive na raziskovalne podatke, ki so na razpolago javnosti prek drugih podatkovnih infrastruktur poleg repozitorijev, v odprto dostopnih publikacijah, v obliki datoteke, priložene članku, podatkovnemu članku ali članku v podatkovni reviji. Dokumenti, ki niso raziskovalni podatki, bi morali še naprej biti izvzeti iz področja uporabe te direktive.

- (29) Opredelitev pojma „organ javnega sektorja“ temelji na opredelitvi pojma iz točke 1 člena 2(1) Direktive 2014/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta⁽¹⁶⁾. Opredelitev pojmov „subjekt javnega prava“ iz navedene direktive in „javno podjetje“ iz Direktive 2014/25/EU bi se morali uporabljati za to direktivo.
- (30) Ta direktiva določa opredelitev pojma „dokument“ in navedena opredelitev bi morala vključevati vse dele dokumenta. Pojem „dokument“ bi moral zajemati vsako navedbo aktov, dejstev ali informacij – in vsako zbiranje takih aktov, dejstev ali informacij – ne glede na vrsto nosilca podatkov (papir ali elektronska oblika ali zvočni, vizualni ali avdiovizualni posnetek). Namen opredelitve pojma „dokument“ ni vključevati računalniške programe. Države članice lahko razširijo uporabo te direktive na računalniške programe.
- (31) Organi javnega sektorja vse pogosteje dajejo svoje dokumente na razpolago za ponovno uporabo na proaktiven način, in sicer tako, da je dokumente in povezane metapodatke mogoče najti na spletu in so dejansko razpoložljivi v odprtem formatu, ki so strojno berljivi ter omogočajo interoperabilnost, ponovno uporabo in dostopnost. Dokumenti bi morali biti na razpolago za ponovno uporabo tudi na podlagi zahtevka, ki ga vloži ponovni uporabnik. V teh primerih bi moral biti rok za odgovor na zahtevek za ponovno uporabo razumen in skladen z enakovrednim rokom za zahtevke za dostop do dokumenta po ustreznih režimih dostopa. Iz te zahteve pa bi bilo treba izvzeti javna podjetja, izobraževalne ustanove, organizacije, ki izvajajo raziskave, in organizacije za financiranje raziskav. Razumni roki v Uniji bodo spodbujali oblikovanje novih združenih (agregiranih) informacijskih proizvodov in storitev na vseunijski ravni. To je zlasti pomembno za dinamične podatke (vključno s podatki o okolju, prometu, satelitskimi podatki, meteorološkimi podatki ter podatki, ustvarjenimi s senzorji), pri katerih sta pogoj za ekonomsko vrednost takojšna razpoložljivost informacij in njihovo redno posodabljanje. Dinamični podatki bi zato morali biti na razpolago takoj po tem, ko so zbrani, ali v primeru ročnega posodabljanja takoj po spremembi nabora podatkov prek vmesnika za aplikacijsko programiranje (API), da bi tako omogočili lažji razvoj interneta ter mobilnih aplikacij in aplikacij v oblaku, ki temeljijo na takih podatkih. Kadar to zaradi tehničnih ali finančnih omejitev ni mogoče, bi morali organi javnega sektorja dokumente dati na razpolago v obdobju, ki omogoča polno izkoriščanje njihovega gospodarskega potenciala. Za odpravo zadevnih tehničnih in finančnih omejitev bi bilo treba sprejeti konkretne ukrepe. Če se uporabi dovoljenje, je časovna razpoložljivost dokumentov lahko del pogojev dovoljenja. Kadar je preverjanje podatkov ključno zaradi upravičenih razlogov javnega interesa, zlasti na področju javnega zdravja in varnosti, bi bilo treba dati dinamične podatke na razpolago takoj po preverjanju. Takšno ključno preverjanje ne bi smelo vplivati na pogostost posodabljanja.
- (32) Da bi pridobili dostop do podatkov, ki se s to direktivo odpirajo za ponovno uporabo, bi bilo koristno zagotoviti dostop do dinamičnih podatkov prek kakovostno zasnovanih API. API je nabor funkcij, postopkov, opredelitev in protokolov za komunikacijo stroj-stroj in neprekinjeno izmenjavo podatkov. API bi morali biti podprti z jasno in popolno tehnično dokumentacijo, ki je na voljo na spletu. Kadar je mogoče, bi bilo treba uporabljati odprte API. Uporabljati bi bilo treba unijske ali mednarodno priznane standardne protokole, po potrebi pa tudi mednarodne standarde za podatkovne nize. Stopnje kompleksnosti API so lahko različne, lahko zgolj povezujejo podatkovno zbirko za pridobitev posebnih naborov podatkov, spletnega vmesnika ali bolj zapletenih ureditev. Ponovna uporaba in souporaba podatkov z ustrezno uporabo vmesnikov aplikacijskih programov ima splošen pomen, saj bo razvijalcem in zagonskim podjetjem pomagala pri ustvarjanju novih storitev in proizvodov. Je tudi ključna sestavina za ustvarjanje dragocenih okolij v zvezi s podatkovnimi sredstvi, ki pogosto ostanejo neizkoriščena. Vzpostavitev in uporaba API morata temeljiti na več načelih: razpoložljivosti, stabilnosti, vzdrževanju v celotnem

⁽¹⁶⁾ Direktiva 2014/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju in razveljavitvi Direktive 2004/18/ES (UL L 94, 28.3.2014, str. 65).

življenjskem ciklu, enotni uporabi in standardih, prijaznosti do uporabnika in varnosti. Dinamične podatke, tj. podatke, ki se velikokrat posodablajo, pogosto v realnem času, bi morali organi javnega sektorja in javna podjetja dati na voljo za ponovno uporabo takoj, ko jih zberejo, z uporabo primernih API in po potrebi omogočiti masovni prenos k sebi, razen v primeru, če bi bili zaradi tega nesorazmerno obremenjeni. Pri ocenjevanju sorazmernosti obremenjenosti bi bilo treba upoštevati velikost in operativni proračun zadevnega organa javnega sektorja ali javnega podjetja.

- (33) Možnosti za ponovno uporabo je mogoče izboljšati z omejitvijo primerov, v katerih je treba digitalizirati papirne dokumente ali obdelati digitalne datoteke, da bi postale medsebojno združljive. Zato bi morali organi javnega sektorja dokumente dati na voljo v kakršnem koli obstoječem formatu ali jeziku, kadar je to možno in primerno, elektronsko. Organi javnega sektorja bi morali zahteve za izvlečke iz obstoječih dokumentov sprejeti pozitivno, če bi odobritev takega zahtevka vključevala samo preprost postopek. Od organov javnega sektorja kljub temu ne bi smeli zahtevati, da zagotovijo izvleček dokumenta ali spremenijo format zahtevane informacije, kadar bi to zanje pomenilo nesorazmerno obremenitev. Zaradi olajšanja ponovne uporabe bi morali organi javnega sektorja dati svoje lastne dokumente na voljo v formatu, ki, kolikor je to mogoče in primerno, ni odvisen od uporabe posebne programske opreme. Kadar je možno in primerno, bi organi javnega sektorja morali upoštevati možnosti ponovne uporabe dokumentov za invalide ali s strani invalidov, in sicer tako, da jim zagotovijo informacije v dostopnem formatu v skladu z zahtevami iz Direktive (EU) 2016/2102 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁷⁾.
- (34) Kadar je izvedljivo in ustrezno, bi morali organi javnega sektorja za lažjo ponovno uporabo dokumentov, tudi tistih, ki so objavljeni na spletiščih, dati na razpolago v odprtem in strojno berljivem formatu skupaj z njihovimi metapodatki, z največjo stopnjo natančnosti in ločljivosti, v formatu, ki zagotavlja interoperabilnost, na primer tako, da bi jih obdelali skladno z načeli, ki urejajo zahteve za združljivost in uporabnost prostorskih informacij v skladu z Direktivo 2007/2/ES.
- (35) Veljati bi morale, da je dokument v strojno berljivem formatu, če je v datotečnem formatu, ki je strukturiran tako, da programskim aplikacijam omogoča, da v njem zlahka določajo, prepoznajo in izločajo določene podatke. Podatke, kodirane v datotekah, strukturiranih v strojno berljivem formatu, bi bilo treba šteti za strojno berljive podatke. Strojno berljiv format je lahko odprt ali lastniški. Lahko so formalni standardi ali ne. Za dokumente, kodirane v datotečnem formatu, ki omejuje samodejno obdelavo, saj iz njih podatkov ni možno ali jih ni možno brez težav izločiti, se ne bi smelo šteti, da so v strojno berljivem formatu. Države članice bi morale, kadar je možno in primerno, spodbujati uporabo unijskega ali mednarodno priznanega odprtega in strojno berljivega formata. Po potrebi bi bilo pri oblikovanju tehničnih rešitev za ponovno uporabo dokumentov treba upoštevati evropski okvir za interoperabilnost.
- (36) Nadomestila za ponovno uporabo dokumentov predstavljajo pomembno oviro pri vstopu na trg za zagonska podjetja ter MSP. Zato bi morali biti dokumenti brezplačno na razpolago za ponovno uporabo in, kadar je treba ponovno uporabo dokumentov zaračunati, bi morala biti nadomestila načeloma omejena na mejne stroške. Kadar organi javnega sektorja prostovoljno ali v skladu z nacionalnim pravom izvajajo zelo obsežno iskanje ali izredno drage spremembe formata zahtevanih informacij, se lahko stroški, povezani s temi dejavnostmi, krijejo z mejnimi stroški. V izjemnih primerih pa bi bilo zlasti treba upoštevati, da ne bi smeli oteževati običajnega delovanja organov javnega sektorja, ki morajo ustvarjati prihodek, da lahko krijejo velik del stroškov pri izvajanju svojih javnih nalog. To velja tudi v primerih, ko je organ javnega sektorja dal podatke na razpolago kot odprte podatke, vendar mora ustvariti prihodek, da bi kril velik del svojih stroškov, ki jih ima pri izvajanju drugih javnih nalog. Upoštevati je treba tudi vlogo javnih podjetij v konkurenčnem gospodarskem okolju. Organi javnega sektorja in javna podjetja bi morali zato imeti možnost, da v takih primerih zaračunavajo več kot mejne stroške. Ta nadomestila bi morala biti določena v skladu z objektivnimi, preglednimi in preverljivimi merili, skupni prihodek

⁽¹⁷⁾ Direktiva (EU) 2016/2102 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. oktobra 2016 o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij organov javnega sektorja (UL L 327, 2.12.2016, str. 1).

od zagotavljanja dokumentov in dovoljenj za ponovno uporabo dokumentov pa ne bi smel presežati stroškov zbiranja in priprave, tudi z nakupom od tretjih oseb, reprodukcije, vzdrževanja, hranjenja in razširjanja, vključno z razumno donosnostjo naložbe. Po potrebi bi morale biti mogoče v upravičene stroške vključiti tudi stroške anonimizacije osebnih podatkov in stroške ukrepov, sprejetih za varovanje zaupnosti podatkov. Države članice lahko od organov javnega sektorja in javnih podjetij zahtevajo, da razkrijejo te stroške. Zahteva, da organi javnega sektorja ustvarjajo prihodek za kritje velikega dela stroškov, ki jih imajo pri izvajanju svojih javnih nalog ali zaradi obsega storitev splošnega pomena, ki so prenesene na javna podjetja, ni nujno pravna zahteva in lahko na primer izhaja iz upravne prakse držav članic. Take zahteve bi morale države članice redno pregledovati.

- (37) Donosnost naložbe je mogoče razumeti kot odstotek, poleg mejnih stroškov, ki omogoča povrnitev stroškov kapitala in vključitev realne stopnje donosa. Ker so stroški kapitala tesno povezani z obrestnimi merami kreditnih institucij, ki temeljijo na fiksni obrestni meri Evropske centralne banke (ECB) za operacije glavnega refinanciranja, ni mogoče razumno pričakovati, da bo donosnost več kot 5 % nad fiksno obrestno mero ECB.
- (38) Knjižnice, vključno z univerzitetnimi knjižnicami, muzeji in arhivi bi morali imeti možnost, da zaračunavajo več kot mejne stroške, da njihovo normalno delovanje ne bi bilo ovirano. V primeru navedenih organov javnega sektorja skupni prihodek od zagotavljanja dokumentov in dovoljevanja ponovne uporabe dokumentov v ustreznem obračunskem obdobju ne bi smel presežati stroškov zbiranja, priprave, reprodukcije, razširjanja, ohranjanja in pridobitve pravic, vključno z razumno donosnostjo naložbe. Po potrebi bi bilo treba v upravičene stroške vključiti tudi stroške anonimizacije osebnih podatkov ali poslovno občutljivih informacij. Pri knjižnicah, vključno z univerzitetnimi knjižnicami, muzejih in arhivih se lahko zaradi njihovih posebnosti pri izračunu razumne donosnosti naložbe upoštevajo nadomestila, ki se v zasebnem sektorju zaračunavajo za ponovno uporabo enakih ali podobnih dokumentov.
- (39) Zgornje meje nadomestil, določene v tej direktivi, ne posegajo v pravice držav članic, da uvedejo nižja nadomestila ali sploh nobenih.
- (40) Države članice bi morale določiti merila za zaračunavanje nad mejnimi stroški. Morale bi imeti možnost, da ta merila določijo v nacionalnih pravilih ali pa da določijo ustrezní organ ali ustrezne organe, pristojne za določitev teh meril, razen samega organa javnega sektorja. Ta organ bi moral biti organiziran v skladu z ustavnim in pravnim sistemom držav članic. To bi lahko bil obstoječi organ s proračunskimi izvršnimi pooblastili in politično odgovornostjo.
- (41) Zagotovitev, da so pogoji za ponovno uporabo dokumentov javnega sektorja jasni in javno dostopni, je predpogoj za razvoj informacijskega trga na ravni Unije. Zato je treba vse veljavne pogoje za ponovno uporabo dokumentov pojasniti potencialnim ponovnim uporabnikom. Države članice bi morale spodbujati ustvarjanje indeksov dostopnih dokumentov, ki bi bili po potrebi na voljo na spletu, da bi pospešile in olajšale zahtevke za ponovno uporabo. Vlagatelje zahtevkov za ponovno uporabo dokumentov, ki jih hranijo subjekti, ki niso javna podjetja, izobraževalne ustanove, organizacije, ki izvajajo raziskave, in organizacije za financiranje raziskav, bi bilo treba obvestiti o pravnih sredstvih, ki jih imajo na voljo v zvezi z odločitvami ali praksami, ki na njih vplivajo. To bo zlasti pomembno za zagonska podjetja in MSP, ki morda nimajo izkušenj s komuniciranjem z organi javnega sektorja iz drugih držav članic in niso seznanjena z ustreznimi pravnimi sredstvi.
- (42) Pravna sredstva bi morala vključevati možnost preizkusa s strani nepristranskega organa za pritožbe. To bi lahko bil že obstoječi nacionalni organ, na primer nacionalni organ za varstvo konkurence, nadzorni organ, ustanovljen v skladu z Uredbo (EU) 2016/679, nacionalni organ za odobritev dostopa do dokumentov ali nacionalni sodni organ. Ta organ bi moral biti organiziran v skladu z ustavnimi in pravnimi sistemi držav članic. Pritožba pri tem organu ne bi smela prejudicirati drugih pravnih sredstev, ki so sicer na voljo vlagateljem zahtevkov za ponovno uporabo. Moral pa bi se razlikovati od organa države članice, ki določa merila za zaračunavanje nad mejnimi stroški. Pravna sredstva bi morala vključevati možnost preizkusa negativnih odločitev, pa tudi odločitev, ki bi kljub temu, da dovoljujejo ponovno uporabo, lahko vseeno vplivale na vlagatelje zaradi drugih razlogov, zlasti z uporabo pravil o zaračunavanju. Postopek preizkusa bi moral biti hiter in v skladu s potrebami hitro spreminjajočega se trga.
- (43) Javen dostop do vseh splošno dostopnih dokumentov, ki jih hrani javni sektor — ki zadeva ne samo politični proces, temveč tudi zakonodajni in upravni proces — je temeljni instrument za razširitev pravice do znanja, ki je temeljno načelo demokracije. Ta cilj se uporablja za institucije na vseh ravneh, bodisi lokalni, nacionalni ali mednarodni.

- (44) Ponovna uporaba dokumentov ne bi smela biti pogojena. V nekaterih primerih pa se bo zaradi razloga cilja javnega interesa lahko izdalo dovoljenje, s katerim se bodo imetniku dovoljenja postavili pogoji za ponovno uporabo, npr. v zvezi z odgovornostjo, varstvom osebnih podatkov, pravilno uporabo dokumentov, zagotavljanjem nespreminjanja in navedbo virov. Če organi javnega sektorja izdajajo dovoljenje za ponovno uporabo dokumentov, bi morali biti pogoji dovoljenja objektivni, sorazmerni in nediskriminatorni. Pri tem lahko imajo pomembno vlogo tudi standardna dovoljenja, ki so dostopna na spletu. Zato bi morale države članice zagotoviti dostopnost standardnih dovoljenj. Kakršna koli dovoljenja za ponovno uporabo informacij javnega sektorja bi morala v vsakem primeru čim manj omejevati ponovno uporabo, na primer tako, da se omejitve nanašajo le na navedbo vira. V zvezi s tem bi morala imeti pomembno vlogo odprta dovoljenja v obliki standardiziranih javnih dovoljenj, ki so na voljo prek spleta in omogočajo prost dostop do podatkov in vsebin, ki jih lahko svobodno uporablja, spreminja in deli kdor koli za kakršen koli namen, temeljijo pa na formatih odprtih podatkov. Zato bi morale države članice spodbujati uporabo odprtih dovoljenj, ki bi sčasoma morala postati običajna praksa po vsej Uniji. Kadar organ javnega sektorja ali javno podjetje, brez poseganja v zahteve glede odgovornosti, ki so določene v pravu Unije ali nacionalnem pravu, da na razpolago dokumente za ponovno uporabo brez kakršnih koli drugih pogojev ali omejitev, se lahko temu organu javnega sektorja ali temu podjetju dovoli, da se odreče vsakršni odgovornosti v zvezi z dokumenti, ki so na razpolago za ponovno uporabo.
- (45) Če se pristojni organ odloči, da nekaterih dokumentov ne bo več dajal na voljo za ponovno uporabo ali posodabljal, bi moral te odločitve čim prej in po možnosti elektronsko objaviti.
- (46) Pogoji za ponovno uporabo ne bi smeli biti diskriminatorni za primerljive kategorije ponovne uporabe. V tem smislu prepoved diskriminacije na primer ne bi smela preprečevati brezplačne izmenjave informacij med organi javnega sektorja pri izvajanju javnih nalog, medtem ko se drugim strankam ponovna uporaba istih dokumentov zaračunava. Niti ne bi smela preprečiti sprejetja diferencirane politike zaračunavanja za komercialno ali nekomercialno ponovno uporabo.
- (47) Države članice bi morale zlasti zagotoviti, da ponovna uporaba dokumentov javnih podjetij ne privede do izkrivljanja trga in da ni ogrožena poštena konkurenca.
- (48) Organi javnega sektorja bi pri določanju načel za ponovno uporabo dokumentov morali ravnati v skladu s pravili Unije o konkurenci in nacionalnimi pravili o konkurenci, in se, kolikor je to mogoče, izogibati izključnim sporazumom z zasebnimi partnerji. Vendar pa je za zagotovitev storitve splošnega gospodarskega pomena izključna pravica do ponovne uporabe določenih dokumentov javnega sektorja včasih lahko potrebna. To je lahko v primeru, če noben komercialni založnik ne bi hotel objaviti informacij brez take izključne pravice. V zvezi s tem je primerno upoštevati vsa javna naročila storitev, ki so izključena iz področja uporabe Direktive 2014/24/EU na podlagi člena 11 navedene direktive, in partnerstva za inovacije, kakor so opredeljena v členu 31 Direktive 2014/24/EU.
- (49) Med knjižnicami, vključno z univerzitetnimi knjižnicami, muzeji, arhivi in zasebnimi partnerji, so sklenjeni številni dogovori o sodelovanju, ki vključujejo digitalizacijo kulturnih virov in zasebnim partnerjem dajejo izključne pravice. V praksi se je pokazalo, da taka javno-zasebna partnerstva lahko omogočajo ustrezno uporabo kulturnih zbirk, hkrati pa javnosti zagotavljajo lažji dostop do kulturne dediščine. Zato je primerno upoštevati trenutne razlike med državami članicami glede digitalizacije kulturnih virov, in sicer s posebnim sklopom pravil za sporazume o digitalizaciji takih virov. Kadar je izključna pravica povezana z digitalizacijo kulturnih virov, bo morebiti potrebno določeno obdobje izključnosti, da se zasebnemu partnerju lahko povrne naložba. Navedeno obdobje pa bi vseeno moralo biti omejeno in čim krajše, da se spoštuje načelo, po katerem bi moralo javno dostopno gradivo po digitalizaciji ostati dostopno javnosti. Na splošno obdobje trajanja izključne pravice za digitalizacijo kulturnih virov ne bi smelo biti daljše od 10 let. Obdobje izključnosti, daljše od 10 let, bi moralo biti predmet pregleda, pri katerem bi upoštevali tehnološke, finančne in upravne spremembe v okolju po sklenitvi ureditve. Poleg tega bi moralo vsako javno-zasebno partnerstvo za digitalizacijo kulturnih virov partnerski kulturni instituciji zagotoviti vse pravice glede uporabe digitaliziranih kulturnih virov po koncu veljavnosti ureditve.
- (50) Dogovori med imetniki podatkov in ponovnimi uporabniki podatkov, ki ne podeljujejo izrecno izključnih pravic, vendar se lahko upravičeno pričakuje, da bodo omejili razpoložljivost dokumentov za ponovno uporabo, bi morali biti pod dodatnim javnim nadzorom. Zato bi morali biti ključni elementi takšnih dogovorov objavljeni na spletu vsaj dva meseca pred začetkom veljavnosti, in sicer dva meseca pred dogovorjenim datumom, ko bi

morale strani začeti izvajati obveznosti. Z objavo bi morali zainteresiranim stranem dati možnost, da zahtevajo ponovno uporabo dokumentov, zajetih v teh dogovorih, in preprečiti tveganje omejevanja obsega morebitnih ponovnih uporabnikov. V vsakem primeru bi bilo treba takoj po sklenitvi takšnih dogovorov brez nepotrebnega odlašanja na spletu objaviti tudi njihove ključne elemente v končni obliki, o kateri so se dogovorile strani.

- (51) Namen te direktive je čim bolj zmanjšati tveganje prekomerne prednosti prvega na trgu, ki bi lahko omejila število potencialnih ponovnih uporabnikov podatkov. Kadar je verjetno, da bodo pogodbeni dogovori poleg obveznosti države članice iz te direktive, da zagotavljajo dokumente, vključevali prenos sredstev te države članice v smislu člena 107(1) PDEU, ta direktiva ne bi smela posegati v uporabo pravil o konkurenci in pravil o državni pomoči iz členov 101 do 109 PDEU. Iz pravil o državni pomoči iz členov 107, 108 in 109 PDEU izhaja, da mora država članica predhodno preveriti, ali je lahko državna pomoč vključena v zadevni pogodbeni dogovor, in zagotoviti, da je v skladu s pravili o državni pomoči.
- (52) Ta direktiva ne vpliva na varstvo posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov na podlagi prava Unije in nacionalnega prava, zlasti Uredbe (EU) 2016/679 ter Direktive 2002/58/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁸⁾, vključno z vsemi dopolnjujočimi določbami nacionalnega prava. To med drugim pomeni, da se ponovna uporaba osebnih podatkov dovoli le, če je upoštevano načelo omejitve namena iz točke (b) člena 5(1) in člena 6 Uredbe (EU) 2016/679. Anonimne informacije so informacije, ki niso povezane z določenim ali določljivim posameznikom ali osebnimi podatki, ki so anonimizirani tako, da posameznika, na katerega se nanašajo, ni mogoče ali ni več mogoče določiti. Anonimizacija je sredstvo, s katerim se interes, da so informacije javnega sektorja v največji možni meri ponovno uporabljive, uskladi z obveznostmi na podlagi prava o varstvu podatkov, vendar pri tem nastanejo stroški. Primerno je, da se ti stroški obravnavajo kot ena od stroškovnih postavk, ki jih je treba prišteti k mejnim stroškom razširjanja iz te direktive.
- (53) Pri odločanju o obsegu in pogojih za ponovno uporabo dokumentov javnega sektorja, ki vsebujejo osebne podatke, na primer v zdravstvenem sektorju, bi bilo morda treba izvesti oceno učinka v zvezi z varstvom podatkov v skladu s členom 35 Uredbe (EU) 2016/679.
- (54) Ta direktiva ne vpliva na pravice intelektualne lastnine tretjih oseb. Da bi se izognili dvomom, se pojem „pravice intelektualne lastnine“ nanaša samo na avtorske pravice in z njimi povezane pravice, vključno z oblikami varstva sui generis. Ta direktiva se ne uporablja za dokumente, za katere veljajo pravice industrijske lastnine, kot so patenti in registrirani modeli ter blagovne znamke. Ta direktiva tudi ne vpliva na obstoj ali lastništvo pravic intelektualne lastnine organov javnega sektorja in ne omejuje uveljavljanja teh pravic na kakršen koli način zunaj meja, ki jih določa ta direktiva. Obveznosti, uvedene v skladu s to direktivo, bi morale veljati le, kolikor so združljive z mednarodnimi sporazumi o varstvu pravic intelektualne lastnine, zlasti Bernsko konvencijo za varstvo književnih in umetniških del (v nadaljnjem besedilu: Bernska konvencija), Sporazumom o trgovinskih vidikih pravic intelektualne lastnine (v nadaljnjem besedilu: Sporazum TRIPS) in Pogodbo Svetovne organizacije za intelektualno lastnino o avtorski pravici (WCT). Organi javnega sektorja bi vendarle morali uveljaviti svoje avtorske pravice na način, ki omogoča ponovno uporabo.
- (55) Ob upoštevanju prava Unije ter mednarodnih obveznosti držav članic in Unije, zlasti v skladu z Bernsko konvencijo in Sporazumom TRIPS, bi morali biti dokumenti, na katerih imajo tretje osebe pravice intelektualne lastnine, izključeni iz področja uporabe te direktive. Če je bila tretja oseba prvotni nosilec pravic intelektualne lastnine na dokumentu, ki ga hranijo knjižnice, vključno z univerzitetnimi knjižnicami, muzeji ali arhivi, in obdobje zaščite teh pravic še ni poteklo, bi bilo treba navedeni dokument za namene te direktive šteti za dokument, v na katerem imajo tretje osebe pravice intelektualne lastnine.
- (56) Ta direktiva ne bi smela posegati v pravice, vključno z ekonomskimi in moralnimi pravicami, ki jih lahko imajo zaposleni v organih javnega sektorja v skladu z nacionalnim pravom.
- (57) Poleg tega bi moral zadevni organ javnega sektorja ohraniti pravico do uporabe vsakega dokumenta, ki ga da na razpolago za ponovno uporabo.

⁽¹⁸⁾ Direktiva 2002/58/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. julija 2002 o obdelavi osebnih podatkov in varstvu zasebnosti na področju elektronskih komunikacij (Direktiva o zasebnosti in elektronskih komunikacijah) (UL L 201, 31.7.2002, str. 37).

- (58) Ta direktiva ne posega v Direktivo 2014/24/EU.
- (59) Orodja za pomoč potencialnim ponovnim uporabnikom pri iskanju dokumentov, ki so na voljo za ponovno uporabo, in pogoji za ponovno uporabo lahko znatno olajšajo čezmejno uporabo dokumentov javnega sektorja. Države članice bi morale zato zagotoviti vzpostavitev praktičnih ureditev v pomoč ponovnim uporabnikom pri iskanju dokumentov, ki so na razpolago za ponovno uporabo. Primeri takšnih praktičnih ureditev so sezname virov glavnih dokumentov, ki bi morali po možnosti biti dostopni na spletu (dokumenti, ki se pogosto ponovno uporabljajo ali bi se lahko pogosto ponovno uporabljali), in portali, ki so povezani s seznamami decentraliziranih virov. Države članice bi morale poleg tega v skladu z veljavnimi politikami ohranjanja omogočiti dolgoročno razpoložljivost informacij javnega sektorja za ponovno uporabo.
- (60) Komisija bi morala spodbujati sodelovanje med državami članicami ter podpirati zasnovo, preizkušanje, izvajanje in uvedbo interoperabilnih elektronskih vmesnikov, ki omogočajo učinkovitejšo in varnejšo javne storitve.
- (61) Ta direktiva ne posega v Direktivo 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁹⁾. V njej so določeni pogoji, pod katerimi lahko organi javnega sektorja uveljavljajo svoje pravice intelektualne lastnine na notranjem informacijskem trgu, kadar dovolijo ponovno uporabo dokumentov. Kadar so organi javnega sektorja imetniki pravice iz člena 7(1) Direktive 96/9/ES, te pravice ne bi smeli izvajati, da bi preprečili ali omejili ponovno uporabo obstoječih dokumentov bolj, kot je določeno v tej direktivi.
- (62) Komisija je podprla pripravo spletnega poročila o zrelosti odprtih podatkov, ki naj bi vsebovalo ustrezne kazalnike uspešnosti pri ponovni uporabi informacij javnega sektorja v vseh državah članicah. Redno posodabljanje tega poročila bo prispevalo k izmenjavi informacij med državami članicami in razpoložljivosti informacij o politikah in praksah v Uniji.
- (63) Zagotoviti je treba, da države članice spremljajo obseg ponovne uporabe informacij javnega sektorja, pogoje, pod katerimi so na voljo, in sredstva pravnega varstva.
- (64) Komisija lahko državam članicam pomaga pri doslednem izvajanju te direktive z izdajo novih in posodabljanjem obstoječih smernic, zlasti glede priporočenih standardnih dovoljenj, naborov podatkov in zaračunavanja za ponovno uporabo dokumentov, po posvetovanju z zainteresiranimi stranmi.
- (65) Eden glavnih ciljev vzpostavitve notranjega trga je ustvarjanje razmer, ki omogočajo razvoj storitev na ravni celotne Unije. Knjižnice, vključno z univerzitetnimi knjižnicami, muzeji in arhivi hranijo znatno količino dragocenih virov informacij javnega sektorja, zlasti odkar se je s projekti digitalizacije pomnožila količina digitalnih gradiv v javni uporabi. Te zbirke kulturne dediščine in z njimi povezani metapodatki so potencialna osnova za izdelke in storitve z digitalno vsebino in nudijo veliko možnosti za inovativno ponovno uporabo v sektorjih, kot sta učenje in turizem. Druge vrste kulturnih ustanov, kot so orkestri, opere, baleti in gledališča, vključno z arhivi, ki so del teh ustanov, bi zaradi svojega posebnega značaja uprizoritvenih umetnosti in dejstva, da za skoraj ves njihov material veljajo pravice intelektualne lastnine tretjih oseb, morale ostati zunaj področja uporabe te direktive.
- (66) Da bi določili pogoje, ki podpirajo ponovno uporabo dokumentov, povezano s pomembnimi družbeno-gospodarskimi koristmi, ki imajo še posebej visoko vrednost za gospodarstvo in družbo, bi bilo treba v prilogi določiti seznam tematskih kategorij naborov podatkov velike vrednosti. Za ponazoritev in brez poseganja v izvedbene akte, ki določajo nabore podatkov velike vrednosti, za katere bi morale veljati posebne zahteve iz te direktive, bi lahko tematske kategorije ob upoštevanju smernic Komisije o priporočenih standardnih licencah, podatkovnih zbirkah in zaračunavanju za ponovno uporabo dokumentov med drugim zajemale poštno številke, nacionalne in lokalne zemljevide (geoprostorski podatki), porabo energije in satelitske posnetke (opazovanje zemlje in okolje), podatke in situ iz instrumentov in vremenskih napovedi (meteorološki podatki), demografske in gospodarske kazalnike (statistični podatki), poslovne registre in identifikatorje registracije (družbe in lastništvo družb), cestno signalizacijo in celinske plovne poti (mobilnost).

⁽¹⁹⁾ Direktiva 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi (UL L 167, 22.6.2001, str. 10).

- (67) Za spremembo seznama tematskih kategorije naborov podatkov velike vrednosti z dodajanjem novih tematskih kategorij bi bilo treba na Komisijo prenesti pooblastilo, da v skladu s členom 290 PDEU sprejme akte. Zlasti je pomembno, da se Komisija pri svojem pripravljalnem delu ustrezno posvetuje, vključno na ravni strokovnjakov, in da se ta posvetovanja izvedejo v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje ⁽²⁰⁾. Za zagotovitev enakopravnega sodelovanja pri pripravi delegiranih aktov Evropski parlament in Svet zlasti prejmeta vse dokumente sočasno s strokovnjaki iz držav članic, njuni strokovnjaki pa se sistematično lahko udeležujejo sestankov strokovnih skupin Komisije, ki zadevajo pripravo delegiranih aktov.
- (68) Seznam naborov podatkov na ravni celotne Unije, pri katerih obstajajo posebno velike možnosti za ustvarjanje družbeno-gospodarskih koristi, je skupaj s harmoniziranimi pogoji za ponovno uporabo pomemben dejavnik pri omogočanju čezmejnih podatkovnih aplikacij in storitev. Za zagotovitev enotnih pogojev izvajanja te direktive bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila za podpiranje ponovne uporabe dokumentov, povezane s pomembnimi socialno-ekonomskimi koristmi, s sprejetjem seznama posebnih naborov podatkov velike vrednosti, za katere veljajo posebne zahteve iz te direktive, skupaj z načini njihove objave in ponovne uporabe. Zato navedene posebne zahteve ne bodo veljale pred sprejetjem izvedbenih aktov s strani Komisije. V seznamu bi morali biti upoštevani sektorski pravni akti Unije, ki urejajo objavo naborov podatkov, kot sta direktivi 2007/2/ES in 2010/40/EU, da bi zagotovili, da bodo nabori podatkov dani na voljo v skladu z ustreznimi standardi in nabori metapodatkov. Seznam bi moral temeljiti na tematskih kategorijah, določenih v tej direktivi. Pri pripravi seznama bi se morala Komisija ustrezno posvetovati, vključno na ravni strokovnjakov. Poleg tega bi bilo treba pri odločanju o vključitvi na seznam podatkov, ki jih hranijo javna podjetja, ali o njihovi prosti razpoložljivosti upoštevati učinke na konkurenčnost na zadevnih trgih. Ta pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²¹⁾.
- (69) Da bi zagotovili čim večji učinek in poenostavili ponovno uporabo, bi morali biti nabori podatkov velike vrednosti na razpolago za ponovno uporabo s čim manjšimi možnimi pravnimi omejitvami in brezplačno. Prav tako bi jih bilo treba objaviti prek API. Vendar pa to organom javnega sektorja ne preprečuje, da zaračunavajo za storitve, ki jih pri izvajanju javnih pooblastil zagotavljajo v zvezi z nabori podatkov velike vrednosti, zlasti za potrjevanje pristnosti ali verodostojnosti dokumentov.
- (70) Ker ciljev te direktive, in sicer olajšati oblikovanje informacijskih proizvodov in storitev, ki temeljijo na dokumentih javnega sektorja, na ravni Unije, zagotoviti učinkovito čezmejno uporabo dokumentov javnega sektorja za informacijske izdelke in storitve z dodano vrednostjo, s strani zasebnih družb, zlasti MSP, ali s strani državljanov, da se omogočijo prosto kroženje informacij in komunikacije, države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se zaradi vseunijskega obsega predlaganih ukrepov lažje dosežejo na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta direktiva ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenih ciljev.
- (71) Ta direktiva spoštuje temeljne pravice in upošteva načela, ki jih priznava zlasti Listina, vključno s pravico do zasebnosti, z varstvom osebnih podatkov, lastninsko pravico in vključenostjo invalidov. Ničesar v tej direktivi se ne bi smelo razlagati ali izvajati na način, ki ni skladen s Konvencijo Sveta Evrope o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin.
- (72) V skladu s členom 28(2) Uredbe (ES) št. 45/2001 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²²⁾ je bilo izvedeno posvetovanje z Evropskim nadzornikom za varstvo podatkov, ki je 10. julija 2018 ⁽²³⁾ podal mnenje.

⁽²⁰⁾ UL L 123, 12.5.2016, str. 1.

⁽²¹⁾ Uredba (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije (UL L 55, 28.2.2011, str. 13).

⁽²²⁾ Uredba (ES) št. 45/2001 evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2000 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov v institucijah in organih Skupnosti in o prostem pretoku takih podatkov (UL L 8, 12.1.2001, str. 1).

⁽²³⁾ UL C 305, 30.8.2018, str. 7.

- (73) Komisija bi morala opraviti oceno te direktive. Na podlagi Medinstitucionalnega sporazuma z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje bi moralo navedeno ocenjevanje temeljiti na petih merilih učinkovitosti, uspešnosti, ustreznosti, skladnosti in dodane vrednosti ter bi moralo biti podlaga za ocene učinka morebitnih nadaljnjih ukrepov.
- (74) Ta direktiva ne bi smela posegati v obveznosti držav članic glede rokov iz dela B Priloge II za prenos direktiv v nacionalno pravo –

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

POGLAVJE I

SPLOŠNE DOLOČBE

Člen 1

Predmet urejanja in področje uporabe

1. Da se spodbudi uporaba odprtih podatkov ter inovacije pri izdelkih in storitvah, ta direktiva določa nabor minimalnih pravil, ki urejajo ponovno uporabo in praktične ureditve za olajšanje ponovne uporabe:

- (a) obstoječih dokumentov, ki jih hranijo organi javnega sektorja držav članic;
- (b) obstoječih dokumentov, ki jih hranijo javna podjetja, ki:
 - (i) so dejavna na področjih, opredeljenih v Direktivi 2014/25/EU,
 - (ii) delujejo kot izvajalci javne službe na podlagi člena 2 Uredbe (ES) št. 1370/2007
 - (iii) delujejo kot letalski prevozniki, ki opravljajo obveznosti javne službe na podlagi člena 16 Uredbe (ES) št. 1008/2008 ali
 - (iv) delujejo kot ladjarji Skupnosti, ki izpolnjujejo obveznosti javne službe na podlagi člena 4 Uredbe (EGS) št. 3577/92;
- (c) raziskovalnih podatkov v skladu s pogoji iz člena 10.

2. Ta direktiva se ne uporablja za:

- (a) dokumente, katerih zagotavljanje je dejavnost, ki ni del izvajanja javne naloge zadevnih organov javnega sektorja, kakor je opredeljena z zakoni ali drugimi zavezujočimi pravili v državi članici ali, če takšnih pravil ni, kakor je opredeljena v skladu z običajno upravno prakso v zadevni državi članici, pod pogojem, da je obseg javnih nalog pregleden in se pregleduje;
- (b) dokumente, ki jih hranijo javna podjetja in:
 - (i) niso bili ustvarjeni pri opravljanju storitev v splošnem interesu, kot so opredeljene v zakonu ali drugih zavezujočih pravilih v državi članici;
 - (ii) so povezani z dejavnostmi, ki so neposredno izpostavljene konkurenci, zato zanje na podlagi člena 34 Direktive 2014/25/EU ne veljajo pravila javnega naročanja;
- (c) dokumente, na katerih imajo tretje osebe pravice intelektualne lastnine;
- (d) dokumente, kot so občutljivi podatki, do katerih ni dostopa zaradi režimov dostopa v državah članicah, vključno zaradi:
 - (i) zaščite nacionalne varnosti (in sicer državne varnosti), obrambe ali javne varnosti,
 - (ii) statistične zaupnosti,
 - (iii) poslovne zaupnosti (vključno s poslovnimi ali poklicnimi skrivnostmi oziroma skrivnostmi podjetja);
- (e) dokumente, do katerih ni dostopa ali do katerih je dostop omejen zaradi občutljivih informacij, povezanih z zaščito kritične infrastrukture, kakor so opredeljene v točki (d) člena 2 Direktive 2008/114/ES;

- (f) dokumente, do katerih je dostop omejen zaradi režimov dostopa v državah članicah, vključno s primeri, ko morajo državljani ali pravni subjekti dokazati poseben interes, da pridobijo dostop do dokumentov;
 - (g) logotipe, grbe in oznake;
 - (h) dokumente, do katerih ni dostopa ali do katerih je dostop omejen zaradi režimov dostopa iz razlogov varstva osebnih podatkov, ter dele dokumentov, ki so dostopni v okviru teh režimov, ki vsebujejo osebne podatke, katerih ponovna uporaba je bila zakonsko opredeljena kot nezdružljiva s pravom o varstvu posameznikov v zvezi z obdelavo osebnih podatkov oziroma da ogroža varstvo zasebnosti in integriteto posameznika, zlasti v skladu s pravom Unije ali nacionalnim pravom o varstvu osebnih podatkov;
 - (i) dokumente, ki jih hranijo javne radiotelevizije in njihove podružnice ter drugi organi ali njihove podružnice za opravljanje javne službe radiotelevizije;
 - (j) dokumente, ki jih hranijo kulturne ustanove, ki niso knjižnice, vključno z univerzitetnimi knjižnicami, muzeji in arhivi;
 - (k) dokumente, ki jih hranijo izobraževalne ustanove do vključno srednješolske stopnje v primeru vseh drugih izobraževalnih ustanov pa dokumente, ki niso navedeni v točki (c) odstavka 1;
 - (l) dokumente, ki niso navedeni v točki (c) odstavka 1 ter jih hranijo organizacije, ki se ukvarjajo z raziskavami, in organizacije za financiranje raziskav, vključno z organizacijami, ustanovljenimi za prenos rezultatov raziskav.
3. Ta direktiva temelji na režimih dostopa Unije in na nacionalnih režimih dostopa ter ne posega vanje.
4. Ta direktiva ne posega v pravo Unije in nacionalno pravo o varstvu osebnih podatkov, zlasti v Uredbo (EU) 2016/679 in Direktivo 2002/58/ES ter ustrezne določbe nacionalnega prava.
5. Obveznosti, naložene v skladu s to direktivo, se uporabljajo le, kolikor so združljive z določbami mednarodnih sporazumov o varstvu pravic intelektualne lastnine, zlasti Bernske konvencije, Sporazuma TRIPS in WCT.
6. Organi javnega sektorja ne smejo uveljavljati pravice izdelovalca baze podatkov iz člena 7(1) Direktive 96/9/ES, da se prepreči ponovna uporaba dokumentov ali se ponovno uporabo omeji bolj, kot je določeno v tej direktivi.
7. Ta direktiva ureja ponovno uporabo obstoječih dokumentov, ki jih hranijo organi javnega sektorja in javna podjetja držav članic, vključno z dokumenti, za katere se uporablja Direktiva 2007/2/ES.

Člen 2

Opredelitev pojmov

V tej direktivi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „organ javnega sektorja“ pomeni državne, regionalne ali lokalne organe, osebe javnega prava ali združenja, ki jih je ustanovil eden ali več takšnih organov ali ena ali več takšnih oseb javnega prava;
- (2) „osebe javnega prava“ pomeni osebe, ki izpolnjujejo vse naslednje značilnosti:
 - (a) so ustanovljene s posebnim namenom zadovoljevanja potreb v splošnem interesu, ki ni industrijske ali komercialne narave,
 - (b) so pravne osebe in
 - (c) jih večinoma financirajo državni, regionalni ali lokalni organi ali druge osebe javnega prava; ali so pod upraviteljskim nadzorom navedenih organov; ali imajo upravni, upraviteljski ali nadzorni odbor; v katerega več kot polovico članov imenujejo državni, regionalni ali lokalni organi ali druge osebe javnega prava;

- (3) „javno podjetje“ pomeni vsako podjetje, dejavno na področjih iz točke (b) člena 1(1), nad katerim imajo lahko organi javnega sektorja neposredno ali posredno prevladujoč vpliv zaradi lastništva, finančne udeležbe v njem ali pravic, ki urejajo njegovo poslovanje. Domneva se, da imajo organi javnega sektorja prevladujoč vpliv v katerem koli od naslednjih primerov, v katerih ti organi neposredno ali posredno:
- (a) imajo v lasti večino vpisanega kapitala podjetja;
 - (b) nadzirajo večino glasov, povezanih z delnicami, ki jih izda podjetje;
 - (c) lahko imenujejo več kot polovico članov upravnega, vodstvenega ali nadzornega organa podjetja;
- (4) „univerza“ pomeni organ javnega sektorja, ki po srednji šoli zagotavlja višjo ali visokošolsko izobrazbo, s katero je mogoče pridobiti višjo visokošolsko diplomno;
- (5) „standardno dovoljenje“ pomeni niz vnaprej določenih pogojev za ponovno uporabo v digitalni obliki, po možnosti združljivo s standardiziranimi javnimi dovoljenji, ki so na voljo prek spleta;
- (6) „dokument“ pomeni:
- (a) kakršno koli vsebino ne glede na nosilec podatkov (papir ali elektronska oblika ali zvočni, vizualni ali avdiovizualni posnetek); ali
 - (b) kateri koli del take vsebine;
- (7) „anonimizacija“ pomeni postopek spremembe dokumentov v anonimne dokumente, ki niso povezani z določenim ali določljivim posameznikom, ali postopek spremembe osebnih podatkov v anonimne tako, da posameznika, na katerega se nanašajo, ni mogoče ali ni več mogoče določiti;
- (8) „dinamični podatki“ pomeni dokumente v digitalni obliki, ki se pogosto ali v realnem času posodablajo, zlasti zaradi svoje spremenljivosti ali hitrega zastaranja; podatki, ki jih ustvarijo senzorji, se običajno štejejo za dinamične podatke;
- (9) „raziskovalni podatki“ pomeni dokumente v digitalni obliki, razen znanstvenih publikacij, ki se zbirajo ali ustvarjajo v okviru znanstvenega raziskovanja in se uporabljajo kot dokaz v raziskovalnem procesu, ali pa je v raziskovalni skupnosti splošno sprejeto, da so potrebni za potrditev ugotovitev in rezultatov raziskav;
- (10) „nabori podatkov velike vrednosti“ pomeni dokumente, katerih ponovna uporaba je povezana s pomembnimi koristmi za družbo, okolje in gospodarstvo, zlasti zaradi njihove primernosti za ustvarjanje storitev in aplikacij z dodano vrednostjo ter novih, visokokakovostnih in dostojnih delovnih mest ter zaradi števila potencialnih prejemnikov storitev in aplikacij z dodano vrednostjo, ki temeljijo na teh naborih podatkov;
- (11) „ponovna uporaba“ pomeni uporabo, s strani fizičnih ali pravnih oseb, dokumentov:
- (a) ki jih hranijo organi javnega sektorja za komercialne ali nekomercialne namene, ki so različni od prvotnega namena v okviru javne naloge, zaradi katerega so bili dokumenti izdelani, kar ne vključuje izmenjave dokumentov med organi javnega sektorja zgolj zaradi opravljanja njihovih javnih nalog; ali
 - (b) ki jih hranijo javna podjetja za komercialne ali nekomercialne namene, ki so različni od prvotnega namena zagotavljanja storitev v splošnem interesu, za katerega so bili dokumenti izdelani, kar ne vključuje izmenjave dokumentov med javnimi podjetji in organi javnega sektorja zgolj zaradi opravljanja javnih nalog organov javnega sektorja;
- (12) „osebni podatki“ pomeni osebne podatke, kakor so opredeljeni v točki 1 člena 4 Uredbe (EU) 2016/679;
- (13) „strojno berljivi format“ pomeni datotečni format, ki je strukturiran tako, da lahko programske aplikacije z lahkoto določajo, prepoznajo in izločajo določene podatke, vključno s posameznimi navedbami dejstev in njihovo notranjo strukturo;
- (14) „odprti format“ pomeni datotečni format, ki je neodvisen od uporabljene platforme in javnosti dostopen brez omejitev, ki preprečujejo ponovno uporabo dokumentov;
- (15) „formalni odprti standard“ pomeni standard, ki se določi v pisni obliki in natančno opredeljuje zahteve za zagotavljanje interoperabilnosti programske opreme;

- (16) „razumna donosnost naložbe“ pomeni odstotek skupnega zaračunanega nadomestila, ki presega tisto, kar je potrebno za povračilo upravičenih stroškov, in ki fiksne obrestne mere ECB ne presega za več kot 5 odstotnih točk;
- (17) „tretja oseba“ pomeni vsako fizično ali pravno osebo, ki hrani podatke in ni organ javnega sektorja ali javno podjetje.

Člen 3

Splošno načelo

1. Države članice ob upoštevanju odstavka 2 tega člena zagotovijo, da se lahko dokumenti, za katere se v skladu s členom 1 uporablja ta direktiva, ponovno uporabijo za komercialne ali nekomercialne namene v skladu s poglavjema III in IV.
2. Za dokumente, na katerih imajo knjižnice, vključno z univerzitetnimi knjižnicami, muzeji in arhivi pravice intelektualne lastnine, in za dokumente, ki jih hranijo javna podjetja, države članice zagotovijo, da se lahko ti dokumenti ponovno uporabijo, kadar je to dovoljeno, za komercialne ali nekomercialne namene v skladu s poglavjema III in IV.

POGLAVJE II

ZAHTEVKI ZA PONOVO UPORABO

Člen 4

Obdelava zahtevkov za ponovno uporabo

1. Organi javnega sektorja elektronsko, kadar je to možno in primerno, obdelajo zahtevke za ponovno uporabo, in vlagatelju zahtevka omogočijo ponovno uporabo dokumenta, ali, če je potrebno dovoljenje, zanj dokončno oblikujejo ponudbo za dovoljenje v razumnem roku, skladnem s časovnimi okviri, določenimi za obdelavo zahtevkov za dostop do dokumentov.
2. Kadar roki ali druga pravila, ki bi urejala pravočasno zagotovitev dokumentov, niso določeni, organi javnega sektorja obdelajo zahtevek in vlagatelju dostavijo dokumente za ponovno uporabo ali, če je potrebno dovoljenje, čim prej dokončajo ponudbo za dovoljenje za vlagatelja, vsekakor pa v 20ih delovnih dneh po prejemu zahtevka. Za obsežne ali zapletene zahteve se to časovno obdobje lahko podaljša za nadaljnjih 20 delovnih dni. V takšnih primerih je vlagatelj čim prej, vsekakor pa v treh tednih po prejemu prvotnega zahtevka, uradno obveščen, da je za obdelavo zahtevka potrebno več časa, in o razlogih za to.
3. V primeru negativne odločitve organi javnega sektorja vlagatelju sporočijo razloge za zavrnitev, pri čemer izhajajo iz ustreznih določb režima dostopa v zadevni državi članici ali iz določb, ki prenašajo to direktivo, zlasti točke (a) do (h) člena 1(2) ali člen 3. Kadar negativna odločitev temelji na točki (c) člena 1(2), organ javnega sektorja navede fizično ali pravno osebo, ki je nosilka pravice, če je ta znana, ali pa dajalca dovoljenja, od katerega je organ javnega sektorja pridobil zadevno gradivo. Knjižnicam, vključno z univerzitetnimi knjižnicami, muzejem in arhivom tega ni treba storiti.
4. V vsaki odločitvi o ponovni uporabi mora biti navedeno, katera pravna sredstva so na voljo vlagatelju, če bi želel izpodbijati odločitev. Pravna sredstva vključujejo možnost preizkusa s strani nepristranskega organa za pritožbe, ki ima ustrezno strokovno znanje in izkušnje, na primer nacionalnega organa za varstvo konkurence, zadevnega organa za odobritev dostopa do dokumentov, nadzornega organa, ustanovljenega v skladu z Uredbo (EU) 2016/679, ali nacionalnega sodnega organa, katerega odločitve so zavezujoče za zadevni organ javnega sektorja.
5. Za namene tega člena države članice določijo praktične ureditve, s katerimi olajšajo učinkovito ponovno uporabo dokumentov. V teh ureditvah je lahko zlasti navedeno, kako zagotavljati ustrezne informacije o pravicah, določenih v tej direktivi, ter kako ponujati ustrezno pomoč in smernice.
6. Od naslednjih subjektov se ne zahteva upoštevanje tega člena:
 - (a) javna podjetja;
 - (b) izobraževalne ustanove, raziskovalne organizacije in organizacije za financiranje raziskav.

POGLAVJE III

POGOJI ZA PONOVO UPORABO

Člen 5

Razpoložljivi formati

1. Organi javnega sektorja in javna podjetja, brez poseganja v poglavje V, dajo na voljo dokumente v katerem koli obstoječem formatu ali jeziku ter, kadar je to možno in primerno, z elektronskimi sredstvi, v formatih, ki so odprti, strojno berljivi in dostopni ter jih je mogoče najti in ponovno uporabiti, skupaj z njihovimi metapodatki. Format in metapodatki so, kadar je možno, skladni s formalnimi odprtimi standardi.
2. Države članice organe javnega sektorja in javna podjetja spodbujajo, naj dokumente, ki spadajo v področje uporabe te direktive, pripravljajo in dajejo na voljo v skladu z načelom „vgrajena in privzeta odprtost“.
3. Odstavek 1 organov javnega sektorja ne obvezuje, da zaradi izpolnjevanja zahtev iz njega pripravijo ali prilagodijo dokumente ali zagotovijo izvlečke, kadar bi to pomenilo nesorazmeren napor, ki bi presegal enostaven postopek.
4. Od organov javnega sektorja se ne sme zahtevati, da še naprej pripravljajo in hranijo določene vrste dokumentov, zato da bi jih ponovno uporabile organizacije zasebnega ali javnega sektorja.
5. Organi javnega sektorja dajo dinamične podatke na voljo za ponovno uporabo takoj po tem, ko jih zberejo, prek ustreznih API in, kadar je to ustrezno, omogočijo njihov masovni prenos k sebi.
6. Kadar bi dajanje dinamičnih podatkov na voljo za ponovno uporabo takoj po tem, ko so zbrani, kot je določeno v odstavku 5, presegalo finančne in tehnične zmogljivosti organa javnega sektorja, s tem pa vodilo v nesorazmeren napor, se ti dinamični podatki dajo na voljo za ponovno uporabo v časovnem okviru ali z začasnimi tehničnimi omejitvami, ki neupravičeno ne ovirajo izkoriščanja njihovega gospodarskega in družbenega potenciala.
7. Odstavki 1 do 6 se uporabljajo za obstoječe dokumente, ki jih hranijo javna podjetja in ki so na voljo za ponovno uporabo.
8. Nabori podatkov velike vrednosti, navedeni v skladu s členom 14(1), se dajo na voljo za ponovno uporabo v strojno berljivem formatu prek ustreznih API in se, kadar je to ustrezno, omogoči njihov masovni prenos k sebi.

Člen 6

Načela o zaračunavanju

1. Ponovna uporaba dokumentov je brezplačna.

Vendar pa se dovoli povračilo mejnih stroškov, ki nastanejo zaradi reprodukcije, zagotavljanja in razširjanja dokumentov, pa tudi zaradi anonimizacije osebnih podatkov in ukrepanja za varovanje zaupnih poslovnih informacij.
2. Odstavek 1 se izjemoma ne uporablja za:
 - (a) organe javnega sektorja, ki morajo ustvarjati prihodek, da lahko krijejo pomemben del stroškov, ki jih imajo zaradi izvajanja svojih javnih nalog;
 - (b) knjižnice, vključno z univerzitetnimi knjižnicami, muzeje in arhive;
 - (c) javna podjetja.
3. Države članice na spletu objavijo seznam organov javnega sektorja iz točke (a) odstavka 2.
4. V primerih iz točk (a) in (c) odstavka 2 se skupna nadomestila izračunajo v skladu z objektivnimi, preglednimi in preverljivimi merili. Takšna merila določijo države članice.

Skupni prihodek od zagotavljanja dokumentov in dovoljevanja njihove ponovne uporabe v ustreznem obračunskem obdobju ne presega stroškov njihovega zbiranja, priprave, reprodukcije in razširjanja ter stroškov shranjevanja podatkov, vključno z razumno donosnostjo naložbe, pa tudi, kadar je ustrezno, anonimizacije osebnih podatkov in ukrepanja za varovanje zaupnih poslovnih informacij.

Nadomestila se izračunajo v skladu z veljavnimi računovodskimi načeli.

5. Kadar nadomestila zaračunavajo organi javnega sektorja iz točke (b) odstavka 2, skupni prihodek od zagotavljanja dokumentov in dovoljevanja njihove ponovne uporabe v ustreznem obračunskem obdobju ne presega stroškov zbiranja, priprave, reprodukcije, razširjanja, shranjevanja podatkov, ohranjanja in pridobitve pravic, pa tudi, če je ustrezno, anonimizacije osebnih podatkov in ukrepanja za varovanje zaupnih poslovnih informacij, vključno z razumno donosnostjo naložbe.

Nadomestila se izračunajo v skladu z veljavnimi računovodskimi načeli, ki se uporabljajo za udeležene organe javnega sektorja.

6. Za uporabnika je brezplačna ponovna uporaba:

- (a) ob upoštevanju člena 14(3), (4) in (5), naborov podatkov velike vrednosti, kot so navedeni v skladu z odstavkom 1 navedenega člena;
- (b) raziskovalnih podatkov iz točke (c) člena 1(1).

Člen 7

Preglednost

- 1. V primeru standardnih nadomestil za ponovno uporabo dokumentov se veljavni pogoji in dejanski znesek teh nadomestil, vključno z osnovo za njihov izračun, vnaprej določijo in objavijo, kadar je to možno in primerno, elektronsko.
- 2. V primeru nadomestil za ponovno uporabo, ki niso tista iz odstavka 1, se že na začetku navedejo dejavniki, ki bodo upoštevani pri njihovem izračunu. Imetnik dokumentov na zahtevo tudi navede, kako so bila ta nadomestila izračunana pri posameznem zahtevku za ponovno uporabo.
- 3. Organi javnega sektorja zagotovijo, da so vlagatelji zahtevkov za ponovno uporabo dokumentov obveščeni o pravnih sredstvih, ki so jim na voljo v zvezi z odločitvami ali praksami, ki jih zadevajo.

Člen 8

Standardna dovoljenja

- 1. Ponovna uporaba dokumentov ne sme biti odvisna od pogojev, razen če so ti objektivni, sorazmerni, nediskriminatorni in utemeljeni na podlagi cilja javnega interesa.

Kadar za ponovno uporabo veljajo pogoji, ti pogoji po nepotrebnem ne omejujejo možnosti ponovne uporabe in se ne uporabljajo za omejevanje konkurence.

- 2. Države članice, v katerih se uporabljajo dovoljenja, zagotovijo, da so standardna dovoljenja za ponovno uporabo dokumentov javnega sektorja, ki so lahko prilagojena posebnim vlogam za dovoljenja, na voljo v digitalnem formatu in jih je mogoče elektronsko obdelati. Države članice spodbujajo uporabo takšnih standardnih dovoljenj.

Člen 9

Praktične ureditve

- 1. Države članice zagotovijo praktične ureditve, s katerimi poenostavijo iskanje dokumentov, ki so na voljo za ponovno uporabo, kot so sezname virov glavnih dokumentov z ustreznimi metapodatki, dostopne, kadar je to možno in ustrezno, prek spleta in v strojno berljivem formatu, ter portale, povezane s seznamami virov. Kadar je možno, države članice poenostavijo medjezikovno iskanje dokumentov, zlasti tako, da omogočajo združevanje metapodatkov na ravni Unije.

Države članice organe javnega sektorja tudi spodbujajo, da zagotovijo praktične ureditve, s katerimi bodo poenostavili ohranjanje dokumentov, ki so na voljo za ponovno uporabo.

- 2. Države članice si v sodelovanju s Komisijo še naprej prizadevajo poenostaviti dostop do naborov podatkov, zlasti z zagotovitvijo enotne točke dostopa in postopnim dajanjem na voljo ustreznih naborov podatkov, ki jih hranijo organi javnega sektorja glede dokumentov, za katere se uporablja ta direktiva, kot tudi do podatkov, ki jih hranijo institucije Unije, v formatih, ki so dostopni ter jih je mogoče najti in ponovno uporabiti z elektronskimi sredstvi.

Člen 10

Raziskovalni podatki

1. Države članice podpirajo razpoložljivost raziskovalnih podatkov tako, da sprejmejo nacionalne politike in ustrezne ukrepe, katerih cilj je zagotoviti, da bodo vsi podatki iz javno financiranih raziskav v skladu z načelom „vgrajene odprtosti“ prosto dostopni („politike odprtega dostopa“) in združljivi z načeli FAIR. V zvezi s tem se v skladu z načelom „odprto, kolikor je mogoče, zaprto, kolikor je potrebno“ upoštevajo vidiki, ki zadevajo pravice intelektualne lastnine, varstvo osebnih podatkov in zasebnost, pa tudi varnost in upravičene poslovne interese. Te politike odprtega dostopa so namenjene raziskovalnim organizacijam in organizacijam, ki raziskave financirajo.
2. Brez poseganja v točko (c) člena 1(2) se lahko raziskovalni podatki ponovno uporabijo za komercialne ali nekomercialne namene v skladu s poglavjema III in IV, če so financirani iz javnih sredstev ter so jih raziskovalci, raziskovalne organizacije ali organizacije, ki raziskave financirajo, že objavili prek institucionalnih ali tematskih repozitorijev. V zvezi s tem se upoštevajo upravičeni poslovni interesi, dejavnosti prenosa znanja in že obstoječe pravice intelektualne lastnine.

POGLAVJE IV

NEDISKRIMINACIJA IN POŠTENO TRGOVANJE

Člen 11

Nediskriminacija

1. Pogoji za ponovno uporabo dokumentov so nediskriminatorni za primerljive kategorije ponovne uporabe, tudi za čezmejno ponovno uporabo.
2. Če organ javnega sektorja dokumente ponovno uporabi kot vhodni podatek za svoje poslovne dejavnosti, ki so zunaj področja njegovih javnih nalog, se za zagotavljanje dokumentov za te dejavnosti uporabljajo enaka nadomestila in pogoji, kot se uporabljajo za druge uporabnike.

Člen 12

Izključne ureditve

1. Ponovna uporaba dokumentov je omogočena vsem potencialnim akterjem na trgu, tudi če eden ali več akterjev na trgu že uporablja proizvode z dodano vrednostjo, ki temeljijo na teh dokumentih. Pogodbe ali druge ureditve med organi javnega sektorja ali javnimi podjetji, ki hranijo dokumente, in tretjimi strankami ne smejo podeljevati izključnih pravic.
2. Kadar pa je izključna pravica vendarle potrebna za zagotovitev storitve v javnem interesu, se veljavnost razloga za odobritev takšne izključne pravice redno pregleduje, v vsakem primeru pa se pregleda vsaka tri leta. Izključne ureditve, vzpostavljene 16. julija 2019 ali po tem datumu, se najmanj dva meseca pred začetkom njihovega učinkovanja objavijo na spletu. Dokončni pogoji takih ureditev so pregledni in se objavijo na spletu.

Ta odstavek se ne uporablja za digitalizacijo kulturnih virov.

3. Ne glede na odstavek 1 obdobje izključnosti, kadar se izključna pravica nanaša na digitalizacijo kulturnih virov, na splošno ne sme presegati deset let. Kadar to obdobje presega deset let, se njegovo trajanje pregleda v enajstem letu, potem pa, če je to potrebno, vsakih sedem let.

Ureditve, ki podeljujejo izključne pravice iz prvega pododstavka, so pregledne in se objavijo.

V primeru izključne pravice iz prvega pododstavka se zadevnemu organu javnega sektorja v okviru navedenih ureditev zagotovi brezplačen izvod digitaliziranih kulturnih virov. Ta izvod je po obdobju izključnosti na voljo za ponovno uporabo.

4. Pravne ali praktične ureditve, pri katerih se izključna pravica sicer ne podeli izrecno, vendar je njihov cilj omejiti razpoložljivost dokumentov za ponovno uporabo s strani subjektov, ki niso tretja oseba, ki sodeluje v ureditvi, ali pa lahko zanje razumno pričakujemo, da bodo vodile v takšno omejeno razpoložljivost, se na spletu objavijo vsaj dva meseca pred začetkom njihovega učinkovanja. Učinek tovrstnih pravnih ali praktičnih ureditev na razpoložljivost podatkov za ponovno uporabo se redno pregleduje, v vsakem primeru pa se pregleda vsaka tri leta. Dokončni pogoji takih ureditev so pregledni in se objavijo na spletu.

5. Izključne ureditve, ki so obstajale 17. julija 2013, ki ne izpolnjujejo pogojev za izjemo iz odstavkov 2 in 3 ter so jih sklenili organi javnega sektorja, se prenehajo uporabljati ob prenehanju pogodbe, vsekakor pa najpozneje 18. julija 2043.

Izključne ureditve, ki so obstajale 16. julija 2019 in ki ne izpolnjujejo pogojev za izjemo iz odstavkov 2 in 3 ter so jih sklenila javna podjetja, se prenehajo uporabljati ob prenehanju veljavnosti pogodbe, vsekakor pa najpozneje 17. julija 2049.

POGLAVJE V

NABORI PODATKOV VELIKE VREDNOSTI

Člen 13

Tematske kategorije naborov podatkov velike vrednosti

1. Da se določijo pogoji, ki podpirajo ponovno uporabo naborov podatkov velike vrednosti, se v Prilogi I določi seznam tematskih kategorij teh naborov.
2. Na Komisijo se prenese pooblastilo, da v skladu s členom 15 sprejme delegirane akte, s katerimi spremeni Prilogo I z dodajanjem novih tematskih kategorij naborov podatkov velike vrednosti, da se odrazi tehnološki in tržni razvoj.

Člen 14

Posebni nabori podatkov velike vrednosti ter način objave in ponovne uporabe

1. Komisija sprejema izvedbene akte, s katerimi določi seznam posebnih naborov podatkov velike vrednosti, ki spadajo v kategorije, določene v Prilogi I ter jih organi javnega sektorja in javna podjetja hranijo med dokumenti, za katere se uporablja ta direktiva.

Ti posebni nabori podatkov velike vrednosti:

- (a) so ob upoštevanju odstavkov 3, 4 in 5 na voljo brezplačno;
- (b) so strojno berljivi;
- (c) so dostopni prek API in,
- (d) kadar je to ustrezno, se omogoči njihov masovni prenos k sebi.

Ti izvedbeni akti lahko določijo načine objave in ponovne uporabe naborov podatkov velike vrednosti. Ti načini morajo biti združljivi z dovoljenji odprtega standarda.

Načini lahko vključujejo pogoje za ponovno uporabo, formate podatkov in metapodatkov ter tehnične ureditve za razširjanje. Naložbe držav članic v pristope v zvezi z odprtimi podatki, kot so naložbe v razvoj in uvajanje določenih standardov, se upoštevajo in pretehtajo glede na potencialne koristi vključitve na seznam.

Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 16(2).

2. Opredelitev posebnih naborov podatkov velike vrednosti na podlagi odstavka 1 temelji na oceni njihovega potenciala:

- (a) za ustvarjanje pomembnih družbeno-gospodarskih ali okoljskih koristi ter inovativnih storitev;
- (b) koristiti velikem številu uporabnikov, zlasti MSP;
- (c) pomagati ustvarjati prihodke;
- (d) kombiniranja z drugimi nabori podatkov.

Komisija za namen opredelitve takšnih posebnih naborov podatkov velike vrednosti v zvezi s ponovno uporabo dokumentov izvede ustrezna posvetovanja, vključno na strokovni ravni, opravi oceno učinka in zagotovi dopolnjevanje z obstoječimi pravnimi akti, kot je Direktiva 2010/40/EU. Navedena ocena učinka vključuje analizo stroškov in koristi ter analizo vprašanja, ali bi brezplačno zagotavljanje naborov podatkov velike vrednosti imelo bistvene posledice za proračun organov javnega sektorja, ki morajo ustvarjati prihodek, da lahko krijejo pomemben del stroškov, ki jih imajo zaradi izvajanja svojih javnih nalog. V zvezi z nabori podatkov velike vrednosti, ki jih hranijo javna podjetja, se pri oceni učinka še posebno upošteva vloga javnih podjetij v konkurenčnem gospodarskem okolju.

3. Z odstopanjem od točke (a) drugega pododstavka odstavka 1 se v izvedbenih aktih iz odstavka 1 določi, da brezplačna razpoložljivost naborov podatkov velike vrednosti ne velja za posebne nabore podatkov velike vrednosti, ki jih hranijo javna podjetja, kadar bi to povzročilo izkrivljanje konkurence na zadevnih trgih.

4. Zahteva, da se dajo nabori podatkov velike vrednosti na razpolago brezplačno na podlagi točke (a) drugega pododstavka odstavka 1, ne velja za knjižnice, vključno z univerzitetnimi knjižnicami, muzeji in arhivi.

5. Države članice lahko organe javnega sektorja, ki morajo ustvarjati prihodek, da lahko krijejo pomemben del svojih stroškov, ki jih imajo zaradi izvajanja svojih javnih nalog, za največ dve leti od začetka veljavnosti zadevnega izvedbenega akta, sprejetega v skladu z odstavkom 1, oprostijo od zahteve, da dajo nabore podatkov velike vrednosti na razpolago brezplačno, kadar bi to brezplačno dajanje na razpolago imelo bistvene posledice za proračun teh organov.

POGLAVJE VI

KONČNE DOLOČBE

Člen 15

Izvajanje prenosa pooblastila

1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov je preneseno na Komisijo pod pogoji, določenimi v tem členu.

2. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz člena 13(2) se prenese na Komisijo za obdobje petih let od 16. julija 2019. Komisija pripravi poročilo o prenosu pooblastila najpozneje devet mesecev pred koncem petletnega obdobja. Prenos pooblastila se samodejno podaljšuje za enako dolga obdobja, razen če Evropski parlament ali Svet nasprotuje temu podaljšanju najpozneje tri mesece pred koncem vsakega obdobja.

3. Prenos pooblastila iz člena 13(2) lahko kadar koli prekliche Evropski parlament ali Svet. S sklepom o preklicu preneha veljati prenos pooblastila iz navedenega sklepa. Sklep začne učinkovati dan po njegovi objavi v *Uradnem listu Evropske unije* ali na poznejši dan, ki je določen v navedenem sklepu. Sklep ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov.

4. Komisija se pred sprejetjem delegiranega akta posvetuje s strokovnjaki, ki jih imenujejo države članice, v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje.

5. Komisija takoj po sprejetju delegiranega akta o njem sočasno uradno obvesti Evropski parlament in Svet.

6. Delegirani akt, sprejet na podlagi člena 13(2), začne veljati le, če mu niti Evropski parlament niti Svet ne nasprotuje v roku treh mesecev od uradnega obvestila Evropskemu parlamentu in Svetu o tem aktu, ali če pred iztekom tega roka tako Evropski parlament kot Svet obvestita Komisijo, da mu ne bosta nasprotovala. Ta rok se na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta podaljša za tri mesece.

Člen 16

Postopek v odboru

1. Komisiji pomaga odbor za odprte podatke in ponovno uporabo informacij javnega sektorja. Ta odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011.

2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 5 Uredbe (EU) št. 182/2011.

*Člen 17***Prenos**

1. Države članice uveljavijo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, do 17. julija 2021. Komisiji takoj sporočijo besedilo teh predpisov.

Države članice se v sprejetih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Vključijo tudi izjavo, da se v obstoječih zakonih in drugih predpisih sklicevanje na direktive, razveljavljene s to direktivo, šteje za sklicevanje na to direktivo. Način sklicevanja in obliko izjave določijo države članice.

2. Države članice Komisiji sporočijo besedilo temeljnih predpisov nacionalnega prava, sprejetih na področju, ki ga ureja ta direktiva.

*Člen 18***Ocena Komisije**

1. Komisija to direktivo ne oceni pred 17. julijem 2025, Evropskemu parlamentu in Svetu ter Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru pa predloži poročilo o glavnih ugotovitvah navedene ocene.

Države članice Komisiji zagotovijo informacije, potrebne za pripravo navedenega poročila.

2. V oceni so obravnavani zlasti področje uporabe ter družbeni in gospodarski vpliv te direktive, vključno z:

- (a) obsegom povečanja ponovne uporabe dokumentov javnega sektorja, za katere se uporablja ta direktiva, zlasti s strani MSP,
- (b) vplivom naborov podatkov velike vrednosti,
- (c) učinki načel, ki se uporabljajo za zaračunavanje nadomestil ter ponovno uporabo uradnih besedil, ki so zakonodajne in upravne narave,
- (d) ponovno uporabo dokumentov, ki jih hranijo subjekti, ki niso organi javnega sektorja,
- (e) razpoložljivostjo in uporabo API,
- (f) medsebojnim učinkovanjem pravil o varstvu podatkov in možnostmi ponovne uporabe;
- (g) nadaljnjimi možnostmi za izboljšanje pravilnega delovanja notranjega trga ter podpiranjem gospodarskega razvoja in razvoja trga dela.

*Člen 19***Razveljavitev**

Direktiva 2003/98/ES, kakor je bila spremenjena z direktivo, navedeno v delu A Priloge II, se razveljavi z učinkom od 17. julija 2021, pri čemer to ne posega v obveznosti držav članic glede rokov, določenih v delu B Priloge II, do katerih je bilo treba direktivi prenesti v nacionalno pravo in ju začeti uporabljati.

Sklicevanja na razveljavljeno direktivo se štejejo za sklicevanja na to direktivo in se berejo v skladu s korelacijsko tabelo iz Priloge III.

*Člen 20***Začetek veljavnosti**

Ta direktiva začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

*Člen 21***Naslovniki**

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V Bruslju, 20. junija 2019

Za Evropski parlament
Predsednik
A. TAJANI

Za Svet
Predsednik
G. CIAMBA

PRILOGA I

Seznam tematskih kategorij naborov podatkov velike vrednosti iz člena 13(1)

1. Geoprostorski podatki
 2. Opazovanje zemlje in okolje
 3. Meteorološki podatki
 4. Statistični podatki
 5. Družbe in lastništvo družb
 6. Mobilnost
-

PRILOGA II

Del A

Razveljavljena direktiva in njene spremembe
(iz člena 19)

Direktiva 2003/98/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 345, 31.12.2003, str. 90)	
Direktiva 2013/37/EU Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 175, 27.6.2013, str. 1)	

Del B

Roki za prenos v nacionalno pravo in datumi začetka uporabe
(iz člena 19)

Direktiva	Rok za prenos	Datum začetka uporabe
2003/98/ES	1. julij 2005	1. julij 2005
2013/37/EU	18. julij 2015	18. julij 2015

PRILOGA III

KORELACIJSKA TABELA

Direktiva 2003/98/ES	Ta direktiva
Člen 1(1)	Člen 1(1), uvodno besedilo
	Člen 1(1)(a), (b) in (c)
Člen 1(2), uvodno besedilo	Člen 1(2), uvodno besedilo
Člen 1(2)(a)	Člen 1(2)(a)
—	Člen 1(2)(b)
Člen 1(2)(b)	Člen 1(2)(c)
Člen 1(2)(c)	Člen 1(2)(d)
—	Člen 1(2)(e)
Člen 1(2)(ca)	Člen 1(2)(f)
Člen 1(2)(cb)	Člen 1(2)(g)
Člen 1(2)(cc)	Člen 1(2)(h)
Člen 1(2)(d)	Člen 1(2)(i)
Člen 1(2)(e)	Člen 1(2)(l)
Člen 1(2)(f)	Člen 1(2)(j)
—	Člen 1(2)(k)
Člen 1(3)	Člen 1(3)
Člen 1(4)	Člen 1(4)
Člen 1(5)	Člen 1(5)
—	Člen 1(6) in (7)
Člen 2, uvodno besedilo	Člen 2, uvodno besedilo
Člen 2(1)	Člen 2(1)
Člen 2(2)	Člen 2(2)
—	Člen 2(3) in (5)
Člen 2(3)	Člen 2(6)
—	Člen 2(7) do (10)
Člen 2(4)	Člen 2(11)
Člen 2(5)	Člen 2(12)
Člen 2(6)	Člen 2(13)
Člen 2(7)	Člen 2(14)
Člen 2(8)	Člen 2(15)
Člen 2(9)	Člen 2(4)
—	Člen 2(16) in (17)
Člen 3	Člen 3
Člen 4(1)	Člen 4(1)
Člen 4(2)	Člen 4(2)

Direktiva 2003/98/ES	Ta direktiva
Člen 4(3)	Člen 4(3)
Člen 4(4)	Člen 4(4)
—	Člen 4(5)
Člen 4(5)	Člen 4(6), uvodno besedilo
	Člen 4(6)(a) in (b)
Člen 5(1)	Člen 5(1)
—	Člen 5(2)
Člen 5(2)	Člen 5(3)
Člen 5(3)	Člen 5(4)
—	Člen 5(5) do (8)
—	Člen 6(1), prvi pododstavek
Člen 6(1)	Člen 6(1), drugi pododstavek
Člen 6(2), uvodno besedilo	Člen 6(2), uvodno besedilo
Člen 6(2)(a)	Člen 6(2)(a)
Člen 6(2)(b)	—
Člen 6(2)(c)	Člen 6(2)(b)
—	Člen 6(2)(c)
—	Člen 6(3)
Člen 6(3)	Člen 6(4)
Člen 6(4)	Člen 6(5)
—	Člen 6(6)
Člen 7(1)	Člen 7(1)
Člen 7(2)	Člen 7(2)
Člen 7(3)	—
Člen 7(4)	Člen 7(3)
Člen 8	Člen 8
Člen 9	Člen 9(1)
—	Člen 9(2)
—	Člen 10(1) in (2)
Člen 10	Člen 11
Člen 11(1)	Člen 12(1)
Člen 11(2)	Člen 12(2)
Člen 11(2a)	Člen 12(3)
—	Člen 12(4)
Člen 11(3)	—
Člen 11(4)	Člen 12(5)
—	Členi 13 do 16
Člen 12	Člen 17(1)
—	Člen 17(2)
Člen 13(1)	Člen 18(1)
Člen 13(2)	—

Direktiva 2003/98/ES	Ta direktiva
Člen 13(3)	Člen 18(2), uvodno besedilo
—	Člen 18(2)(a) do (g)
—	Člen 19
Člen 14	Člen 20
Člen 15	Člen 21
—	Priloge I, II in III

ISSN 1977-0804 (elektronska različica)
ISSN 1725-5155 (tiskana različica)

Urad za publikacije Evropske unije
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

SL